

શ્રી

વીઠ્ઠલ નાથજીનો પરમ ભક્ત

દામાજી નાથજી.

મહાનંદનાથ,

માસ્તર પ્રભુલાલ મણીશંકર વ્યાસ.

જાપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

વૈદ વીઠ્ઠલદાસ નાહાનાભાઈ

માસ્તર પ્રભુલાલ મણીશંકર વ્યાસ.

પ્રત. ૫૦૦૦

આવૃત્તી ૧ કી.

શ્રી "પદ્મવિદ્યાસ" શ્રી. પ્રેસ—ભરૂચ.

મુલ્ય ફક્ત બાર આના.



ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશિદ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૭૬૫

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ દાખાજી

વિષય

૪૦૩

શ્રી.
વીઠ્ઠલનાથજીનો પરમ ભક્ત
દામાજી નાવેલ.

અનાવનાર.
માસ્તર પ્રભુલાલ મણિશંકર વ્યાસ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.
વૈદ વીઠ્ઠલદાસ નાહાનાભાઈ વડાપાડા-ભરૂચ.
માસ્તર પ્રભુલાલ મણિશંકર વ્યાસ, વેજલપોર
મહાલક્ષ્મીભાતા આગળ ભરૂચ

ભરૂચ.

શ્રી "પદ્મવિલાસ" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં છાપી.

સંવત ૧૯૬૩

સને ૧૯૦૭

મુલ્ય ફક્ત બાર આના.

સુરા પુરૂષો આ દામાજી નોવેલ નામનુ પુસ્તક દુઃખ
રૂપી સંસારમાંથી તારનાર છે શાથી કે દામાજીએ વીઠ્ઠલનાથજીની
લક્તી પોતાના સ્નેહ ભાવથી એક ચીતે એના ઉપર આસ્થા
રાખી તેથી વીઠ્ઠુઆના મોક્ષપદને પામ્યા તો તેવીજ રીતે મનુષ્યો માત્ર
પ્રભુ લક્તી કરશે તો અવસ્ય સદ્ગતી પામશે એમાં સંદેહ
નહી જેથી પરલોકમાં સુખનુ સાધન કેમ મળે તાદ્રસતે દેખા
ડી આપનાર થઈ શકે તેવું હોવાથી તેમજ હમણાના સુધરે
લા જમાનાના સમયને અનુસરી દરેકને પુરૂષ અથવા બાનુઓ
પાંચંશેકે તેનાં અંતઃકરણમાં શુદ્ધ બુદ્ધીનો પ્રકાશ થઈ શકે આ
દુનીયામાં અતી ઉત્તમ સુખની વૃત્તી આપનાર થઈ પડશે.

વીઠ્ઠુઆએ લક્તીને વશ થઈ દામાજીના કેવાકેવા કામા કર્યા છે
આસ્તીક અને આસ્તા ન રાખનારા મનુષ્યોને પણ લક્તીપર
આસ્તા ચોટી જ્ઞાન માત્ર થયા શીવાય રહેશેજ નહી આજ
પરમાત્માના લાડીલા લકતોનું મને ચરીત્ર લખવાને પ્રભુએ
મને સારી બુદ્ધી આપી મારો શ્રમ સફળ કર્યો તેથી પર
માત્માનો હું પાડ માનુ છું અને એવા લકતોનો મારા સાચા
અંતઃકરણથી વખરેબડીએ નમસ્કાર કરું છું

આ ગ્રંથમાં તેમ લખાણમાં લખાણની તથા મુદ્ર સુધા
રવાની ખામી હોય તો મને આશી આપશો.



નામદાર માહારાણા શ્રી ૭ ભાવસિંહજી આહાદુર
સ્વસ્થાન પોરબંદર

સર્વેંચા.

બડાની શોભા છે ભારી પોરબંદરની પાસે જ્યાંય
 બડામાં બીલેથર બંકા કરે બધાની એતો સાય
 સ્ટેશનથી થોડે જાતાં આવે સુદામાનુ મંદીર
 ઝાડ પાન ફુલનીર શોભા લાગે આઘેથી સુદીર
 થોડક ત્યાંથી દુર જાતાં હજુર કોઈ આવેછે ત્યાં
 ભુપ ભાવસિંહજી બીરાજો ન્યાંય આપવા તમેરે જ્યાં
 અલ ન્યાય આપો રૈયતને કરો હોંશથી એતો કામ
 રાજકાજનું કામ ચલાવી કીર્તી વધારી ગામો ગામ
 રાજમહેલની શોભા ભારી નથી કેવાતી મુજથી
 સીંહ વાંધને અનેક જાનવર કરે કીલકારી ત્યાંથીરે
 તોપ પડે જ્યારે બાર વાગ્યાની ખબર પડે લોકોને ત્યાં
 ઘડીઆળ વગરના માણસો બહુ ખુશી થાયછેરે જ્યાં
 હુન્નરી જનના હુન્નર જોધને આશરો આપોછારે આપ
 ગરીબ જનની દાદ સાંભળી કૃપોછો એના સંતાપ
 આપનું હુંતો પ્રભુ સમધ્યાન નીશદિન હુંતો ધર
 દામાજી નાવેલ આપને ખુશીથી અર્પણ કરે

લી. સેતક.

માસ્તર પ્રભુલાલ મણીશંકર વ્યાસ-ભરૂચ.

શ્રી.

અર્પણ પત્રીકા.

નેકનામદાર પોરબંદરના મહારાણા.

ભાવસિંહજી બહાદુર

મુ. પોરબંદર.

પોરબંદરનીગાદી પરબિરાજ્યા પછી ધર્મશાસ્ત્રનાં ધોરણપ
રથી આપ જેજે નીચમો સર કર્યા તે દરેક ગામો ગામમાં
અતી ઉત્તમ ગવાયછે. વળી આપ ગાજકારભારમાં બહુ
હોંશથી અને ખંતથી મહેનત લઇ રાજ્યને જેમ બને તેમ
સારા પાયા ઉપર લાવવા આપનુ મન હરહમેશ દોરાયછે
તે જોઇ હમારૂ મન બહુ ખુશી થાયછે હુ આપને આ
દામાજી નોવેલ મારી અલ્પ બુધ્ધીથી બનાવેલ અન્ય
અર્પણ કરી અતી ઉત્તમ આનંદ પામુંછું તો મુજ રંકની
આ અલ્પભેટ સ્વિકારી કૃતાચ કરશેજી.

લી. સે. પ્રભુલાલ મણીશંકર.

શ્રી વીક્ર્મનાથજી.



અંધકર્તાએ સર્વ હક્ક સ્વાધીન રાખ્યા છે.
સને ૧૮૬૭ના રખયા એકટ પ્રમાણે રજીસ્ટર
કરાવીછે.



વીઠલ નાથજીનો પુર્ણ ભક્ત શિરોમણી.

દામાજી નામનો એક દક્ષિણી ભક્ત.

મંગળા ચરણ.

ચતુર્વિધા ભજતે માંજના સુકૃતિ અર્જુન
આર્તો જજાસુ સારથી જ્ઞાનિ ચ ભર્તૃપત્ર
શ્રી. ગી. ૧૬. શ્લોક.

હે અર્જુન હે ભરતૃપત્ર એક કોઈ પ્રકારે સ સારથી દુઃખી
ખીજો જાણવા ઇચ્છાવાળો ત્રીજો ધન સ્થાનારો અતે ચોથો જ્ઞા
નિજન એવા ચાર પ્રકારના સુન્યવાન મુને ભજેછે.

વીઠલ નાથજીની પ્રાર્થના.

પંદરપુર વીઠલ નાથજીનું ધામ
રક્ષમા ઇમા વરનું શરીર સામ

કંઠે કૌસ્તુભ મણીનો છે હાર
હસ્તે ચક્ર ધરે એંતો વીશ્વાધાર
કેડે હાથ, મુગટમાથ, વીઠલનાથ,
ધનસામ સામ સામ.

પંઠર

જેહીતીયંદ્ર ભાગા નીર્મળનીર
જે જન નહાય તેનું કરે પાવન શરીર
વીઠલ નાથના દર્શન કરવા જાય
પાપ જન્મો જન્મના દુર યાય
કરે સ્હાય, શંકટ જાય, મુક્તિ યાય,
એવું નામ નામ નામ

પંઠર



માજી ભકત શિરોમણીનો જન્મ પંઠરપુરમાં
થયો હતો અને પુરુષ વીઠલનાથજીનો ભકત
હતો અને તે નાની વયમાં લક્ષ્મણરાવને ત્યાં
મોટો થયો અને તેના કાકાએ એને પરણા
વ્યો હતો.

દામાજી ભણવા ગણવામાં ઘણો હેંશીઆરને પ્રમાણીક
માણુશને એની બોલવાની લાવણ્યતા પણ સારી હતી ને તે
મની પાડોસમાં એક વૃદ્ધ બ્રાહ્મણ રહેતા તેઓ શાસ્ત્રી તરીકે
ઓળખાતા હતા અને તે શાસ્ત્રીની પ્રીતિ દામાજીની ઉપર
સારી હતી અને તે શાસ્ત્રી પાઠ સાળામાં વીધ્યાર્થીઓને સં-

સકૃત અભ્યાસ કરાવતા હતા અને વીધ્યાર્થીઓને બાણુવામાં
સાડે લક્ષ આપતા હતાં,

સાસ્ત્રી હર હમેશ દામાળને સર્વે હકીકત પુછે. ત્યારે એ
ક સમયને વખતે દમાળએ કહ્યું કે મહારાજ અમારા દીવસ
આમને આમ જવાના કે કાંઈ સારી સ્થિતિમાં આવવાના.

દામાળ—

પીતામ્હી મહારાજ જુઓ એક પ્રશ્નજ મહાર
ધીકધીક આ સંસાર લાગે મુને બહુ અકાર.
કયા જન્મના પાપ મુનેરે આવા નડ્યાં
વર્ષ એકની માંય માળાપના દેહજ પડ્યા
કાકી મુજને બોલ ઘણેરા મારે ભારી
નીશદીન સહન કરી કાને જઈ કહું વીસ્તારી
કોઈ કોઈ વખતે દીન ભયંકર લાગે મુજને
અરે ઇશ એ હાય હવે હું કહું સુ તુજને
આવીજે માથે પડે તે સહન કરી લેવો વખત
રંકને કોઈ વખતે પ્રભુ આપેછેરે તખ્ત

સાસ્ત્રી મહારાજ હું માંહારા દીવસો જેમતેમ નિરગમન
કરી મારા અભ્યાસમાં હું લક્ષ ત્યાપી બધી વાતો વીસારી
દઉં છું ને હું વાંચવાના અથો વાંચુ છું પણ માર મન પ્રેમ
લક્ષણા ભક્તિ ઉપર બહુ જાયછે, પ્રેમ ભક્તિવાળા ભક્ત

પ્રહલાદ થયા ને મોરાંબામ થયા ને વળી ધ્રુને શાક્ષાત પરમાત્મા તેને અવીચલ પદવી આપી તથા સુદામાજી એવા ભક્તના ભજનો ત્યાં આખ્યાનો સાંભળી માઈ મન પ્રેમલક્ષણા ભક્તિમાં લીન થઈ રહેછે, આખા વેદોના સારમાં પણ રામનામ એ સર્વ ઉત્તમ છે અને પ્રેમ ભક્તિ એ શ્રેષ્ઠ છે આ પંઢરપુરમાં વીઠલનાથજીના દરશન કરવાને યાત્રા કરવા ઘણા માણસો આવેછે પણ હાલનાં વખત નામદેવ જેવો ભક્ત આપણા પંઢરપુરમાં જોવામાં આવતો નથી.

શાસ્ત્રી—નામદેવ આજકાલ ભક્તમાં શીરોમણી છે એટલા નામદેવજી ચાર પાંચ જણુ લઈ વીઠલનાથજીનું ભજન કરતા જાયછે.

નામદેવજી—

અહીં ખેલ જગતકા ખોટા
ગુરુજી આ ખેલ જગતકા ખોટા
બડા વીઠલ નામકા સોટા
ગુરુજીઆ ખેલ જગતમાં ખોટા

દામાજી—મહારાજ મહારી વીનંતી સાંભળો તો સાંઝ.

નામદેવજી—કહો કેમ શું કહોછો?

દામાજી—આપ શીદ પધારોછો મહારાજ તેનો આપ પતિ ઉત્તર આપશે એવી મુને આશા છે.

નામદેવજી—ભાઈ ચંદ્રભાગા નદીના કીનારાપર યાત્રાળુમાં
આજે પાંચ છ ભક્ત આવ્યા છે, તેના દરશન કરવા
મહારો વીચાર થયો છે માટે હું જાઉં છું.

દામાજી—મહારાજ મારી આવવાની ઈચ્છા થઈ છે.

નામદેવજી—મારે કાંઈ બાર કંઈકવો પડતો નથી માટે ચાલ
અમે જો જોઈશું તે તુ જોઈશ.

દામાજી—મહારાજ પેલા ભક્તરાજ કેવું હિતમ ભજન કરવા
મંડી મયા છે; અને ભક્તરાજનો શ્રુતો કેવો સોભા
યમાં લાગે છે, આગલ પછવાડી હંનરો માણસ
ઊભા રહ્યા છે.

નામદેવજી—ભાઈ દામાજી, ભક્તિ એ બી યીજ ઇસ્કા
ધન નહીં ખેસ્તા હે, ઇસ્કી મારાંમારી નથી કરવી
પડતી જેની મરજીમાં આવે જો માણસ કરે.

દામાજી—આપે કહ્યા તે વચન સત્ય છે મહારાજ.

જે જે વીહુળા રૂખમાઈ

મહારાજ વીહુળા રૂખમાઈ

ચંદ્રભાગા નદી તીરે આવ્યા

દામાજી—વીહુળા નામના શબ્દ સુણાવ્યા

નામદેવજી—મારા વહાલા ભક્તો જે જે વીહલ.

મુંદર ભક્ત—મહારાજ, જે જે વીહલ નામદેવજી મહારાજ

પધારીએ અમને આપનાં દરશનનો લાભ ઉત્તમ મળ્યો છે.

નામદેવજી—એતો મહાજ અરસ પરસ.

મુંદર ભક્ત—મહારાજ. આપ જ્યારે વીઠ્ઠા નાથનું ભજન કરોએ તે વખતે વીઠ્ઠા મહારાજ આપની પછ વાડેને પછવાડે રહે છે, એવું મહારા સાંભળવામાં આવે છે.

નામદેવજી—એતો વીઠ્ઠા જગતનું ભલુ ધમ્મનાર છે તે વળી જો જોના કૃત્ય પ્રમાણે સાંક્ષાત વીઠ્ઠા મન કામના પુર્ણ કરે છે.

મુંદર ભક્ત—ત્યારે આપ અમને યાત્રાળુને વીઠ્ઠાના દરશન કરાવો.

નામદેવજી—જગતમુ પાલણુ કર્તા વીઠ્ઠા દીનદયાલ છે સદા આપણે એને ભજીએ છીએ, એટલે આપણને દરશન આપે કારણકે આપણે કાષ્ટ શેઠને ત્યાં નોકરી કરતા હોઈએ તો તે પગાર આપે છે, માટે આપણે એના નામની નોકરી કરીએ તો આપણી ધારેલી મુરાદ વીઠ્ઠા પાર પાડે તેમા શી નવાઈ કારણકે ભક્ત આધીન ભગવાન માટે સૌ ભાઈઓએ તાલી પાડીને મોઢેથી બોલો.

વીઠલ વીઠલ વીઠલ વીઠલ
તાલ કીતાલમાં વીઠલ
રૂખમાલ ચા. વર એ વીઠલ
લજ્જા રાખો છટવર વીઠલ

લજ્જન કરવા લાગ્યા કે સાક્ષાત વીઠુળા પુંડરીનાથ દોડતા દોડતા આવેછે, ને પગમાં પીતાંબર અથડાયછે ચતુભુજ ને વળી મોર મુંગટ કંઠમાં કૌસ્તુભમણીના હાર ને હસ્તમાં ચક્ર ધર્યુંછે એવા વીઠુળાના ભક્તને ભક્તિના પ્રભાવે, કરીને દરશન આપેછે ને પછી અંતર ધ્યાન વીઠલનાથ થઈ જાયછે.

સુંદર ભક્ત—વાહ ભક્તરાજ તમારી નૌધા ભક્તિ જોઈ માઝ મન ધણું પ્રફુલીત થાયછે. •

નામદેવજી—એતો સૌ સૌના પુર્વના સંસ્કાર પ્રમાણે બિંધું મળી આવેછે માટે મુને મેળાપ આપનો યયો તે માં આજ મારા રૂઢ્યમાં હર્ષનો પાર રહ્યા નથી, હવે ભક્તરાજ રજા માગીએ છીએ (એટલે રજા લઈ તે વખતે સૌ અરસપરસ બેટી કરીને રજા માગેછે ને સહ સહીના આશ્રમમાં જાયછે.)

દામાજી—મહારાજ, હું રજા માગુ છું

નામદેવજી—ભાઈ દામાજી, આપણા પંઢરપુર પાસે ગામ બેદરપુરાછે ત્યાં તુ મોટો અધીકારી થઈશ ને તુ

મુખ રૂપે અધીકારીની ગાદી ભોગવીશ. ને તુને
અંતે વીઠલનાથજી દરશન આપશે. અને ત્હારી
મોક્ષ ગતી થશે.

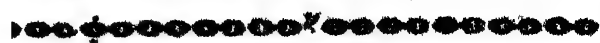
દામાજી—આપ જેના ભક્તરાજનો આર્શીવાદ! હવે હું જઈ
હું. (એમ કરીને જાયછે.)

શાસ્ત્રી—આટલી બધી તુને ધાર કયા લાગી ને અત્યાર સુધી
આપ કયાં હતા.

દામાજી—હું ચંદ્રભાગા નદી કીનારાપર ભક્તરાજ જેઠલા હતાં
ત્યાં મુને ભક્તરાજજી દરશન થયાં.

શાસ્ત્રી—ભાઈ તુ ભગ્તીમાં દીન પ્રતીદીને ભગ્તીમાં બહુ
લીન થઈ ગયોછે.

દામાજી—મહારાજ, જેણે આ દુનિયામાં પરમાત્માના નામની
ભક્તિ કરી નથી ને મોજમાં રાગ રંગમાં દીવસો
ગુમાવ્યાછે તે કેવળ મુર્ખ મનુષ્ય કહેવાય કારણકે
આ સૃષ્ટીમાં આપણી સારી કે માઠી વાસ રૂપી
કીર્તી રહેછે. એમ આપણે જાણીએ છીએ.
માટે મહારાજ આપણે સારો રસ્તો સામાટે ન
લખએ માટે આપણે આપ વીઠલ નાથજીની પાંથ
ના કરવી તે સારો રસ્તો કારણકે આપણા દેશના
લોકો પણ જાણેકે ભાઈ આનો જીવ ભક્તિ ભાવ



માં સારો ને પરમાત્માપર પ્રીતી આપણી સારી રહે.

શાસ્ત્રી—દામજી તુને બહાર કાઢ બોલાવેછે તેને પ્રતિ ઉત્તર આપશો, હું સંધ્યા સ્નાન કરીને એ ઘડી હવેથી વીકલ નાથજીની માળા જપીશ.

દામજી—મહારાજ. એતો મારો પ્રીય મીત્ર લાલદાસ એ મુને હર હમેશ પૈસા ટકામાં સારી મદદ કરે છે, ને માણસ ઉદાર ને ચાલાક માણસ એના ગુણ ઘણા ગંભીરછે, એ જ્ઞાનદાનના કુટુંબના માણસો છે. હું આટલી ગરીબ સ્થિતિમાં છું પરંતુ મારી સાથે સારી રીતે વર્તેછે, ને કાંઈ કામ હોયતો મારી. સલાહ પૂછે પછી અગાડી એ પગલું ભરે પણ એને એક પુત્રછે તે અણસમજી અને જરા કમન પ્રેરેલછે એને દવા કરી પણ કાંઈ સારી સ્થિતિમાં આવતો નથી. ભાઈ લાલદાસ ઉપર પધારો આપે મારા ઘર સુધી આવી મુને ઘણું આભારી કયો માટે આપનો હું ઉપકાર માનુછું.

લાલદાસ—ભાઈ તું દીન પ્રતિ દીને વીધ્યા અભ્યાસમાં ખુબ મચી રહ્યો પણ અમારે ત્યાં કાંઈ આવતો નથી માટે કાંઈ રીસાયોછે માટે હું તારી પાસે આવ્યો છું ને આજકાલ ભાઈના લગ્નની વાતો ચાલેછે, ને તે ઘણું કરીને અમારી જ્ઞાતિમાં ધનપાળશા નામના શેઠ છે તેની છોકરી ચંદનગૌરી અગીઆરવર્ષની છે અને ભણવા ગણવામાં ઘણી હોશીયારછે. માટે હ-

મારે વીચાર બાધ સહન કરવાનો લગ્ન કરવાનો ત્યાં છે ને ધણુ કરીને તે થોડી મુદતમાં કંઠોત્રી આવશે માટે બાધ તારે મારે ત્યાં નિત્ય આવવું તેને માટે તને બળુ કરવા આવ્યો છું માટે આપને જે વાત કરી તે વાતને લક્ષમાં લઈ આપ મારે ત્યાં પધારવા કૃપા કરશે એવી આશા છે.

દામાજી—બાધ તુ આવા શબ્દ બોલી મને સરમાવ નહી તમે મારાપર પ્રીતી બહુ રાખો છો તે હું સાર સ મળુ છું માટે હું વીઠલનાથજી પાસે એવું માગુ છું જે આપની કીર્તી છે તેના કરતા હમેશાં વધે એ મ કરજો.

લાલદાસ—બાધ હું હવે જાઉં છું ને કરેલી બાબતને ભુલસો નહી.

દામાજી—બાધ આવજો હું રોજ ખખર આપની કાઢતો ર હીશ ભુલીશ નહી.

સાસ્ત્રી—બાધ તારા દોસ્તદારને બેશડવા હતા ને મને સંધ્યા સ્નાનમાં વાર લાગી નથી. પ્રકત બે કલાક બેઠાએ છીએ, એવી વાતો કરે છે ને સાસ્ત્રી મહારાજને કાંઈ બોલાવે છે.

દામાજી—સાસ્ત્રી મહારાજ આપને કાંઈ બોલાવે છે માટે બહાર જુઓ, ને આ કાણુ યુમો પાડે છે [પોતાની બારીપરથી સાસ્ત્રી મહારાજ બહાર જુએ છે.

સાસ્ત્રી—કાણુ બાધ અમદ મીઆં આપ કેમ આવ્યા છો તે

મને કહેા.

અમદ મીયાં—આપણાં શેઠ ધનપાળશાની છોકરી ચંદનગવ
રી છે તેના લગ્ન જોવડાવવાના છે માટે હું આપ
ને તેડવા આવ્યો છું.

શાસ્ત્રી—ભાઈ તું જરાક સબુક કરે હું લુગડા પહેરી લઉં.

અમદ મીયાં—ત્યારે હું ઓટલા ઉપર બેઠો છું ને આપ
લુગડા પહેરી લો.

શાસ્ત્રી—વિદ્યાર્થીઓ બેસજો ને કોઈ મસ્તી તોફાન કરતા નહીં.

વિદ્યાર્થીઓ—શાસ્ત્રી મહારાજ વહેલા પધારજો.

અમદ મીયાં—ચાલો શાસ્ત્રી મહારાજ આપને વાર તો ખુબ
લાગી છે.

શાસ્ત્રી—આ સામું મંડપ રચના દેખાય છે તે ધનપાળશા
શેઠનું મકાન કે ઓહો શું મંડપની રચના. આતો
જાણે કૈલાસપુરી જાત જાતના તકુતા તથા હાંઠી
ઓ અને ઝુમરો, વાહ ધનપાળશા શેઠ તારી શા
મઘ્રી અને પદશાની ખુબી.

અમદ મીયાં—કયુ શાસ્ત્રી મહારાજ તુમેરી ડાગરી ચસક ગઈ
કે શું મંડપ રચના જોઈને બાવરા બની ગયા
વાહ વાહ શાસ્ત્રી તુમેરેકુ ખબર હે, મેરા બાવા
કા બાવા પરણ્યા હતા તે વખતે આખે શહેરમે
માંડવે ડાલેતે ને આખા શહેર રોજ જમતા ને
તમે આટલો માંડવો જોઈને ગેલાં થઈ ગયાછો.

શાસ્ત્રી - તું જો કહે તે સચ જુઠ કુચ નહીં કારણ કે આ

સહીનુ સામુ જોઈશુ તો વાદળ રૂપે માંડવો ને શ
હરમાં રોજ લોક જમેછે કાઈ ભુખ્યા રહેતા નથી
અમદમીયાં--ચલો બાપુ ચલો નહી તો શેઠ બહાર આવશે
તો મેરેકુ ખીજયગા કે તુ તો તેડવા ગયો હતો
ને આટલી દેર લગી. વાહ તુમતો બોત ઝડપથી
કામ કરતા હો ને વલી હમેરા પગાર વધારો એ
સા કેયગા માટે ચલો એમ કહી શેઠના દીવાન
ખાનામાં જાયછે.

ધનપાળશા--પધારીએ મહારાજ આ આશનપર ખીરાજમાન
થાવ.

શાસ્ત્રી--મને આપે શા માટે બોલાવ્યો. માટે જે કહેવું હોય
તે કહો.

ધનપાળશા--શાસ્ત્રી મહારાજ આપણી પૂત્રી ચંદન ગવરી
ના લગ્ન જોવડાવવા છે માટે તેના શુભ મહુર્ત
કાઈ સારા જોવા એવી મારી વિનંતી છે.

શાસ્ત્રી--આપણી ચંદન ગવરી બહેનના શુભ મહુર્ત માહા
સુદ પાંચમના છે ચારા જોવામાં એમ આવેછે ને
સાડ મુરત છે.

ધનપાલશા--બેટા ચંદન ગવરી તમારી માતૃશ્રીને દીવાનખા
નામાંથી બોલાવી લાવો.

ચંદનગવરી--વાર પિતાશ્રી હું હમણું બોલાઈ છું એમ કહી
ચંદનગવરી ઓરડામાં જાયછે અને બોલાવે છે
લલીતાબા લલીલાબા બહાર મહારા બાપા દીવાન

ખાનામાં તમને બોલાવે છે કારણ કે મારા પીતા શ્રી એ શાસ્ત્રી મહારાજને બોલાવ્યા છે ને તે આવ્યા છે.

લલીતા—ચાલો બહેન, એતો તારા લગ્નના મુહૂર્તે જોવાને શાસ્ત્રી મહારાજને બોલાવ્યા છે એમ વાતો કરતાં કરતાં દીવાનખાનામાં બને જણ આવેછે.

શાસ્ત્રી—બહેન લલીતાખા આવો અને સાંભલો હું કહું તે આપણી ચંદનગવરી બહેનના લગ્નનું શુભ મહુરત માહા મુદ પાંચમ ને ગુરુએ આવેછે.

શાસ્ત્રી—શેઠ ધનપાળશા આપના ઘરની પાસે જે મંડપ આપે બંધાવ્યો તે મંડપની રચના મારાં જોવામાં આજ પર્યંત આવ્યો નથી. મારે તમને ધન્ય છે કે ઘણાં માણસોને પૈસો હોય ને વાપરે અને ચીંતુસાઈ કરે પરમાત્માએ જે પદ્મશા આપણને આપ્યા હોય તો જે પદ્મશા વાપરવાં નહીં તો બધું અહીંનું અહીં પડી રહેવાનું છે.

ધનપાલશા—આપણો બીઠલનાથજી કરનાર છે આપણે એમાં કાંઈ લેવા દેવા નથી. આપણે તો એક મનુર તરીકે છીએ કારણ કે એક જગલમાં એક રાફલો હોતો ત્યાં એક બ્રાહ્મણ રોજ કથા વાંચે ત્યારે ત્યાં એક નાગ આવે અને કથા સાંભળી પછી એક સોના મહોર મુકી જાય. એવી રીતે દરરોજ થયું કરે એક સમયને વખતે એના છોકરાને કથા વાં-

ચવા મોકલેલ તે છોકરાં પણ એક સોના મહોર
 લાઇ આવે પછી છોકરાનાં મનમાં વીચાર થયો કે
 આ નાગને હું જો મારી નાંખુ તો એના માથા
 માંથી સોના મહોર નીકળે એમ જાણી એક લા
 કડી ફસ્ટ કલાસ સારી લીસી અને જાડી લઈને
 કથા વાંચવા આવ્યો, તે વાંચવા માંડે એટલે
 પેલો નાગ રાફડામાંથી નીકળી પેલાની પાસે કથા
 સાંભળવા આવ્યો કે પેલા નાગને પેલે છોકરે લા
 કડી ખેંચીને મારવા જાય છે એટલે પેલા નાગને
 અપાટ લાગી કે નલાગી ને છટકી ગઇ પેલો નાગ
 કાણો થયો પણ સોના મોહોર એક મુકના ગયો
 નાગ મનમાં વીચાર કરે છે કે એ છોકરો અજ્ઞાન
 છે માટે એને જવા દેવો ને એનો બાપ આવશે
 એટલે હું તેને કહીશ કે લાઇ તારા છોકરાને
 કથા વાંચવા મોકલતો નહીં ને મોકલીશ તો એને
 ડંશ મારીશ માટે વીચારીને મોકલજો નહીં તો
 હર હમેશાં તું આવજો પેલો શાસ્ત્રી કથા વાંચના
 રો કહે છે કે હું આવીશ એક દહાડો ખરેખર
 શાસ્ત્રી મહારાજને કામ આવી પડ્યું ને પેલા
 વાત માદ ન આવી ને એના છોકરાને મોકલ્યો
 એટલે પેલા છોકરાએ જઇ કથા શરૂ કરી એટલે
 પેલો નાગ પુંહારા મારતો મારતો ને હાજીતો
 આવી એકદમ ડંચ્યો એટલે છોકરાને ઝેર ચડવા

લાગ્યું એટલે બોલેછે.

હાહરે!

નોકરી કરે જે માનવી ધન સંચરવા જેહ,
ગફલત ખાધને તે મટે તજીદે મનસા દેહ.

છોકરો કહે આ પણ કયા રૂપી મારી નોકરી હતી મા
ટે મે આ કૃત્ય કર્યું ને મારા બાપે મને ગફલતમાં મોકલ્યો
ત્યારે આ પરીણામ આવ્યું એમ કહી પોતે મરણ તુલ્ય
થામ છે.

શાસ્ત્રી—મહારાજ સત્ય છે એવો કાંશમત પ્રમાણે

લલીતા—બહેન તારી સખીઓને બોલાવ કારણ કે આજ
ખુશાલીનો દીવસ છે માટે તુ આજ વીકલનાથજી
દરશન કરવા તારી સખીઓ સાથે જજે.

ચંદનગવરી—લલીતાબા આપણા શાપાઠ અમદ મીયાંને
બોલાવી કહો કે લલીતાની સખીઓને બોલાવી
લાવ.

લલીતા—બહેન બહારથી બોલાવ અમદમીયાંને

ચંદનગવરી—અમદમીયા મારી બા તમને બોલાવે છે માટે
ધધર આવ,

અમદમીયાં—કેમ બા શું કામ છે તે કહો મહારે મંડપની
અંદર કામ છે માટે જે કહેવું હોય તે કહો.

લલીતા—આપણી બેન ચંદનગવરીની સખીઓ આપણે ત્યાં

આવેછે તેને તુ તેડી લાવ કારણ કે આપણી
ચંદનગવરીને વીઠલનાથજીના દરશન કરવા જવુછે
માટે જલદી તેડી લાવ.

અમદમીયાં—હું એની સખીઓને ઓળખું છું પરંતુ મને
નામ આવડતુ નથી.

ચંદનગવરી—મારી સખીઓનું નામ એકનું કીશોર કમલા
ને ખીજનું નામ ચોવંતીકળા ને ચોથીનું નામ કમ
ળ કીશોરી તેઓને બાપ અમદમીયાં જલદી બોલા
વી લાવ.

અમદમીયાં—હું હમણા જઈછું એમ કહીને જાયછે ને બધા
ને તેડીને આવે છે.

ચંદનગવરી—બહેનો આવી કે મહારે આજ ખુશાલી છે
માટે વીઠલનાથજીના દરશન કરવા જઈએ કારણ
કે આજ શુભ કાર્યમાં પરમાત્માનું શમરણ કરવું
તેથી સદાકાળ સુખ રહેછે.

સખીઓ—ચાલ ચાલ બહેન શુભ કાર્ય તે શું તમારા લગ્ન
ના મુહુર્ત આજે શાસ્ત્રી પાસે જોવડાવ્યું હશે.
ચાલો દરશન કરવા જઈએ.

ચંદનગવરી—સૌ સખીઓ ચાલો મારી સાથ
દરશન કરવાને વીઠલનાથ. સૌ.
એની અજળ મુર્તી લાગે શામ
ષ્ટવર વીઠલ જેનું નામ. સૌ.
માથે મેલ મગદ ખીરાજે ધરી

દરશન કરે જે જાણત તરી સે.

જેને પુર્વ જન્મ કીધા પુન્ય
તે બધી જાણત રહે ન શુન્ય સૌ.

એવી પ્રભુના લાલની વાણીએ
રૂપમાધમાં વરે જણી તે. સૌ.

કીશોર કમળા—બહેન આટલુ બધુ હાપણુ ને તારી બુધ્ધી
દીન પ્રતિદીને બહુ ખીલી રહીછે.

કમળ કીશોરી—બહેન હવે આપણી મંદનગવરીના લગ્ન
થશે એટલે તે પોતાના પતી સાથે વાતો કરશે ને
તે પ્રેમ ગુંથણીમાં પડવાની પછી આ બહેનોને
શાને યાદ કરશે.

શાવંતી કલા—હા બેન ખરી વાતછે પતી સાથે જ્યારે પ્રેમ
ગુંથણીમાં પડશે ત્યારે તેતો બોલશે નહીં કારણ
કે એકતો પદસાદારની છોકરી કહેવાય અને ખીજુ
તો પાછો પતીનો પ્યાર અને ત્રીજો જુવાનીનો
તોડ પછીતો આપણને શાનેજ યાદ કરે કારણ કે
આપણે જ્યારે આપણી માતાના ઉંદરમાં રહીએ
છીએ ત્યારે નવ માસ સુધી આપણે તે વખતે
પરમાત્માની ભક્તી કરીએ છીએ ને ગંધે મસ્તકે
લટકીએ છીએ તે વખતે આપણી પાછળ મળ
તથા મુત્ર વીગેરે જઠરા અગ્નીની આપણાપર સ્વા
રી રહેછે ને જ્યારે આ દુનીયાની હવા આપણને

ભાગે છે તે વખતે પરમાત્માને કહીએ છીએ કે હું
અહીં ને તું તહીં એવી રીતે રહીએ છીએ બહેન
એવી રીતે તું કરતી નહીં. બહેન તું વિધ્યા કળા
માં ધણી પ્રવીણ છે માટે તમારા પીતાશ્રી આપ
ના ધરને ને તમને વીઘા કળામાં હેંશીઆર અને
વંધુ ભણેલો હોય તે તેની સાથે પરણાવે તો ઘણું
સાડ તહારી આટલી નાની વયમાં સાલાકી અને
તારી પ્રેમ લક્ષણા ભકતી ઉપર પ્રેમ છે તે જોઈ
અમે સહુ સખીઓ ખુશ થઈએ છીએ. આતો
તને શીખામણની વાત કરીએ છીએ તું દુઃખ
લગાડતી નહીં ને ચાલો દરશન કરવા જઈએ
એમ કહીને જાય છે અને અસહમીયાંને બજારમાં
શ્રીકૃષ્ણ લેવા મોકલે છે ને કહે છે ભાઈ તું વીઠલના
મજાના રસ્તે આવજો અમે ધીમે ધીમે જઈએ
છીએ માટે તું શીકર કરતો નહીં. ને વહેલો આ
વજો એમ કહી પોતે રસ્તે ચાલતાં ચાલતાં જાય
છે ત્યાં પોતાની યાત્રિનો એક જુગારીનો સરદાર
તે આખા ગામનો પ્રખ્યાત માણસ તે રસ્તામાં
મલે છે.

કાન્તીલાલ—વાહ ચંદનગવરી તારી ખુબ સુરતી આખા જ
ગતમાં મેં દીડી નથી. ને પાછી તું ભણેલી ગણેલી
ને તું ખાનદાન કુટુંબની છોકરી માટે તું આ
કાન્તીલાલ સાથે પ્યાર બાંધ એટલી જરાક વાત

ધ્યાનપર લાવી તું મારી સાથે પ્યાર જોડ તહારો
વીવાહ પેલા લાલદાશના છોકરા સાથે થયો છે તે
મને ખબર છે તે લાલદાશનો પુત્ર ધણો અણુ સ
મણુ ને અકલ વગરનો છે એટલે ગાંડો માટે
તારા પીતાશ્રીને કહે કે આપણી જ્ઞાતીમાં કાન્તી
લાલ સાથે માફ લગ્ન કરાવો તો ધણુ સાર.

ચંદનગવરી—ભાઈ મહારો જે વીવાહ થયો છે તે બરાબર
છે ને તું તો મારો ભાઈને બાપ છે અમારી જ્ઞાતી
માં લુચ્ચો અને જુગારી અને તારા જેવો છાટકો
મેં દોઢા નથી. તું તે મારે એક કોડીનો માણસ છે

કાન્તીલાલ—એકવાર આ કાન્તીલાલને તો ચુંબન કરવા દે.

ચંદનગવરી—મુરખ વીચાર વગરના કાંઈ શાને મારી રહ્યો
છે મારો તે પ્રાણપતી છે ને તું તો મારો ભાઈ છે.

કાન્તીલાલ—ચંદનગવરી ચંચળ ચપળ ચાલનારી

ચંદનગવરી—મુખે શાને કરે છે વાતો તું હમારી

કાન્તીલાલ—શબ્દ શ્રવણ અમૃત જેવા લાગે ભારી
દીઠી છે આ કટારી નાખુ તને હમણાં મારી

સખીઓ— હાં, હાં, હાં. ચંદન ૧

કાન્તીલાલ—પ્રીતી પ્રથમ થતી સાથે જલદી કરીને

ચંદનગવરી—સુષ્ટી સકળ માહી વર શઠદાસ છે ને

કાન્તીલાલ—કંઠ કદમ કોમળ ગાલ ઉપર ચુંબન દેને

ચંદનગવરી—દરશન કરવા બહુ પ્રીતી પાછી આવું

સખીઓ— હાં, હાં, હાં. ચંદન ૨

કાન્તીલાલ—રીલી કપાલ ઉપર જાનુ માફક ખીલી રહી
કોઈની રમકે ઝુમકે હુમકે ચાલ દીઠી નહી.

ચંદનગવરી—સ્વાન માફક શાંશાં શાને મારે અહી.

શીપાષ્ટો બાધો એને પકડી જાલો તેને

સખીઓ— વાહ વાહ વાહ ચંદન ૩

કાન્તીલાલ—હું જુગારીનો સરદાર મને કોણુ પકડનાર
નાજુક નખરા કરતી નાર કરને મારી સાથે પ્યાર

કાન્તીલાલ—ઓ શુંદરવરણી

ચંદનગવરી— શીત, શીત, શીત.

કાન્તીલાલ—જણે મને પરણી.

શીત, શીત, શીત.

ચંદનગવરી—શીપાષ્ટ આવેછે મારો સખી પેલો જોને

કાન્તીલાલ—પ્રિતી પલટાવી સાને મુને જાવા દોને

દીઠી બહાદુરી તારી માવડી તુતો મારી. ચંદન.

ચંદનગવરી—જો સખી પેલો આપણો શીપાષ્ટ અમદ મીયાં
આવે છે.

કાન્તીલાલ—ઓ મારા બાપ પેલો એતો શીપાષ્ટ આવે છે
માટે આપણે છ પાંચ ગણુવા જોઈએ નહી તો
પછી આપણા જુરા હાલ સમજવા. બંદા હવે વી
ચાર ન કર ચાલ હવે હું પેલે રસ્તે ચટકી જાઉં.

ચંદનગવરી—કેમ મુઓ છાટકો જતો રહ્યો, અત્યા અમદ
મીયાં તુ અત્યાર સુધી ક્યાં હતો ને આટલી બધી.

વાર લગાડી તુ શ્રીજી સમને વહેલો આવળો એ
મ તને મે કહ્યું હતું. કારણ કે અહીંયા પેલો
અમારી સાતીનો કાન્તીલાલ જુગારી આવ્યો હતો,
તેને અમને બહુ સતાવ્યા ને તને દીઠો એટલે તે
જતો રહ્યો. માથુસ નોકર શા માટે રાખેછે પો
તાના રક્ષણ માટે રાખેછે કારણ કે આશત વખતે
કામ કરે આતો એક ચીજ લેવા ગયા કે ત્યાં ને
ત્યાં બેસી રહેવાનો આજ મહારી લલીતાબાને
કહેવા દેજે.

અમદમીયાં—બહેન રસ્તામાં મારો લાઇબાંધ મર્યો હતો તેથી
હું વાતો કરવા બેસી રહ્યો ને વાતો કરતો હતો
મારા મનમાં બહેન વીઠલનાથજીના મંદીર આગ
જ પહોંચશે એટલે એકદમ હું જઈ પહોંચીશ.
માટે બહેન મારા ગરીબની સામુ જોઈ આ જે
વાત કહો છો તે તમારા લલીતાબાને કહેતા નહી
હું આવું જાણત તો એકદમ આવત એ કાન્તી
લાલ જુગારી મને દેખત કે તુરત નાસે કારણ કે
મારાથી તે બહુ મીઝેછે પણ હરકત નહી મારા
હાવમાં આવશે એટલે હું એને મારીશ માટે ઉપ
રની વાત કરી તે પર ધ્યાન રાખી તમારી માતૃ
શ્રીને કહેતા નહી.

મંદનગવરિ—અમદમીયા હું મારી લલીતા બાને નહી કહું
પણ સાલ જાણીથી ત્રીકલ વાર લાગશે તો મારા

પીતામી તથા મારી માતુષી ખીનશે.

કીસોર કમલા—જે સખી આ વીઠલનાથજીનું મંદીર કેવું
સાભાયમાન લાગે છે.

ચંદનગવરી—બહેન જગકર્તા ને વળી સરવેનુ પોષણ કરનાર
વીઠુખાનુ મંદીર શુસોભીત હોય તેમાં શી નવાઈ!
ને વળી હજારો માણસોનુ ટોણુ કેવુ આગળ પછા
ડી ભજન કીરતન કરેછે અને મેળાની માફક
હર હમેશ રહેછે, સખી એના મંદીરનો આસપાસ
ખાટ કેવો ચીત્રવાલો અને એની અંદર કેવી કારી
ગીરી વાપરી છે એના આરણ્ય આગળ ચીત્રામણ
કેવા સારા પાડ્યા છે જાણે એક એકથી ચડીઓ
તા છે ને એમનુ બેસવાનું શીહાશન અલોકીક
જેવુ લાગેછે ને એની મુર્તિ શાક્ષાત વીઠુખા હમ
ણાં આપણી સાથે વાતો કરશે ને જોડે રૂપમાઈ
જગત જન્મની માતાની મુર્તિ પણ જાણે હમણાં
આપણને કાંઈ આશીરવાદ આપશે એમ લાગેછે.
વીઠુખાના મંદીરમાં દીન પ્રતી દીને દેશો દેશમા
પ્રખ્યાતી સારી ચડતી જાયછે કારણ કે જે ભકત
એનુ ખરા ટેકથી ભજન કરે તેનુ તુરત સંકટ
મટાડી દે છે ને એમ જો ન હોયતો હજારો લો
કા હજારો ગાઉથી અહીં મુઘી શા માટે આવે
કારણ કે એની કીર્તિને ને એના નામને ને વળી
એના યડખને આવે માટે તમે પણ કરોછો. આ

જ મુશાલીનો દીવસ છે માટે વીઠુખાના દરશન
કરવા જઈએ. નહીતો એમ કેમ ન કહ્યું કે આ
જે આપણે ઉગ્ગણી અથવા બગીચામાં ફરવા જ
છીએ, નહીતો આજે ગરબા ગવરાવી લાણી વેચી
એ એવું કેમ ન બોલ્યા તે વીઠુખાના દરશન કર
વા જઈએ માટે સળીનું સાફ કરનારનું પહેલા
ભજન કરવું જોઈએ વળી એના નામની માળા
જપીએ તો આપણું સાફ થાય.

ચંદનગવરી—એનો ચાલો આપણે વીઠુખાના નામનો એક મ
રખો ગાઈએ.

(ગરબો.)

છટવર વીઠલવર કહે પ્રેમથી તમને પ્રણામ
કરો ભક્તોનું સુકીત તમે નીશદિન કરોછો કામ
સુંદરવર શુશોભીતવર આપણે અમને શામ છટ.
આટલી વીનતી આજ આ છે બાલાની
એવી જપુ તમારી જાપ નીરવે માલાથી છટ,
ચંદન અર્યા કહે તમ પ્રિતે
અમંડ સોભાગ્ય આપણે ચીતે
દીન દયાળ કૃપાળ તમેછો રૂપઆપ્યા વર છટ.
પંઢરપુર વીધે શોભા તમારી
દેશે દેશમાં ચાલે નામની આરી

વીઠલ વીઠલ એવારે ઉપકારી રૂખમાધ્યાંવર ઇટ
કીસાર કમળા લાવો પુરુષ હાર

ભકતીના મહીમાનો મોટો સાર

કરે તે હિતરે વીઠલ પાર રૂખમાધ્યા ઇટ.

એનો આજનો દીવસ મને બહુ રળીઆમણો લાગે છે
એનો આનો ભકત એક નીચ જાતીમાં ઢેક થઇ ગયો છે તે
આખો દીવસ વીઠલ વીઠલ એવું શમરણ કર્યા કરે ને આપણા
પંઢરપુરથી તે છેટે રહેતો હતો અને તે વીઠુઆ મહારાજનું જ
જન કરીને પોતાનું પોષણ કરતો હતો એક દીવસને સમયે
પોતાના ધરમાં સુવાવડ આવી એટલે એને પોતાની જેનને ત્યાં
એક પોતાના જાત ભાઇને ત્યાં મોકલ્યો ને તે મોકલેલો ગા
ણસ એની જેનને ત્યાં પહોંચ્યો ને કહ્યું ને જેન તારા ભાઇ
ને ત્યાં તારી બાબીની સુવાવડ છે માટે તને તેડી છે તે બહેન
પેલા આવનારને કહે છે કે ભાઇ મારા ભાઇએ આજદીન સુધી
મને કાપડુ અથવા એક સાલેલોએ નથી આપ્યો ત્યારે મહારે
એના ઘેર આવવાની શી જરૂર. એના કરતા ભાઇ ન હોયતો
સારો, હું તો આવવાની નથી. માટે તારે રોકલો આવો હોય
તો ખા નહીતો જ ને એમ કહેને કે એ તો નહી આવે પછી
પેલો ખીચારો નીચાશા નાંખીને ચાલતો ચાલતો વીઠલનાથજી
ના ભકત તે ઢેક પાસે આવ્યો ને કહ્યું ને ભાઈ તારી જેને
તો ના કહ્યું છે માટે તું ગંમે તેમ કરને પેલાએ વીચાર કર્યો
કે ચાલ હું તેને ઘેર જઈને તેડી આવું નહીતો મારી જુરી
વલે, વલી અહીંથી જઈ ને સાંપડે તો એનો કાણુ બેલી માટે

મારી નજર તો કહયું નથી કરતી પણ મન એમ વીચાર કર
 કે આમને આમ બેશી નકામો શું કર પણ જે વીહુબા કરશે
 તે ખર હવે તો જીવ બેશી ન રહું એમ ધારી ભગતે ચાલવા
 માંડયું ને બેનના ઘેર આવી પહોંચ્યો અને કહયું કે બહેન
 ચાલો મારી આવી ગરીબ સ્થીતી છે માટે હું તને લુગડાં
 નથી લેતો હું મારૂં પોષણ વીહુબાના ભજનના પ્રતાપથી હું
 મોઝ મળ કશું નહીતો મારી માઠી વળે એવી રીતે કહે છે
 પણ પેલી બહેન તો માનતી નથી, ને સાચા ના કહી કે હું તો
 આવવાની નથી, માટે તારૂં સુજતુ કરી લે. તારી મને કાંઈ
 આશા છે ! તુતો આખો દહાડો ભગતડો થઈને બેઠો છે ને
 માંજા કોટમાં દોઢ મણ ને દીલા તાણીને લોકાને ઠગવાનો ધ
 રાદો કરેછે તને તો કાંઈ ભગત કહે ! ઠીક એતો પેટના પાં
 પણા માટે ચાલતા થઈએ, વેલુ આવે ધર. ત્યાં તેઓની
 રકઝક થયા કરેછે અને ત્યાં પેલા ભગતની બાયડીને છોકરો
 સાંપડવાની વખત થઈ કે તુરત વીહુબા તેની નણુંદનુ રૂપ
 લઈ કેમ ભાભી બેઠાછો એમ કરીને આવ્યા પેલીએ કહયું કે
 તમારા ભાઈ તમને મલ્યા કે નહી હા. એ મલ્યા પણ એતો
 વીહુબાના દરશન કરવા ગયાછે એવો જવાબ આપ્યો અહીંતો
 ભગતને ઘેર છોકરો સાંપડ્યો પણ સુવાવડ માટે ધરમાં કાંઈ
 ન મળે વીહુબાએ કહયું કે આને ખાવાનું તો કાંઈ સારૂ
 કરી આપુ- પછી સુવાવડમાં જે ચીજો ખાય તે ચીજો
 ડાવીને ધરમાં અન્નની લુખ મટાડી દીધી ને એની સુવાવડ
 એક માસ સુધી કરી પેલો ભગત તો નીશાશા નાંખતો ચાલ

ધેર જાઉં. પણ મારી દરશન કરવાની પુનમ ત્રણ ચાર દીવસ
માં આવી માટે જીવડા ચાલ. વીહુઆ વીહુઆ એમ કરીને તે
લગત ઢેડા પંઢરપુર આવી વીહુઆના દરશન કરીને આવતાં
ત્યાં એક માસ થયો ને ધેર આવી પહોંચ્યો કે તુરત વીહુઆ
એકદમ ધરમાં છોકરાને ઘોડીઆમાં શુવાડી એકદમ અંતરધ્યા
ન થઇ ગયા ને પેલો ઢેડ ધરમાં આવ્યો ત્યારે એની બાયડી
ને પુછવા લાગ્યો કે આ તારી સુવાવડ કાણે કરી ત્યારે જવા
બ આવ્યો કે તમારી બેને કરી ત્યારે પેલો ઢેડા વીચાર કર
વા મંડ્યો કે આતો ઘણી અચરજ જેવી વાત છે મારી બેન
મારે ત્યાં ન આવે માટે ચાલ એની તપાસ કરી આવું એમ
કહી પોતાની બાયડીને કહ્યું જે હું બે ત્રણ દીવસમાં આવી
શ એમ કહી ચાલતો થયો અને એની બેન પાસે આવ્યો ને
કહ્યું જે બેન તું તારી ભાભીની સુવાવડ કરવા ગઇ હતી
પણ મને દેખીને કેમ આવતી રહી. મે તને લુગડુ નથી લીધું
તેથી બહેને કહ્યું કે બધ્યુ તારું લુગડુ અને હું તો તારાથી
ચાકી ગામમાં સુવાવડ આવેછે કે તારી બાયડીને નવાઇ આ
વીછે તુતો લગતડો ને વળી બાયડી બાયડી કયાં કરે છે હવે
પરમેશ્વર વાસ્તે જ તારી ખુબી મે જાણી પેલો ઢેડા એકદમ
વીહુઆની ભકતીમાં ગાંડો ઘેલો તે પંઢરપુરમાં આવતો રહ્યો.

મિત્રી ભકતી થઇ કે એના મરણ વખતે વીહુઆએ દરશન
પ્રાપ્ત છે અને એના હાડકા પણ વીહલ વીહલ કરવા મંડી
ગયા અને એના હાડકાં એના છોકરાએ આવીને એના હાડકા
ની એક વીહલનાથજીના મંદીર સામે મુર્તિ કરાવી છે માટે

ત્રેમ લક્ષણા ભકતી એ સદુધી શ્રેષ્ઠ છે માટે એનો ભકતીનો મહીમાં એવો છે.

કીશોર કમળા—ચાલો બહેનો એતો ભકતીમાં બહુ ગાંડો થઈ ગયો છે માટે એન ચંદનગવરી તુ કેવા પ્રકારની ભકતી કરે છે તે તુ રસ્તામાં ચાલતાં ચાલતાં મને કહે.

ચંદનગવરી—કોઈ પતી સારો માંગે, કોઈ મોક્ષની ગતી માંગે, કોઈ પરમાત્માના દરશનની આશા રાખે કોઈ જ્ઞાન માટે પણ ભજે છે પણ સ્વાર્થ વિના કોઈ ભજે નહીં.

કીશોર કમળા—બહેન જ્યારે ધરએ પાંચ વરસની ઉંમરે પરમાત્માનુ ભજન કરવા માંડ્યું ત્યારે શું કારણ હતું તે કહ્યું તે સાંભળ કાશ્યપ કે મારા સાંભળવામાં ધરના ભજન આવ્યાં છે તેથી કહ્યું છું તે તું સાંભળ ધરએ પોતાની શાવકી માતાના અપમાન શબ્દ શાળી પોતે પોતાની માની પાસે રજા લઈ વનમાં ઇશ્વરનુ એક ચીતે ભજન કરવા નીકળી પડ્યો તે પરમાત્માનુ ભજન કરવા માંડ્યું ત્યારે ત્યાં પહેલ વહેલા નારદજી મહ્યા ને કહ્યું જે ભાઈ તુ આટલી નાની વયમાં આ વનમાં આ વવાનું શું કારણ ત્યારે એને કહ્યું જે મારા કીશમતમાં ભાવુંજ લાગ્યું છે એમાં મારે કોઈને

દોષ દેવાનો નથી કારણ કે પુરવે શંસ્કાર ઓછા
કર્યા છે માટે અહીં આવવું પડ્યું વળી આમાજ
મળ છે ત્યારે નારદજીએ કહ્યું કે ભાઈ હું તને
મંત્ર રામનો આપુંછું, તેથી તું બધી વાતે સુખી
થઈશ ને તારા મનની મુશ્કેલી પાર પડશે ને આ
ખરે તુંને અવીચલ પદવી મળશે. શા કારણથી
કે ફક્ત રામ નામના શબ્દ ને તારી ભક્તી વડે.
એમ કહીને નારદજી તો ભજન કરતાં કરતાં થો
ડીક વારમાં અંતરધ્યાન થઈ ગયા માટે બહેનો
ભજનનો પ્રતાપ એવો છે ને સદાચરણથી ચાલવું
ને સરવે બેનોએ દેવ સેવા તથા રામ નામનું ભ
જન કરવું કારણ કે આ સંસાર દુઃખદાઈ છે ને
એમાં તરવાનો ઉપાય એજ છે ખીજે કશોએ ન
થી. હરૂનીશ પોત પોતાએ સારી વ્રતીથી ભજન
કરવું.

લક્ષ્મીતા—બહેનો આટલી બધી વાર કેમ લાગી. તમે જાણ
તા ન હતા કે ઘેર આપણને આપણા મા આપ
પૂછશે.

ચંદનગવરી—વાત કરીશું તો ફળેત થઈશું ને વલી અમદ
મીયાનો રોટલો જનમારાનો નીકળી જશે એમ
મન શાથે વીચાર કરીને કહેછે કે દેવ દરશન કર
વા ઘણા દીવસે ગયા ને વીહુબાનું મંદીર ઘણું
શોભાયમાન લાગ્યું અને હજારો માણસની મેદની

હતી ને મેળા જેવું હતું તેથી હમે રોકાયા ને પછી દરશન કરીને હરી ચરચા કરતા કરતા ધીમેધીમે આવતા હતા તેથી અંમને વાર લાગી.

લલીતા—મારી ચંદનગવરીની સખીઓ તમે કાલે વહેલા આવજો કારણ કે આપણે કંકોત્રી શુભ મહુરતની આપણી ચંદન ગવરીને સાસરે મોકલવાની છે માટે વહેલા આવજો ને અમદમીઆંને તમને તમારે ઘેર મેલવા મોકલું છું માટે હવે સુખેથી જવ એમ કહી ને નીચે દીવાનખાનાની બારીએથી ખુમ પાડે છે. ભાઈ અમદમીઆં નીચે કીશોર કમળા વીંગેરે આવે છે તેમને ઘેર જઈ ને મેલી આવ.

અમદમીયાં—નીચે મોકલો બા, હમણાં મુકીને આવીશ.

ચોવંતીકલા—બહેનો ચાલો નીચે અમદમીઆ વાર જોઈને ઉભો છે એમ કહી નીચે ઉતરે છે ને અમદમીયાની સાથે જાય છે ને અમદમીઆ પોત પોતાને ઘેર મુકી આવે છે,

લલીતા—કેમ ભાઈ અમદમીયાં આવ્યો હા લલીતા બા હું હવે મંડપમાં બેઠો છું, બેન ચંદન ગવરી કાલે તારા લગ્નની કંકોત્રી લખાવવાની છે ને હજી સુધી તારા પીતાશ્રી બહાર ફરવા ગયા છે પરંતુ આવ્યા કેમ નથી આજે કાંઈ વાર લાગી.

(જો પેલા આવે છે.)

ધનપાલશા—પ્રાણ પ્રીયા આપણી ચંદનગૌરીના લગ્નનું શુભ

મુહુત નજદીક આવ્યું છે માટે ખેટા ચંદનગૌરી
આપણા દીવાનખાનાની બારીએથી અમદમીયાને
ભુમં પાડ કે તેડી લાવે શાસ્ત્રી મહારાજને કંડે
તરી લખી આપુ તે લઈ જાય તે સાંભળી ચંદનગૌરી

ચંદનગૌરી—અમદમીયા ઉપર આવે બા બોલાવે છે.

અમદમીયા—કેમ શેઠજી શું કામ પડ્યું છે જે હોય તે પ્રમાણે

ધનપાલશા—આપણા શાસ્ત્રી મહારાજને હમણા બોલાવી લાવ
અમારે કામ છે ને વાર લગાડતો નહીં ને રસ્તામાં
વાતો કરતો ચાર કલાકે આવતો નહીં.

અમદમીયા—આપુ શાસ્ત્રીને હમણાં તમારી પાસે બોલાવું.

વીદ્યાર્થીઓ—શાસ્ત્રી મહારાજ તમને બહાર બોલાવે છે માટે
બહાર જવાનું હો.

શાસ્ત્રી—એ કારણે ભાઈ એમ કહીને બહાર આવે છે તો એ
તો ધનપાલશાનો શીપાત્ર અમદમીયાને દીઠો કેમ
ભાઈ તરે એમીતું આવવું પડ્યું એવું કાંઈ જરૂર
રનું કામ છે ને જે જરૂરનું ન હોય તો તારી પા-
છળ આવુધું અને હમણાં કામ હોય તો ઓટલા
ઉપર બેસ

અમદમીયાં શેઠ અખી ને અખી બોલાતે હે બિનકી લડકી
કી શાદી હોતી હે ધસ લીએ તુમેરેકુ બોલાતે હે

શાસ્ત્રી—અખી આતા કું નીચે ઠેર.

વીદ્યાર્થી—કેમ શાસ્ત્રી બાવા આજકાંઈ લાડનું ઠેર એમ છે.

શાસ્ત્રી—ભાઈઓ એતો શેઠની છોકરીના લગ્ન ઠરાવા છે તેની

કંકાતરી લઈ જવાના છે તેથી મુને ખોલાવે છે ને લાગ આવશે તો લાડુનું ઠેરવી આવીશ તેના બાબત થી અમદમીઆં મુને ખોલાવા આવ્યો છે કેમ અમદમીઆં ખરી વાત છે ને.

અમદમીયાં—શાસ્ત્રી મહારાજ ચાલો જલદી દેર મત લગાડો નહીં તો શેઠ હમેરેકું ચીડાઈ જો

શાસ્ત્રી—ચાલો જલદી એમ કરીને ચાલતા થયા ને શેઠના ઘર પાસે આવ્યા.

ધનપાલશા—આવો શાસ્ત્રી મહારાજ ખીરાળે તમે થોડા દિવસ પર આપની ચંદનગવરીના લગ્નનું મંદુરત નેચું હતું તેની કંકાતરી આપી આવો.

શાસ્ત્રી—હમણાં આપીને આવીશ એમ કહી શાસ્ત્રી મહારાજ ચાલતાં થાય છે ને લાલદાશના ઘર આગળ આવી પહોંચે છે.

લાલદાશ—કાણ છે એમ કહીને જુવે છે એટલામાં શાસ્ત્રી મહારાજને દીકા પછી કહે છે કે પધારો શાસ્ત્રી મહારાજ આપ કાંઈ મારે વેર ઘણું દિવસે પધાર્યા માંટે તેમાં તમારો ઘણો ઉપકાર કરણ્ય કે મારા દોસ્તદાર દામાજીના ગુરૂ તરીકે કહેવાય છે.

શાસ્ત્રી—દામાજી સમજી છે ને આપણે પણ સમજી છીએ સારા છોકરાના લક્ષણ કે કાંઈ આપણે ત્યાં આવ્યું ને તેની શાથે સારી રીતે વરતે તો ગામ માં તથા જ્ઞાતિમાં અથવા પર જ્ઞાતીમાં એમ કહે

વાય કે સારો. અને વીવેક વગરનો માણસ ખરાબ કહેવાય તેમાં સાર નહીં આપ્તી આપ્તરૂને ખામી પહોંચે. લોકોની સાથે સારી રીતે વર્તવું એમાં આપણુ સાર લક્ષણ છે તે મને ધનપાળશા શેઠે આ કંકોત્રી લખને મોકલ્યો છે તે આ કંકોત્રી હતો.

લાલદાસ—ધનપાળશાના અક્ષર તો સારા છે તે આપરૂ પણ સારી છે આપણને જેવો જોઈએ તેવો વેવાઈ મલ્યો એમ કહી કંકોત્રી હાથમાં લઈ લાવ્યો છે.

લાલદાસ વહેલા આવંજો કંકોત્રી તમે વાંચીને અવસર આવો આવશે નહીં વાત કહુ છું સાચી ગુણવંતને ગંભીર છે શાણાં અને સમજુ છે વીદ્યામાં છે વીદ્યાન ને વલી કામના ગરજુ છે લાલ પ્રિતીમાં પૂરણુ પ્યાર રાખી કીર્તી તમે વખણાવો છે સન્નનના સદ લક્ષણો સારી રીતે જણાવો છે. મહા શુદ્ધ પાંચમને વલી ગુરૂવાર છે ઉત્તમ દીવસ પ્રિતે કરી પધારજો મંગાવજો જોઈતી જણુસ. લાલ આ શુભ કાર્યમાં મને ઉમંગ થાયે બહુ અતી સુલ સુક કરજો માફ ને કરજો તમે સુકૃત મતી. પ્રભુ પાસે માગીને કંઈ નીશદીન તમ વીનતી. જોઈતી જણુશ હુ મોકલીશ મંગાવજો તમે કીમતી

ને તમે ધનપાળશા રૂઢને મારા જેથી કૃણુ કહજો.

કરણ કે એને માર ત્યાં કડોત્રી લખવામાં આપી રાખી નથી ને એક મહીતી ચંચળી નત જમણે ને વલી જત જતના શાક ને વલી પકવાન રેણુંદા નવી નવી મીઠાઈની નાતો જમાડે છે ધન્ય છે તમેને વલી સતીના માણસો જગી જમીને થાકી ગયા છે, તે તારી આખી ઉમરમાં આજે પદસો ખરચે તેમાં શી નવાઈ અને ન તની અંદર પણ સારી કીર્તિ મેળવી. ને જેથી મહારાજ તમે પણ એના સલાહકરક સારા ને વળી દામ છતાં ગુરૂ, પછી તમે એને સલાહ સારી આપો તેમાં શી નવાઈ ! મટે બેટા શહેવાસ તારી માતૃશ્રીને આરજા મંથી બોલાવે કરણ કે આજે ઘણા દીવસે આપણે શાસ્ત્રી મહારાજ પધાર્ય છે માટે તારી માને પણ કહ કે કપાટમાં અંદર એક રૂપીઆની ટુંકી પડી છે તે લેતી આવજો કારણ કે મારે ત્યાં શાસ્ત્રી મહારાજ હયાયા !

સહદાસ—બાપુ મારી બા આવેછે ને કઠાઈમાંથી એક ઘેલી રૂપીઆની લેવેછે.

સાહદાસ—આપણા શાસ્ત્રી મહારાજને આપો કારણ કે મારા મીત્ર દામાજી તેમના સલાહકરક ગુરૂ હોવાય માટે આપણે એને આવકાર સત્કાર કરવા ને સારી રીતે પરતવું જોઈએ એ આપણે બારણે ક્યાંથી.

શાસ્ત્રી—શેઠ હું રજા લગીજું ને તમે વેલા પધરખે ને અમારા જેવું દામ કાજ હોય ને દરમાવજો એમ કહીને

રજ્જ લે છે તે જાય છે.

અમદામીઆ- શેઠજી શાસ્ત્રી મહારાજ આવ્યા જાણે ઉધ
રાણીની લીઠ સોનાં મોહોર જેવી

ધનપાલસા- પંચારો શાસ્ત્રી મહારાજ કેમ કંકોતરી આવી
ને શેઠ ખુશી માંછે ને તમને કંકોતરી ની દક્ષણા
શારી આપી તેથી હું બહું ખુશી થાઉં છું આપેજ્યેમા
શીનવાધ એ દામાજીનો દોસ્તદાર ને તમે દામાજીના
સલાહ કારક ગુર માટે તમોને ઈનામ સારી રીતે
આપે તેમા શીન વાધ

માત્રી-એતો સુધા પરમાણે આપે આપણે કાંઈ જોર જીલ્લ
મથી લઈ એ છીએ આપે તેની વડાઈ નીકર અમે
ક્રીયાં કમાવા જવા નાહતા અમારા બાપ દાદા આ
જ કરતા આવ્યાછે, ને તેમા ગુજરાન ચલાવી એ છી
ને શેઠ અમારા સીધાની જોગવઈ કરી આપો કારણ
કે તમારી પાશે અમે માગી એ ને અમારા વીદીયા
રથી એ એ કહયુ છે કે શાસ્ત્રી મહારાજ લાકુ નુ
કરતા આવજો જીલ્લતા નહી અમને સીધા અપાવો

ધનશાલશા-નમારે સીધા જેટલા જોઈએ તેટલા લઈ જવ
તેમાં સરમાતા નહી ને સરમાસો તો કરમાસો
સીધા ખુશીથી લઈ જવ.

લલીતા-શાના સીધા જોઈએ છે કહો.

દુધપાક લાકુ ને શાક ધરે જઈને કરીએ પાક
આસીશ દઈએ અપાર ખુશી રહો અમ સરદાર

લાડુ હિતરે ગટાગટ દુધપાક ખાળી સટાસટ. ૧ દુધ
નવ જાતના કકં શાક પતવાલીને પહેરાવું વાક;
વેદની ચાલે ત્યાં ધૂન શેઠને ખોખે ખોખે પુન
જમીએ અમે જીવો ત્યાં કણી આપુ હું નહીં ક્યાં ૨ દુધ
એવો અમારો છે ચાલ ખાધને થઈએ બેઢાલ
સંકલ્પ મુંકાવુ ત્યાં પહોંચે વૈકુંઠમાં જ્યાં
પછસો લઈએ અમે એક એવો બ્રાહ્મણનો છે ટેક ૩ દુધ
પેલા વીદ્યાર્થીઓ હવે મો મકલાવે હાથ હલાવે

વીદ્યાર્થી—વાહ ગુરજી વાહ, વાહ ગુરજી વાહ.

નોતર આવે હમારે ઘેર ઘરમાં ચાએ લીલાલહેર ૪ દુધ
ભટાણી આપે આશીશ ચુલાને નમાવે હરધડી શીશ
સેઠે આપ્યા શીઘા સોળ તમારા પુરા, ચાઓ કોડ.

હસીતા—વાહ શાસ્ત્રી મહારાજ તમારા લાડુ ખાવામાં કાંઈ
ખામી નહીં. આ તમારો લાડુનો મહીમા સાંભળી
મારે મન બહુ ખુશ થાય છે તમારે જ્યારે લાડુ
ખાવાનું મન થાય છે મારે ત્યાં આવીને સીધા
લઈ જવાં પછી શું. તમારે લાડુ ખાવા ને અ
મારે ખવડાવવા માટે સીધા લઈ જઈ ખુશી થી
રસોઈ બનાવો ને ઘડે તે સામાન લઈ જાએ.

શા. વી.—જય થાવ બા જય થાવ એવી હમારી બ્રાહ્મણો
ની આશીશ છે.

પત્રપાલિકા—મહારાજ જમીને વહેલા પધારજો કરંજી કે આ

જે બેનના લગ્ન છે માટે તમારું સાહીત્ય તમારી પાસે રાખજો ને, પછી જિહ્વિકા ન થાય માટે ભુલ સો નહીં, આપણે જે કામ કરવાનું હો તે સંભાળી લેવું.

શાસ્ત્રી--હું જામી કરીને આવીશ. માટે હમારા તરફની શીકર બોલી દો.

દામાજી--આજે મારા દોસ્તદારને ત્યાં ઘણું દીવસે પુત્રના લગ્ન છે ને હજી સુધી હું ગયો નથી માટે મારા જેવો મુરખ દોશ જે માણસ આપનું સાક કરતો હોય તે તેના સારા અથવા મહાં પ્રસંગે હાજર ન રહીએ તો હીક નહીં ને આપણા જેવો નીમક હરામ નહીં ને દોસ્તદાર તથા બીજાનું પણ એવું ઇચ્છવું જોઈએ કે એનું હમેશાં સાર થાય એવું આપણે માંગવું જોઈએ, તો આપણો પંદરપુર વાલો વીઠ્ઠલનાથજી સાર કરે. માટે મન ખેટા ખોટા વીચાર ન કર, ચાલ હવે લુગડાં પહેરી લઉં ને પરમાત્મા પાસે એવું માંગુ કે દરરોજ એને ઘેર એવા પ્રસંગ આવે એવું ચલાવું જોઈએ.

લાલદાસ--મારો મીત્ર દામાજી હજી સુધી આવ્યો કેમ નહીં એ કેમ આપણી શાથે આવી રીતે વતે છે એના મનની ખજાર મને કાંઈ પડતી નથી એવો વીચાર કરે છે ને બહાર દીવાનખાનાની બારી આગળ જી વેઠે, ના જીવ પેલો આવે છે, બસ એની અને શી

કર થયા કરતી હતી. એટલામાં દામાજી ઉપર આવેછે. કેમ ભાઈ દામાજી તું આટલો બધો મોડો આવ્યો. તુ જાણતો હતો કે આજે લગ્ન છે ને વળી વરઘોડો નીકળવાનો છે માટે તુ આવ્યો હવે મારી શીકર જતી રહી કારણ કે વીધ્યા અભ્યાસ ઘણો વધી ગયો ને તેને આજકાલ સારી નોકરી મળશે એમ ધારીને આવતો નથી વાહ ! તારી આ સારી રીત કહેવાય.

દામાજી-તમે જે શબ્દ કહ્યાં તેને હું લાયક નથી કારણ કે જે જે તમે મને ઉપકારો કરેલા છે તેને બદલે મારાથી વધી શકે એમ નથી.

લાલદાસ—એસો ત્યારે ભાઈ શહદાસને લુગડાં ને દાગીના પહેરાવો ને હું નીચે ગાડી ધોડાઓ આવેલા છે તે બરાબર ગોઠવું છું કારણ કે ભાઈનો વરઘોડો સારો કાઢ્યો છે માટે તમે જુલદી પહેરાવજો ને ભાઈને નીચે સાયવીને લાવજો કારણ કે ભાઈનું ઠેકાણું નહીં. તમે એની તબીએત જાણો છો માટે ભુલતા નહીં.

દામાજી-ભાઈ શહદાસ આજ તારા લગ્ન છે માટે તુ રાખો થમને આડા અવળા આલા કરતો નહીં ને આ દાગીના પહેરાવું છું તે સાયવીને રાખવાના છે કારણ કે આ દાગીના હજારો રૂપિયાના કહેવાય અને લુગડાંને કાગા લગાડતો નથી.

શઠદાસ- આટલો બધો બાર મારાથી ઉચકાશે નહીં કારણ
કે માયા ઉપર પાવડી ને ઝભો ને વહી દાગીના
ડોકમાં પહેરવાના ને વળી કપાળમાં ગાજરીઓ
ને વહી વરરાજ થઇને બેસવું એ મને ગમતું નથી

દામાજી- ભાઈ તું જોયા કર હું લુગડા ને દાગીના પહેરાવું
પછી અરીશામાં જોજો કેવો રૂપાલો લાગીશ ને
પાછો ઘોડા ઉપર બેશીશ તારે તને બધા સાબાસ
સાબાસ કરશે ને બધા પછવાડી બધા શેઠીઆઓ
આવશે ને તે તારી પછવાડી ચાલશે માટે એતો
સાર લાગે ને હું તારી સાથે રહીશ ને હું કહું
તે પ્રમાણે કરજો ને અમે તારી પાસે નોકર તરી
કે રહીશું.

શઠદાસ- લો તારે લુગડા ને દાગીના પહેરાવો પણ મને પર
સેવો થશે તો લુગડાં કાઢી નાંખીશ.

દામાજી- લુગડા કાઢી ન નાંખાય એક પાંખાવાલો તારી પાસે
રાખ્યું પછી કેમ તારે કાંઈ બાબતની હરકત
રાખવી નહીં.

લાલદાસ- લુગડાં પહેરાવ્યા હોયતો નીચે લાવો ને જલદી ઘોડા
ઉપર બેસાડીએ ને અગાડી ઘોડાઓ તથા વાળ
બીજેરે ચાલતાં થયાછે. માટે જલદી લાવો.

દામાજી- ભાઈ ચાલો ને હું જેમ કહું તે પ્રમાણે ઘોડા ઉપર
બેસજો એમ કહીને નીચે જાયછે લાલદાસને દા
માજી બે થઇને ઘોડા ઉપર બેસાડે છે ને વરઘોડા

તીકલે છે.

ધનપાલશા—આતો વરઘોડો આવેછે માટે અમદમીયા ડસ નાઇ હજમ પાસે સળગાવી ને પછી ઓળાય નહી એવો બંદોબસ્ત રખાવજે.

અમદમીયા—તમારે કાંઈ શીકર કરવી નહી.

ધનપાલશા—સેઠ લાલદાસ સરવે સદગ્રહસ્થો આ વરઘોડા સાથે આવેલા છે તેઓને જેમ બેસાડવા બેટે તેમ બેસાડજો કારણ કે કોઈનું અપમાન થાય તો પછી તમારું અપમાન કહેવાય માટે એ કામ તમને સોં પુંછું કારણ કે હું બ્રાહ્મણ પાસે બેશુ છું કે શાસ્ત્રી મહારાજ હવે મારું કામ છે.

શાસ્ત્રી—હવે તમે મારી પાસે બેશો કારણકે હવે તમારે બેશ વાનુછે ને હવે વહુનો મામો કન્યા પધરાવશે અને પછી બ્રાહ્મણ વેદ બોલેછે અને હસ્ત મેલાપ કરાવેછે.

સઠદાસ—ઓ મારી માવડી આટલો બધો મારો હાથ શાંમાટે ડાબેછે નાં મારેતો પરણવું નથી કારણકે આતોં હાથ ડાબેછે ને ચુંટી દેછે બબરદાર જે ચુંટી દીધીતો મારા બાપને કહી દધશ અરર આ ચુંટી દેછે જાણે આતો વીંછી કરડો ભુલ્યો મારી માવડી મારો જે ગુનો થયો હોયતે માફ કર હું તમારા ગુનામાં કાંઈ નથી આવ્યો નેતું મુંને સાને આટલી બધી સાને પજવેછે હું જાણુતો હોતતો તારી સામુ બેશત નહી.

સાનદાસ—આંખના ડોળા કાઢી કહેછે કે ગડગડ ના કર કંઈ સમજતો નથી હમણા તુને અમારી જોડે બેસાડીશ નકામો ખુસો પડતો નહી તારી પાશે અમે કેવા બેઠા છીએ કેમ સાસ્ત્રી મહારાજ હવે કાંઈ વાર લાગવાની નથી

દામાજી—વાહ સહદાસ તુતો ધણો હોંશીઆર થઈ ગયો શાખા શહે અમે જાણતા હતા કે ભાઈ દીક બેસશે કે એ અમને ધણી ચીંતા હતી ને આવે વખત થઈ ગયોછે શાસ્ત્રી મહારાજ કેમ કેટલી વાગે.

શાસ્ત્રી—વાર નથી હમણાં તમારી પાશે બેસાડીએ છીએ.

ધનપાલશા—આજે હવે લગનનો દીવસ વીતી ગયો ને કાલે રાતના બેઠક કાઢી છે માટે મારે નાચ ને ત્યાર પછી હરી કીરતન કરાવુછે તેને માટે મે હરદાસ સાથે બંદોબસ્ત કરી લીધો તે પણ આવશે ને આ ખીરાત બેઠક સારી લાગશે ને આપણા શહેરના પંડરપુરમ! બાદશાહછે તેમને પણ પધરાવશુ તો આખી સભા સારી દેખાશે.

બંદનગવરી—માતાજી મુને આવા પતી સાથે લગન કરાવ્યું મારો જન્મમારો રદ ગયો કારણકે મુરખ પતી સાથે પરમાત્માએ સાને પાનું પાડ્યુ આતો જાણે કે દુધ ની અંદર ઝેર ને રેડ્યુ હોય હુ જેવી લણેલી છું તેવો પતી લણેલો જોઈએ ને મુને આવા સાથે પ રણાવી સંસાર રૂપી સમુદ્રમાં મારોતો અવતાર

કુખાડી મુને જન્મ આ'યો તે વખતે ગેરધુથીને
બદલે મારી કેમ ન નાંખી મુને પેલા કાન્તીલાલ
ના શબ્દ આવે થાદ આવ્યા કેતો હતો કે તુને પર
જાવવાના છે.

લક્ષીતા- બેન તારા કીસ્મતમ. જેવું લખેલું તે પ્રમાણે તાર
થયુછે માટે અમારો વાંક જરાએ નથી ને વીધાત્રા
નો નથી આતો પુર્વના સંસ્કાર પ્રમાણે થાયછે જે
તેં પુરવે સાફ કર્યુ હોયતો આ ભવ સાફ થાય
ને પુર્વે સાફ ન કર્યુ હોયતો આ ભવમાં તાર સા
ફ ક્યાંથી થાય આપણે માથે ગમે તેવો ખંતી હોય
તેની શેવા પુણ કરવી એ આપણો ધર્મછે શોભા
અ સ્ત્રીને ને જે રાંદેલી સ્ત્રીછે તેને ફાઇ પણ પર
પુરૂષની સેવા ચાકરી કરવી નહી એ સાક્ષાત પર
માત્રમાના નામની માળા જપવી ને પોતાના ઘરમાં
મંડીર સેવા હોય ત્યાં પુણ કરવી ને ઇશ્વર ભક્તી
કરવી એવો આપણો સ્ત્રીનો ધર્મછે જે એક વાત
કહુ તે સાંભળ.

નર્મદા નદીના કીનારા ઉપર ધણા રૂપીઓ અગાઉ તપ
અને હજારો સાધનાના ઝંડાઓ પડી રહેતા હતા ત્યાં તેઓની
આસપાસ એક ગામડું હતું. ત્યાં તે ગામડામાંના રાજાને જે
છોકરી હતી તેઓને એક સમયે એ રાજા ખુશીમાં હતો તેવા

માં તેને કહ્યું કે મારી વહાલી છોકરીઓ તમે આપ કર્મી
 કે આપ કર્મી તેમાં એક કહે કે હું આપ કર્મી ને ખીજી કહે
 કે આપ કર્મી ત્યારે મહેલીને તેના પીતાશ્રીએ કહ્યું કે તુ
 આપ કર્મી છું. તો હું તને એક વર પરણાવું અને ત્યાર પછી
 આપ કર્મીને એક રગતીઆ અને કાઢવાલો પતી પરણાવ્યો
 ને ખીજી આપ કર્મી કહેતી હતી તેને સારો પતી રોગ વગર
 નો પરણાવ્યો ત્યારે પેલી આપ કર્મી કહે કે મારા પિતાશ્રી
 એ મારી ઉપર જીલમ બહુ ગુજાર્યો ને મારી બેનને સારો
 ભણેલો ગણેલો પતી પરણાવ્યો ને એમાં મારા પીતાશ્રીનો
 વાંક નહીં. પણ મારા કરમનો વાંક એમાં કાઢને દોષ દેવાનો
 નથી, કીશમત પ્રમાણે સરવે જણુશ મળી આવેછે પછી એમ
 વીચાર કરી પોતાના મનમાં એવું ઉઠ્યું કે મારો પતી રગત
 પીત ને કાઢવાલો છે તો તેને આવા નર્મદા નદીના કીનારા
 આવેલા સ્થળો યાત્રા જેવા કહેવાય છે તે જગ્યાએ મારા પતી
 ને નવડાવીશ ને એવા પતીની સેવા ચાકરી કરીશ ખીજી મારે
 કાંઈ ન કરવું એમ ધારી પોતાના પિતાને કહે છે કે પિતાશ્રી
 જે આપે મને જે પતી પરણાવ્યો છે તે રગતપીતવાલો કાઢી
 ઓ છે તેને માટે મારે કાંઈ હરકત નથી પરંતુ મારે તમારી
 પાસે વીનતી કરવાની છે તે સાંભળો.— મારી ઇચ્છા એવીછે
 કે મારા પતીને એક સારો કંડીઓ લઈ તેના અંદર રૂના ત
 કીઆ ભરીને અંદર રૂ નાંખી પછી મારા પતીને અંદર એ
 સાડીને તે કંડીઓ માથે લઈને નરમદાના કીનારાના
 દરેક યાત્રાગ્યો કરવા જેવા સ્થળમાં ત્યાં નવડાવીશ ને

એવી રીતે મારા પતી ની સેવા કરીશ માટે મુને યાત્રા કરવા
 ની મુને રજા આપે તો હુજી ત્યારે તેનો પીતાશ્રી કહે ખુશી થી
 જ અને યાત્રા કરવાની મારી કાંઈના નથી પછી પેલી આપ કર્મી
 પોતાના આપના કહેવા થી યાત્રા કરવા નીકળી પડી તે પછી પોતા
 ના પતીને કડીઆ માથી કાઢી રત્નપીત વાળાને નવડાવી ને એવી
 રીતે પોતાં ના પતીની સેવા ચાકરી કરતી હતી પછી એક દહાડો
 એવું બન્યું કે પોતાના રત્નપીત વાલા પતીને લઈ એક ગામમાં
 થી જતી હતી તેમાં એક ગુનેગાર તપસ્વીને શુળા ઉપર ચ
 ડાબ્યો હતો તે તપસ્વી પોતાના યોગને બળેથી શુળા ઉપર ચ
 ડીને બેઠો હતો ને શુળાથી તેનો બીજને લાઈ દુર બેસી રહ્યો
 હતો. ત્યાં પેલી આપ કર્મી છોકરી પોતાના પતીનો માથે કંડી
 આ લઈને જતી હતી તે જતાં જતાં પેલી શુળાને જરાક કં
 ડીઆનો આચકો લાગ્યો એટલે પેલો આગે બેઠેલો લાઈ કહે
 કે જોતી નથી મારો લાઈ શુળા ઉપર ચડેલો છે ને તું એક
 દમ પોતાના ધ્યાનમાં ને ધ્યાનમાં ચાલી જાય છે ને જોતી નથી
 માટે હું આપ દઉં કે તારો પતી કાલે સુરજ ઉગશે કે ત
 રત મરણ પામશે પેલીએ એવું સાંભળ્યું કે તરત બોલી ઉઠી
 કે જ્યારે મારો પતી સુર્યનારાએણ ઉગતા મરણ પામે. પછી
 સ્ત્રીએ ત્રણ અંજલી પાણીની ભરીને છાંટીને કહ્યું કે હે
 સુર્ય નારાએણ જો મારા પતીની સેવામાં હું કાંઈ ભુલી હોય
 તો ને મારાં પતીવ્રતમાં ભંગ હોયતો સુર્ય નારાએણ ઉગજો
 નહીતો ઉગતો નહી એવી રીતે સંધ્યા વખતે સુર્ય નારાએણને
 કહ્યું પેલી સતી સ્ત્રીના કહેવાથી સુર્યનારાએણ ઉદય થયા

નહીં ત્યારે ત્યાં આગળ રૂશીએ રહેતા હતા તે વીચારમાં પ
 ડ્યાં ને બોલવા લાગ્યા કે આ તે અજબની વાત કારણ કે
 જ્યારે જોઈએ ત્યારે રાત આનું શું કારણ કાંઈ કહેવાતું
 નથી પછી પેલા રૂશીએ ધ્યાન ધરીને જોયું કે આતો સતી
 સ્ત્રી છે ને એને અજબની છાંટી છે તેથી કરીને સુર્ય નારાએજ
 અસ્ત થયા છે માટે આપણે કાંઈ ઉપાય લેવો જોઈએ કારણ
 કે આપનાથી સંધ્યા ને સુર્યનારાએજને અર્ધ આપવાના તે
 નથી અપાતા માટે આપણે અહીંઆથી થોડેક અનસોયા મા
 તાનું સ્થાનક છે ત્યાં જઈ આપણે પ્રાર્થના કરીએ તો આપણ
 કામ થાય નહીંતો આપણે બહુ પાપમાં પડીએ છીએ એમ
 કરીને સરવે રૂશીએ અનસોયા માતાના આશ્રમ આગળ આ
 બીને પ્રાર્થના કરવા મંડી ગયા ત્યારે તેમને કહયું કે તમે શી
 કર ન કરો જેણે સુર્યનારાએજ ઉગતા બંધ કર્યા છે તે હું
 જાણું છું માટે તમે તે રગતપીતવાલાની સતી સ્ત્રી નર્મદા ઉ
 પર એના પતીને સ્નાન કરાવે છે ત્યાં તમે બધા જવ ને હું
 ત્યાં આવું છું ને પ્રભુ કરશે તો સરવેનું સંકટ મટી જશે ને
 વળી આખા જગતમાં લોકો બહુ પોકાર કરે છે કારણ કે આ
 સહીશ કરનારે આવું શું કર્યું તે કોઈને ખબર પડતી નથી
 એવી રીતે સરવ પ્રાર્થના કરી રહ્યા છે ને વલી એમ પણ
 વીચાર કરે છે કે આપણું શું થશે આતો દુનીઆમાં બહુજ
 જુલમ થયો એમ કહેવાય માટે તમે જવ ત્યાર પછી જગત
 જનની માતા અનસોયા ત્યાં આવે છે ને કહે છે કે હે સતી સ્ત્રી

તે આ શું કર્યું ને તે બહુ બુદ્ધિમ ગુજાર્યો માટે તારે જે
કહેવું હોય તે ખુશીથી કહે કારણ કે પ્રભુ સઉનું સાર કરે છે
ને અદલ ધનસાફ આપે છે કારણ કે પરમેશ્વરને આખી દુની
આની શીકર છે ને એતો હાથીને હારો ને ઝાડીને કણ આપે
છે ને સરવે સુખી રાખે છે ત્યારે પેલી કહે કે જન્મ જન્મની
મમાયા મને એક નપસ્વીએ મારા પતીને એક એવો આપ
દીધો છે કે તારો પતી સુર્ય નારાયણ ઉગે કે તરત મરણ
પામે માટે મે સુર્ય નારાયણને કહ્યું કે તું ઉગતો નહી, ને
જો મારા પતીવ્રતામાં ખામી હોય ને મારા પતીની સેવા બરા
બર ન કરતી હોય તો તું ઉગજો માટે મારે આ દુખ આવી
બડ્યું છે માટે આપ ન્યાય કરો ત્યારે અનસોયા માતા બોલ્યા
કે તું બધી શીકર છોડી દે સરવે સારા વાના થશે માટે તું
સુર્ય નારાયણને ઉગવાની રજા આપ ત્યારે પેલી બોલી કે સુર્ય
નારાયણ ઉગે ને મારો પતી મરણ ન પામે એવું કરજો એ
વી રીતે પોતે અનસોયા માતાને કહીને, રજા આપે છે એટલે
સુર્ય નારાયણ ઉગે છે ને પેલો રગતપીતવાલો મરણ પામે છે
તે જોઇ પેલી સતી સ્ત્રી કહે કે આતો બહુ કેર વરતાવ્યો
માટે અમને ન્યાય બરોબર મલ્યો નહી. તમે અમારે સાંકે
ધંધ્યું નહી. ત્યારે અનસોયા માતા કહે કે હું હમણાં તારો
પતી સજીવન કરાવુ છું પછી એમ કહી તમામ રૂપીઓને
બેગા કરી તમામને કહ્યું કે તમે તમારા અગ્રહા ધોઈને એક
વાસણમાં પાણી લેવડાવી પછી તેને કહ્યું કે આ તારા પતી
ને આચમન કરાવ કારણ કે પરમેશ્વર કરશે તો, સાંકે થશે

પછી પેલી સ્ત્રી જરાક પાણી લઈ પોતાના પતીના મોમાં
 પાણી રેડયું કે તરત બેઠો થયો ત્યાર પછી પેલા રૂપીઓ
 પોત પોતાના આશ્રમમાં જતા રહ્યાં અને પેલા રગત પીત
 વાલાને જીવતો જોઈ બહુજ આનંદ પામીને અનસોયા માતા
 ને કહયું જે આ મારો પતી રગતપીતવાલો છે તે ક્યારે મટ
 શે, ત્યારે માતાએ કહયું કે અહીંઆથી થોડેક દુર તળાવ છે
 તેમાં નવડાવળે એટલે તારો પતી રગતપીતવાલો છે તે મટીને
 સારી હાલતમાં આવશે એમ કહી અનસોયા માતા ચાલતા
 થયા ને પોતાના સ્થાનક પર આવ્યા ને પેલી સ્ત્રી પોતાના પતી
 ને લઈને જે તળાવ ખતાવ્યું હતું તે તળાવ પર લઈ ગઈ ને
 નવડાવ્યો કે તરત રગતપીતવાલો મટી ગયો કે તરત તે પતી
 ની સાથે લઈ પોતે પોતાના બાપ પાસે આવીને કહયું કે કેમ
 હું આપ કર્મી ખરી કે નહીં. ત્યારે પેલો બોલ્યો કે સહુ સ
 કુના કીશમન પ્રમાણે થાય એમ જાણી પેલી આપ કર્મી વા
 લીને પોતાની રાજગાદી આપી ઈશ્વર સ્મરણ કરવા નીકળી
 પડ્યો તે વખતે જ મહીનાની રાત હતી ને સુરય જિદ્ય થયો
 નહોતો તે વખતે શ્રી કૃષ્ણ પરમાત્માએ વૈકુંઠમાં રાસ લીલા
 રમ્યા હતા મારે બહેન સતીના પ્રભાવથી બધું સાર થાય છે
 મારે ધીરજના ફળ મીઠાં છે.



અનપાળશા—શેઠ લાલદાસ તમારો મીત્ર દામાજી ઘણોચાલાક
 ને વળી મારા સાંભલવામાં આવે છે કે એને અન્યા

સ મારો ક્યો છે ને વીધવાન માણસ છે ને હુ ધાર
છુ કે એ આગળ બહુ વધશે કારણ કે પુત્રના
લક્ષણ પારણામાંથી માલમ પડે તેથી કરીને મને
એનો સહવાસ થોડો થયો છે તમને તો ઘણા વંત
નો ચાલ્યો આવે છે તેથી તમે પણ જાણતા હસો
કે માણસ લાયક છે.

લાલશાસ—સેઠ ધનપાલશા એતો ઘણો લાયક છે પરંતુ આજે
વાડ વના વેલો ચડતો નથી માટે બાદશાહ સાહેબ
ને આપ લલામણ કરો તો આંવા માણસનું કામ
થાય એવી મારી આપને વીનતી છે. ઠાઠ આપણ
ને ચાહતો હોય તો એનું આપને સાર કરવું માટે
મારી લલામણ તમને એટલા છે કહેવત છે કે લાઠ
મરે તારે જેન કુટવામાં બાકી તો ન રાખે માટે
એ કામ કરવાને જીલસો નહી.

ધનપાળસા—આજે આપને ત્યાં બાદશાહ પધારસે તેની હુ નક્કી
લલામણ કરીશ ને તે બખતે યાદ ન આવે તો
તમે યાદ દેવરાવા રજો. કારણ કે મારો જીલકણો
સ્વભાવ છે.

અમદમીઆ—શેઠ પંઢરપૂરકા ઘણી આતાહે માટે તુમેરેકુ
જાના ચપ્પાએ નહીતો આપકી મરજી.

ધનપાલશા—અબ્બી જાતા હું એતો બાદશાહ સારી રીતે
મેરેકુ પીછાનતે હે ધનપાળાશા શેઠને ત્યાં લગ્ન છે
ને હુ સદગી લલામણ કરી આવ્યો છુ માટે કુછ

શીકર નહી શાંભળો અમે વાણીઆ ભાઈ એક કા
મમાં બેકામ કરીએ.

બાદશાહ—વાહ શેઠનું ધનપાળશા આપે મંડપની રચના અ
ચ્છી તરેહસે બનાવી છે ને રોશની પણ બોત
તારીશસે બનાઈ છે તુમને બોત હમારેપે તકલીફ
લીઈ છે તુમ બોત જુના જમાનેકા માણસ છે
ઈસ લીયે તુમેરે ધર કાઈ ચીજ થોડી તીકત
નહી.

દામાણ—આપણા દામાણની બલામણ કરવા મે આપને
કહ્યું છે માટે હવે વખત ઠીક આવ્યો છે મે ગયો
વખત ફરી ફરીને નહી આવે વખતે બાદશાહને
દામાણની બલામણ કરાવી આપોતો ધણું સાર
કેમકે એને રસ્તે ચડાવવો તેમાં આપણું સાર કહે
વાય ને એનો અભ્યાસ પણ સારો છે વીદવાન
માણસ છે મે આપણે જો ન કરીએ તો એને
બીજો વશીલો નથી, માટે આપણે કહેવું જોઈએ.

ધનપાલશા—તમે એની શીકર કરો નહી મારો દાવ આવશે
એટલે હું બુલવાનો નથી તમારા કરતા મને બહુ
શીકર છે, અને એ લાયક માણસ છે ને તમારો
પરમ સ્નેહી છે વાસ્તે મારી બનતી મહેનતથી
આ દામાણને નોકરી અપાવીશ ને મારું કહ્યું મા
નશે કારણ કે આપણા ગામનો બાદશાહ ધણાજ
ઉંદાર જીવનો છે ને પ્રજાને અદલ ઈતિશાસ આપે

છે ને બહુ ભલો આપણા શહેરનો સરદાર છે. માટે લાલદાસ કાંઈ શીકર કરો નહીં એને હું ભલામણ કરજી પણ મને તમે સંભાળી આપ્યું તે ધણું સારું કર્યું નહીંતો હું ભુલી જાત તમે મને ઠીક યાદ દેવડાવ્યું ને તમને જે જે વખતો યાદ કરવાની તે બરોબર યાદ રહેછે.

લાલદાસ—તમે કહ્યું હતું કે બાદશાહ સાહેબ એક વખતે પધારે તે વખતે મને ઇશારત કરજો ભુલતો નહીં માટે હું કેમ ભુલી જાઉં એ કામની તો આપણને ધણીજ કાળજી ને બીજી વાંત ભુલી જવાય પણ દામાજી વાસ્તે હું કાંઈ પણ ભુલી ન જવાય કારણ કે એને નોકરી મળશે, કારણ કે વીદવાન માણસને આ ગામમાં નોકરી ન મળે તો તેને બીજા ગામમાં મળે કારણ કે વીદવાન માણસ સરવે જગ્યાએ પોશાય છે ને દામાજીતો વીદ્યા અભ્યાસમાં પુરો અને ચાલાક અને પ્રામાણીકને ભકતીમાં પણ એની લાગણી બહુ માટે એમાણસને ટેકાણે પાડીએતો આપણું સારું થાય એમાણસને આપણને બહુ આહેછે માટે આપણે એનું કામ કરવું જોઈએ એ સજ્જન પુરપત્ર કામછે કારણકે કાંઈ માણસ આપણે વીશવાશે બેશી રહ્યો હોયતો એનું કામ આપણે બજાવવું એ આપણો ધર્મ છે. બરાબ આપણે ઇચ્છવું નહીં કારણ કે તેમાં આપણું સારું ન થાય માટે આપણા સ્નેહીની સંકટ વખતે આપણે એને મદદ કરવી જોઈએ.

બાદશાહ તમે આટલી બધી ગરબડ કેમ કરી મુઝી છે માટે જે વાત મને કહેવી હોય તે કહો તમારે કાંઈ બીજી

તુ નહીં જે કહેવું હોય તે ગણત ખાતા નહીં ને ફરી ફરીને આવો વખત નહીં આવે માટે ખુશીથી કહો. મારી ખ્યાનમાં આવશે તો હું હા કહીશ.

ધનપાળશાહ—અમારા વેવાહીનો પરમ સ્નેહી દામાજી કરીને એનો દોસ્તદાર છે તેની મને ભલામણ કરવાની કહી છે માટે તે વાત આપને મોઢે વીદીત કરજી, દામાજી બણે હોંશી આર માણસ છે ને વીધ્યાબ્યાસમાં બણે ચાલાક છે ને વળા પ્રમાણીક માણસ છે ને મારી ખાતરીનો માણસ છે માટે એને આપ સાહેબ કોઈ નોકરી આપોતો બજીજ સાર.

આદશાહ—કોણ દામાજી એ બણે પ્રમાણીક માણસ એ ભાણુવાં ગણવામાં કેવો છે. તે બાબત હું વાકેફગાર છું ને દર વખતે પરિક્ષામાં પાસ થાય છે ને એ અભ્યાસ કરવામાં બણે ચાલાક છે. માટે હું એને બેદરપુરાની નોકરી આજથી આ પુ છું ને એને મોટો કરભારી બેદરપુરાનો બનાવું છું ને એના પગાર બારમહીને ગોવીશે રૂપીઆ પગાર ને રાજ તરફથી એક દરવેશ સારો આપવામાં આવે છે તે હું એને દરબાર માં બોલાવીશ તે વખતે તેને આપીશ.

ધનપાલશાહ—વાહ સાહેબ વાહ અમારી ઉપર તમે બહુ મહેરબાની કરી છે આ તમારો ઉપકાર મારાથી કેમ ભુલાશે.

આદશાહ—જે આદમી પ્રમાણીકપણાથી નોકરી ને રાજતુ તથા પોતાની રદવતનું સાર ઇછીને કામ કરે તેનું બજીજ સાર થાય છે ને કામમાં પણ તે માણસ વધે છે ને દેશે દેશમાં તેની પ્રીતી આરી જણાય માટે મેં આ નોકરી આપી છે તે

તમારા જલામણથી હું પણ ધાર છું કે એ માણસ સારું
કામ બજાવશે, તેમ ધારી એને નોકરી આપુ છું. ને તમે જાન
બેઠકની સારી ચુકતી રાખી છે ને રાગ રંગ પણ સારા થાય છે
તે જોઈ માંડ દીલ બહુ ખુશ થાય છે.

ધનપાલશા—દામાજી સરવેને હવે પાન સોપારી આ
પવા મંડી જવ કારણ કે બાદશાહ સાહેબને બહુ વાર લાગી
માટે એ કામ જલદીથી કરો.

દામાજી—હમણાં આપુ છું એમ કરીને હાથમાં એક બ
તરદાની ને કુલના હાર તથા કલગી આપવાં ગયા ને પછી
આનસોપારી આપી રહ્યા તે જોઈ ધનપાળશા પણ દામાજી
જીપર ખુશ થયા કે આવા માણસનું કામ આપણે ઠીક કર્યું
ને પછી બાદશાહ પોતાના દરબારમાં જાય છે ને ધનપાળશા
બાદશાહને મુકવા જાય છે ને મુકીને આવે છે ત્યાર પછી હરી
કીરતન થાય છે. તેમાં પરમાત્માનું ભજન સાંભળી લોકો બહુ
ખુશ થાય છે.

લાલદાશ—હવે અમને રૂબ આપો કારણકે હવે તમા
રે ત્યાં રોકાયા માટે હવે જે પ્રમાણે સરવેને પેરામણી આવવા
હોય તે પ્રમાણે આપો.

ધનપાળશાહ—હમણાં હું એમ કરી સરવેને પેરા
મણી આપે છે ને સરવે વીદાય કરે છે ને પોતાની છેકરીને મોકલે છે
કહે છે કે બેટા કાંઈ શીકર કરતી નહીં નેહ પાત્ર હ દીવસમ. તે
કે કરાવી લખસ

ચંદનગૌરી—પીતાશ્રી છોકરી છે તેપરણા પછી પોતાને સાસરે રહે તેસાં કારણકે માબાપનુ હજારો પૈસાનું સુખ હોય અને પોતાને સાસરે ખાવાને ન હોયકે પોતાના સ્વામીની સેવા કરી જે ઘરમાં હોય તે ખાવું કારણકે એ સતી સ્ત્રીઓ ના લક્ષણ છે માટે તમારે વાસ્તે કાંઈ શીકર કરવી નહીં મારા સાસુ સસરા છે તે પણ હું માં બાપ તરીકે માનુ છું

લલીતા—ખેટા ચંદન ગવરી મે તને આજે તારા થીકું વીખુટી પડી છું કારણ કે મારી પાશે તેઆજ ચુધી દીવ સો કાઢ્યા ને તને મોકલતા મારૂં મન થતુ નથી પણ સસારની રૂઢી પ્રમાણે મોકલ્યા વગર છુટકો નહીં

ચંદનગવરી—માતાજી છોકરી એ પોતાના માતા તથા પીતા તુસુખ ખુબ દીકુ હોય. પણ પોતાના સાસરી માં રહેવું એ સાં કારણકે મારે મારો પતી એ પરમેશ્વર તુલ્ય અને એની સેવા કરીશ એમાં મને ઘણું પુન્ય છે ને એ પ્રતી વ્રતાનો ધર્મ છે મેં ઘણાં પુસ્તકો આપણા ધર્મ ના વાંચ્યા પણ પતી ની સેવા કરવી અને સાસુ સસરા ના કીધા મુજબ કામ કરવું ને સાસું સસરા ને મા બાપ તરીકે ગણવા ને એમને દુખી ન કરવા એ વડું નો ધર્મ છે તેથી કરીને આપણી જ્ઞાતી મા તથા પર જ્ઞાત માં જ્ઞાત કેહેવાય અને આપણી સારી કીર્તી રહે ને સ્ત્રીપોતા ના પતી ની સેવા કરી નથી ને સાસુ સસરાની સેવા કરી નથી ને ઘણી સ્ત્રીઓ દુખી થાય છે ને ઘરમાં કંકાસ રહે છે ને આખરે ઘરમાં તેઓને ખાવા નથી મલતુ માટે એમને દુભાવા નહીં

જો અટલી શીખામણ પ્રમાણે હું ચાલાશ તો મનેકામ આવત
માં હુખ નથી નીકર હુખ ના મોજા દેખુછું માટે મારી શીકર
કરતા નહી

ધનપાલશા—સરવે ભાઈઓ વેલા આવજો ને બોલ્યુ
ચાલ્યુ માફ કરજો.

દામાજી—એમા બોલ્યુ ચાલ્યુ શું આપનો ઉપકાર તો
હું અથવા મારો પરમ રેનેહી ભુલનાર નથી એમ કરીને પોતા
ના વેવાઈ ને અરસ પરસ ભેટેછે ને સામ સામી રજા લેછે.

લાલદાશ—ભાઈ દામાજી તું કાલે બાદશાહના દરબાર
માં જજો, અને એમ કહેતા હતા કે એમને પોશાક આપી
બેદરપુરામાં મોકલીશ.

દામાજી—હું સવાના પહોરમાં જે વખતે દરબાર ભરાશે
તે વખતે જઘશ ને પછી દરબારમાં જઈને આવીશ તારી પાશે
તે બાબતમાં તું શીકર કરતો નહી (એમ કરીને દામાજી પોતાના
ઘેર જવા રજા લેછે ને જામછે.)

કસ્તુર—બેટા ચંદનગવરી આ તમારા દીવાનખાનામાં જજો

ચંદનગવરી—વાર માતૃશ્રી એમ કરી પોતાના દીવાન
ખાનામાં નહાયછે, તે દીવાનખાનું જુવેછે આતો એક વધમાન
હોય એવું મુને દીવાનખાનું લાગેછે દીવાનખાનામાં રંગને રો
ગાનને ફરનાચરની શોભા શું કહું એતો જાણે મારા બાપે મં
ડપની રચના કરી હતી તેવીછે કહેવતછે કે જર ચાલશે કર

પણ હજી મારા પ્રાણ પતી કેમ ન આવ્યા એને માટે મેં દુધ
જીનું જીનું રાખ્યું છે પરંતુ એ મોઢા આવશે તો દુધ થરીજશે એટલા
માં હીવાનખાનાના બારણા સાંધુ બુવે છે ને કહે છે. કેળે આ
મારા પ્રાણ પતી આવે છે ને કહે છે કે મારા પ્રાણ પતી અત્યાર
જુપી કર્યા હતા.

રાઠડાસ—પ્રાણ પતી તું કોને કહે છે ને એવા અધરા સ
જો બોલતી નહીં એમાં મને સમજ પડતી નથી ને તારો
પ્રાણ જેને આપ્યો હોય તેને તું પ્રાણ પતી કહે.

અંદુનગવરી—આતો કાંઈ મુરખ પતી જેવો લાગે છે પણ
ખેર મારા પ્રાણનાથને એક દુધનો પ્યાલો ભરીને આપું નહીં
તો નકામું દુધ પડી રહેશે.

રાઠડાસ—મહારે તો કાંઈ દુધ પીવું નથી.

અંદુનગવરી—હે જગ કર્તા પરમેશ્વર મને આવા પતી
શાથે જાને પાનું પગથ્પું મેં આવા પુરવે શું પાપ કરેલાં છે
કે બધી વાતે સૂખ ને એક દક્ત પતીજ મને આવો મેળવ્યો
કારણ કે સ્ત્રી છે તે ધરની પ્રધાન તરીકે માનીએ કારણ કે
પુરુષ કમાઈને જાવે ને સ્ત્રી ધર સજાંધીમાં કર કસર કરીને
ખચાવ કરે માટે પતીની સ્ત્રી અરધાંગના ને શુખ દુખ વખ
તે જામ લેનારી. આતો પોતાની મરજીમાં આવે તેમ બોલે છે
ને ઘડીકવાર બહીઆ મેસે છે ને ઘડીકમાં જીમરને હાથ અડાડે
છે ને ઘડીકવારમાં ચોપડીઓ લે છે ને મારી શાથે તો વાત
ચીત કરતો નથી કેવી પરમાત્માની કમ મહેરબાની.

સુજંગી.

પતીરે અતી મંદ બુધ્ધી નો ભારી
સંસારમાં માહરી થઇ ખુવારી
કરે આજ પંપાળને મુખં માળા
મતી શી મશે માહરી મોરલીવાળા



મારા પ્રાણપતી હું તમને એક સુગંધીદાર અતરનુ પુમ
કુ આપુ તે જરૂક સુગો કારણ કે એ અતર સારી વાસ
આપેછે ને મનજને પણ સારું પ્રફુલ્લીત કરેછે ને આખા શરી
રમાં બહેક બહેક થઈ રહે ને એ અતરના પુમડાની કીમત
સાત રૂપીએ તોલો મહેછે ને બહુ બિચામાં બિચુ અતર છે,

સંઠ્ઠાસ—બાળુ તાર અતર હું મારી મોજમાં આવે તે
મ કરે પણ લાવ જોડે અતર કેવુછે એમ કરીને બુએછે એહો
આતો બાણે તેલ જેવું લાગેછે પણ લાવ સાત રૂપીએ તોલો
એમ કરી પોતે તે અતરનુ પુમકુ ખાઇ બાયછે.

ચંદનગવરી—તમે આશું કર્યું અતરનું પુમકુ આપ્યું
તે આપ ખાઇ ચયા હવે તમને મારે શું કહેવું હવે કાંઈ બાકી
ન રહી પ્રાણનાથ આપે અભ્યાસ કયાં શુધી કર્યોએ તે આપ કહો

સંઠ્ઠાસ—અભ્યાસ એટલે શું અમારે અભ્યાસનુ શું આ
ખાઇ પીને મોજ કરીએ તે અભ્યાસ ને વળી કાષ્ટ વખતે પા
ટલા ઉપર ધુલ ભજરાવી હોયતો કાણુ બાણે મારા બાપ પાશે
પૈસો ટકા ખુશછે એટલે મારે કાંઈ લાણુવાની જરૂર નથી, બં

હાતો મોજમાં આવેતેમફરેહરે આપણે લણીએતો ગામના છોકરા બીજા ન માગે માટે લણીને શું કરવું છે.

અદનગવરી—પતી મહારા સાંભલો મહારી વાન (૨) પ્રેમ ગુથણી ને। પ્યાલો પાછને કરો મને તમે શાંત આલીંગન કરવાને આવો પતી મહારા નાથ તમે પતી ને હું નારી તમારી તે જોડુ બન્યું સગાથ કલમ કદમ ને કેળના જેવી મુજ શરીરનો રંગ એકવાર ચુમ્મન કરવાને લ્યોને તમે પ્રસંગ



સાંડદાસ—મરબડ સડબડ કર નહી વાત તુતો મારીછે માત આઝી કરજો નહી વાત નહીતો મારીશ તુને લાત દોહરો.

પ્રથમ પ્રીતી બાંધે નહી ને અણુસમજી છે નાથ

આંડો ને ગરજી નહી એવા પતી મહારા મુજ નાથ

હે જગકર્તા પ્રભુ મારો જન્મારો કેમ જશે એ મને જરા પણ ખબર પડતી નથી પણ જે થયું છે તે કાંઈ મરી જવાનું નથી. કારણ કે આપણી નાતરીઆ નાત નથી. હવે જે થવાનું હશે તે થસ માટે મારા જાતી અગર પરજાતી ના પુરસો જ્યારે પોતાની છોકરીનું અથવા છોકરાનું સગપણ કરો તે વખતે બીચારીને કરજો નહી તો મારા જેવા હ. સમજવા.

કસ્તુર—ખેટા ચંદનગવરી દીવાન ખાંનામા આટલો બધો
 લોંઘાટ મું માંડ્યોછે તેની કાંઈ ખબર પડતી નથી તેબહાર દર
 વાળ પર જાણે કોઈ રૂદન કરતુહોય એમ લાગેછે માટે આપ સ
 મજી થઈને એવું કરી બેશો તેબહુ ખોટું કારણ કે આમળ લાંબા
 દીવસો લેવાનાછે માટે આપ વીચાર કરો જેથયું છે તેકાંઈ મીઠ્યા
 થવાનુંછે માટે વીચાર કરો ને શાંત થાવ

સહદાસ—કસ્તુરબા કસ્તુરબા હુન્નાર નો દીવાન ખાંના
 માં મયા ત્યારની મુંને બેસવા દેતી નથી

કસ્તુર—આંખ ના દોળા કાઢી નેકહેછે હુ જાણુ છું એટલે
 સહદાસ દીવાનખાનામાંથી પોખાર ગણુછે ને બહાર કસ્તુરઆવેછે.
 પોતાના પતી પાશે સરવે હકીકત કહેછે હવે કાંઈ ઈલાજ હોય
 તે કરો કારણકે આપણી હવે ઘણી અરવા ઉઠશે પણ આપણી
 ચંદનગવરી ધણુ સમજુછે એટલે આપણુ ને કાંઈ શીકર નથી
 કારણ કે એ ખાનદાનુ છોકરુછે ને એમ સમજેછે કે આપણે
 કોઈ ને વાતો કરીએ તો આપણા ઘર ની આબરૂ નામ માટે વી
 ચાર વંત વહુછે પણ કાંઈ દામાજી ની સલાહ લઈ ને એને સા
 ર થાય તેમ કરો

લાલદાસ—ચાલ હું દામાજી પાસે જાઉં છું ને જે કહે
 નુ હશે તે પ્રમાણે કહીશ માટે તું શીકર છોડી દેજે કીશમત
 માં લખ્યું હશે તેમ થશે.

દામાજી—આતો સામે રસ્તે આવેછે, એતો મારો પર
 મ રનેહી મીત્ર લાલદાસ, ને પછી બારીએથી જુઓ પાડે છે
 આવો સેઠ લાલદાસ આવો તમે તો મારી ઉપર બહુજ ત્રેમ

સંખોળે તે જોઇને મારા અંતઃકરણમાં મને આનંદ ઉભરાઇ
જાય છે. લાલદાશને જે સવાને ખીજાનું પાથરીને બેસાડે છે.

દામાળ—આપણે અમારે આવવું પડ્યું તેનું શુકારણ
છે તેને કરવાનું હોય તેકહો.

લાલદાશ—ભાઈ આપણા સહદાશનો મગજ ફરેલો છે
કાંઈ સાધુસંત ધ્યાનજાળુના હોયતો તુમને કહે કારણકે તારો
સહવાસ સાધુ સંતમાં ધણો માટે તે ચમત્કારી પુરૂષો કાણુ છે
તેનું સારી રીતે જાણતો હશે માટે તુમને કહે નહીતો. ભાઈના
જુરા હવલ નેમારા પણ જુરા હાલ કારણકે પરમેશ્વરે આપ
જીને પૈસો ટકો ને ધકત આજ ખામી ખીજી કશી નવાઈ મા
ટે અમને રાતને દીવસ જિંધ આવતી નથી ને રોજ શેર શેર
ભેંદી અમારા સરીર ઉપરથી શુકાઈ જાય છે માટે તુ એને જે
મ ધ્યાન થાય તેમ કર ને પૈસા ખરચવા વાસ્તે તુખીતો ન
હી ને જેખર્ચ હશે તે આપીશ માટે મહેરબાની કરીને તારી
જનતી કાશીસર્થી જુકામ કરજે જીલતો નહી.

દામાળ—ભાઈ લાલદાશ ત્હારે કાંઈ દુખી ન થાવું ને
સખરના પહોરમાં મારે ત્યાં મોકલજે પછી જેકરવું હશે તેક
રીશ પણઆવું વાત વીસરતો નહી આપણો પંઢરપુર વાળોવી
ફલનાથજી સરવેનું સાડ કરે છે માટે સવારે પાતઃકાળમાં મોકલ
જે પછી લાલદાશ રજા લઈ જાય છે,

દામાળ—આપણા ભકત રાજ પાશે જાજી એમ કરી
પોતે લુગડાં પહેરીને ચંદ્રભાગા નદીના તીર આગળ આવીપેલા
ભકત રાજને નમસ્કાર કરી ભગતના આશ્રમમાં બેઠા તેપુજ્યું

કે કેમ ભાઈ આજ તારે ઘણા દીવસે અમારી પાસે આવવા નુ થયુ તે તુઅમને કહે ભાઈ મારા ભાઈનો છોકરો છે તેનો જરા મગજ ફરી ગયુ છે માટે કાંઈ ધલાજ હોયતે બતાવો.

સુંદર ભક્ત—ભાઈ દામાજી તુ સવારના પહેરમાં ઉઠી વીઠલનુ શમરણુ કરી પછી ત્યાં ઘીનો દીવો કરી જે વારા દેવ સેવા ઠાકોરજી વીઠલનાથજીનુ નામ દેવરાવી એના ચરણા મ્તનુ એક ચમચામાં જરાક પીશે એટલે એ છોકરો ડાહ્યો થસે માટે તુ શીકર તજી દે ને એ પ્રમાણે કરજે જીલ્લો નહીં ને ભાઈ બેદરપુરામાં અમલદારની જગ્યા બાદશાહ સાહેબે આપી તે અમારા સાંલલવામાં આવીછે તે ખરી વાત કે નહીં.

ઠસ્તુર—ભાઈ અત્યારે તારા દામાજી કાકાને ત્યાં જઈ ને બેસજે ને કહેજ કે શું કામછે એમ કહીને બેસજે.

શઠદાસ—વાર માતૃશ્રી હું જઈ છું ને દામાજી કાકા પાસે જઈશ એમ કહીને જાયછે.

દામાજી—હજી સુધી ભાઈ શઠદાસ કેમ નથી આવ્યો હું તો પ્રાતઃકાળમાં ઉઠી વાટ જોઈને બેઠો છું પરંતુ હજીપણ આવ્યો નહીં એમ વીચાર કરેછે. એટલામાં શઠદાસ આવે છે એટલે કહેછે કે ભાઈ તું આવ્યો બેસ હું તો તારી વાર જોઈ ને બેઠો છું પછી વીઠલનાથજીની પૂજા કરેલી તેમાંથી એક ચમચો ચરણામૃત આપીને કહયું કે ભાઈ આ વીઠલનાથજીનુ નામ દઈ તું પી જજે.

શઠદાસ—વાર આપના કહેવા મુજબ હું પી જઈશ એમ કહી વીઠલનાથજીનું નામ દઈ પી જાયછે કે તરત ભાઈ

ની કાન્તી ફરી જાય છે ને જાણે ઠાઈ ઠાંહયો માણસ બેઠો છે
બેઠ તે બેઠો છે ને કહે છે કે હવે જાઉં છું.

દામાણ- બાઈ તું આવજો અને તારા પાપને કહેજો કે
જમારા દોસ્તદારને મોકલો.

શાહદાસ-જતાવારમાં મોકલીશ તે ખાખતની શીકર તમે
મુકી દેજો ને માર મન પહેલા હવું તે કરતાં અને પણ સાફ
લાગે છે.

લાલદાસ-કેમ બાઈ આવ્યો.

શાહદાસ-હા ખીતાશ્રી. હું આવ્યો ને તમારા પરમ સ્ને
હી મીત્રએ તમને જોલાવ્યા છે માટે જાણે.

લાલદાસ-ઠીક હું જઈશ.

ધનપાળશા-અમદમીઆ આજ આપણી ચંદનગવરીને
તેડી લાવવી છે માટે તું નીચે રહે અને હું આવું છું એમ કહી
શઠ લુગડા પહેરીને નીચે ઉતરે છે ને લાલદાસના ઘેર આવે છે.

લાલદાસ-કેમ શાહ જયશ્રીકૃષ્ણ.

ધનપાળશા-જયશ્રી કૃષ્ણ ખુશી તો ખરા, પછી કહે
છે કે અમારી ચંદનગવરી છોકરીને મોકલો એને હું તેડવા
આવ્યો છું.

લાલદાસ-ખુશીથી તેડી જાવ ને એની બેનપણીને પણ
કાંઈ સાથે લાવ્યા છો.

ધનપાળશા-શાહ એની સખીઓની નાનપણથી તેઓ
ની સાથે બેનપણા છે તે કહે કે હમે પણ આવશું એટલે
એને હું તેડવા આવ્યો છું એટલી વાતો કરે છે એટલામાં

ચંદનગવરી બહાર આવેછે.

ચંદનગવરી-કાણુ પીતાજી એમ કહીને ગભરાઈ ગઇ
ને જરાક આંખમાં આંશુ આવ્યા ને પોતે ચતુર એટલે આંસુ
સુછીને કેમ બેતો તમે આવ્યા હુ નમને બેઠને ખુશ થાઉંછુ
ધનપાલશા-કેમ બેન જે કાંઈ દુખ હોય તે કહે કાઢ્યે તને
હપકો આપ્યો કે કાંઈ કામ કરવાનું વધારે સોંપ્યું તે જે પ્ર
માણે હોય તે પ્રમાણે કહે કે પતી તરફનું દુખછે.



દીવાનખાનાનો સ્થળ.

ચંદનગવરી-એ એ એ પતી મહારા પ્યારા પ્રાણુ
સમજે મારા પીતા ચતુરસુખજી એ.
હુ વરણ્યાગી નહી હીણુભાળી
મારી સરવે ઠેકાણે સુવાણુ એ.

લખ્યા લેખ મીટે નહી ને લખ્યા પ્રમાણે માય
સ્વામીની સેવા કરે તે સતી સ્ત્રી કહેવાય



ધનપાલશા-ચાલોની ગાંમ

ચંદનગવરી-મારી પુરી છેહાંમ

અખીઓ-પરજુ-પુરણ કરસે કામ

ચંદનગવરી—એવી મારી છેવાણુ--એ

કીશોરકમલા—વાહરે બેની

ચંદનગવરી—ચુકે કેની

સખીઓ—કાન્તીલાલની પ્રીતી બેઠ

શાને મોહુ તું કરમોઃ

ચંદનગવરી—વાહવાહરે સખી તે ખુબી જણાવી

મારા બાપે વર સહદાસ સાથે પરણાવી

ભ.....ને.....તું

કીશોરકમલા—તુ કેવો હુ લાવુ એને

ચંદનગવરી—બકવાં તુંતો છોડી દેને

સહદાસછે એ પ્યારો પ્રાણુ

સમજુ એછે ને મતુરમુજણુ

એ

કીશોરકમલા—બેન, તારી ચાલાકી બહુ તું અમારાયી

શરમાતી હશે તેથી મોડે કહેતી નથી.

ચંદનગવરી—જરી એ તારી વાંત મારા પીતાશ્રી જાણુ

સે તો મુને વહસે માટે તુ એ વાંત મુકીદે મારે સાશરે કાંઈ

દુઃખ નથી, બધી વાતે સુંખછે માટે-તુને હુ શુ કહુ.

ધનપ્રાસાદ—બેટા ચંદનગવરી ચાલો આપણે મેર એમ

કરી લાલદાસ પાસે રજા લેછે ને જાયછે.

લક્ષ્મીતા—કાણુ બેન ચંદનગવરી આવી કે હુંતો તારી

વાત બેઠ બેઠી પહુ એ કેમ ન આવી મહુ તારા સાશરામાં

જરાએ દુઃખ નહીં હોય કારણકે જેવા આપણે નાતમાં સેડ
તરીકે ઓળખાઈએ છીએ તેવા એ ઓળખાઈએ ને વૈસે દેડ
અરશ પરશ બરોબર માટે કશું દુઃખ જાણવું નહીં.

હીસારકમલા— જ્યારે અમે તેડવા ગયા તે વખતે બેન
ની આંખમાં ઝરઝરીઆ ભરાઈ આવ્યા હતા પણ શું કરે.

લક્ષ્મીતા— બેન ખરી વાત કે નહીંતો તારી સખીઓ
જુહું ન બોલે.

અંદનગવરી— મારી વાલી માતૃશ્રી તારાથી જરા કે કોઈ
દીવસ બહાર નથી નીકળી ને પછી ગમે તેટલા દીવસ રહી
ને પોતાના માઆપને આઘેથી જોયા તો આંખમાં આંસુ ન ભ
રાઈ આવે કારણકે એકતો માઆપનું સુખ ને બીજો માઆપનો
ધ્યાર ત્રીજો તો ઘણા દીવસે તમથી વેગળી પડી તે જોઈને મને
કશું દુઃખ નથી માટે મારી બાબતમાં કાંઈ પણ વીચાર કરતા
નહીં.

અઠદાસ— પીતા શ્રી હવે દીવસે-દીવસે મારું શરીર ઠીક છે
કારણકે મુને પહેલા કાંઈ ગમ પડતીજ નહોતી ને હવે બધી
સુઝ પડે છે માટે મુને કાંઈ વેપાર સખધી કાંઈ કામકાજ બતા
વો કારણકે આપણે વણીક જાત કહેવાઈએ છતાં કાંઈ વેપાર
ન સમજીએ તો આપણે અણધર કહેવાઈએ કારણકે આપણે તો
વેપાર કરવો જોઈએ કારણકે નફો આવે કે ખોટ જાય પણ
વેપાર કરવો જોઈએ.

લાલદાશ— ભાઈને હવે કાંઈ સાર થયું ને હવે વેપારની
અંદર નાંખવો નહીંતો ભાઈને આગળ શું ખર્ચ પડશે. આંજો

ભાઈને જોઈ મુને આનંદ બહુ થાય છે ને આખા ગામમાં થઈ રહે છે કે લાલદાશ પુત્ર સદાશ મન ફરેલ હતો તે સારો થઈ ગયો છે તે આખા ગામમાં વાત ચાલે છે.

કસ્તુરે—મારે આજ ઘણો આનંદ થયો છે કારણકે આ પુ સાર થશે એમ જાણતા નહીં હતા માટે તમારા મીત્ર દામા જીને ધન્ય છે એણે આપણ ધણુ કામ કર્યુ ને એનો ઉપકાર કાંઈ દીવસ જીલવાનો નથી પણ એને કહ્યુ છે કે તારા પીતા શ્રીને મારી પાશે મોકલજે એવી રીતે મુને કહ્યુ છે માટે હું જા ઉંધુ એમ કરીને દામાજીને ત્યાં જાય છે.

દામાજી—કાણુ ભાઈ લાલદાશ ભાઈને કેમ છે તેતો કહો મુને એની ક્યારની ચીંતા થયા કરે છે માટે મુને એનો પ્રતી ઉત્તર આપો.

લાલદાશ—ધન્ય છે તારી ભક્તિને ને ભક્તિમાં સાર છે ને હું નોતો જાણુતો કે ભક્તિનો આવો પ્રભાવ છે ને ભક્તિને બીધે તુને આવી સારી નોકરી મળી બહુ સાર થયુ માટે ભાઈ તારા કરેલા ઉપકારનો બદલો મારાથી વળી શકવાનો નથી પણ શું કરું.

દામાજી—મારે આજે દરબારમાં જવાનું છે માટે હવે હું જઈશ ને તુ લાલદાશ એને સારી રીતે એની સાથે વરતજે ને એનું મગજ ફરેલ હતું તે આવે જતુ રહ્યુ ને હવે એનો વીશ્વાસ કરજે ને કાંઈ ચીજ ગણત કરે એમ લાગતુ નથી.

લાલદાશ—એતો મોટા મોટા વેપાર અને તેનો હિસાબ

પણ મને બરોબર આપેછે માટે મેં તો હવે બધી શીકર છોડી
એ બાણે ને એનું ધર બાણે મારેતો હવે ધસ્યર ભકતીમાં ઘી
વસો ગાળવા છે કારણ કે મારે જે દુઃખ હતું તે જતું રહ્યું
ને મારે એ શઠદાસ એકનો એક છોકરો છે માટે મારે કેના
થી છાનું રાખવાનું છે એમ કહીને રંગ લે છે. ભાઈ દામાજી
તું ખુશીથી દરબારમાં જજે ને તારે મહારા જેવું કામ કાજ
હોય તે ખુશીથી કહેજે ને આપણા વેવાહીને ને રાજાને સારી
ભાષબધી છે એટલે તારે કાંઈ બાબતની શીકર કરવી નહી,
ને તારા માથા ઉપર અમે બેઠેલા છીએ માટે બે ધડકથી ને
કામ સોંપે તે કરવું. અમે તારી પાછળ છીએ માટે તું ખુશી
થી જ ને હું મારે ઘેર જાઉં છું.

શઠદાસ—કેમ પીતાશ્રી આપ ક્યાં હતા ને આટલી બધી
વાર ક્યાં લાગી તે આપ કહો.

લાલદાસ—બેટા હું મારા પરમ મીત્ર દામાજી પાસે
ગયો હતો ને મારે ખાતગી વાતચીત કરવાની હતી. તે કરીને
હું આવતો રહ્યો ને મારો દેરતદાર દરબારમાં બાદશાહ પાસે
ગયો.

બાદશાહ—કેમ દામાજી આવ્યો કે

દામાજી—હા સાહેબ આપ સરકારનો હુકમ હતો કે તું
દરબારમાં આવજે એટલે હું આવ્યો તે આપને જાહેર કરું છું.

બાદશાહ—ચોપદાર આપણે પેલા કબાટમાં દ્રેસ રખા
વેલા ને તેમાંનો એક સારો ડ્રેસ આપો, આ દામાજીને આ
જથી બેદરપુરાનો મોટો અધીકારી બનાવ્યો છે એવી. મેં કહ્યું

નીમણુક કરીછે ને બેદરપુરામાં જે માણુસ છે તેને મારી હજી
રમાં નીમ્યો છે ને એને ખગાર મે વધાર્યો છે કારણ કે એ
ધણા દીવસનો અનુંભવી માણુસ છે ને એને સારી નોકરી
વશદારીથી કરી છે માટે એને આ સારી જગ્યા આપવામાં
આવી છે.

ચોપદાર—ખોત અચ્છા સાહેબ, આપ રાજકા મુખત્યા
ર હો માટે જેમ ધારો તેમ કરો, રંકને રાય કરો ને રાયને
રંક કરો એવી આપની પાસે સત્તા છે ને સાહેબ હું દામાજી
માટે દ્રેશ લેતો આવુછું એમ કહી ચોપદાર દ્રેશ લેવા જાયછે

ચોપદાર—હ્યો સરકાર સાહેબ આ ડરેશ લાવ્યો.

બાદશાહ—દામાજીને આપો

દામાજી—આપે ેશ આપ્યો તે માથે ચડાવુછું ને આપ
ની નોકરી હુ કેવી બજાવુછું તે આપને માલમ પડશે હમણા
તો આપને કહી શકતો નથી.

બાદશાહ—કચેરી બરખાસ કરો એમ કરી બાદશાહ
સાહેબ પોતાના મહેલમા જાયછે ને સરવે કચેરીના માણસો
સૌ સૌના ઘેર જાયછે ને દામાજી પણ ઘેર આવ્યો.

લાલદાશ—બાઈ શકદાશ તુ હવે મોટી ઉંમરનો થયો ને
હવે અમારે વેપાર ને ઘર સબંધી તારા હાથમા, અમે હવે
ઘશ્વર બક્ષિમાં દીવશ ગારશું માટે તુ જાણુ ને તાઝ કામ જાણુ.

સહદાશ—પીતાશ્રી તમારા કરતા હવે મુત્તે બહુ શીકરછે
ને હું પણ હવે વેપાર કરુછું તે આપને માલમ હશે.

લાલદાસ—મેટા, જ્યારે આપણે વેપાર કરીએતો ખોટ

કેવાને જાય આપણે વેપાર કરીએ તે પહેલા તે વેપારનો હિસાબ કરીને પછી વીચાર કરીએ ને પછી ખોટ જાયતો આપણું કીસ્મત.

સઠદાશ—મારે આજે ફરવા જવાનું છે માટે હું જાઉં છું.

સાલદાસ—ખુશીથી જાવ.



ધનપાળસા—કેમ બેટા ચંદનગવરી દીન પ્રતિ દીને શુક્રાત્તા બહુ જાવછો તેની અમને ખબર પડતી નથી માટે ઘરમાં આખો દીવસ વીચારને વીચાર કરો છો. માટે આપણા ગામની બહાર બગીચો સુંદર કંઈલાસ નામનો છે ત્યાં જાવને તમારી સખીઓને પણ સાથે લઈ જાવો તમને ગમત પડશે કારણ કે પોત પોતાની સખીઓ સાથે વાતો કરો ને જાવ તો જીવ ખુશીમાં રહે અમદામીયા આપણી ચંદનગવરીની સખીઓને બોલાવી લાવો કારણકે એન આજ ફરવાને આપણા સુંદર કંઈલાસ નામના બગીચે જવાના છે માટે તેડી આવો.

અહમદમીયાં—અચ્છા શેઠજી, અખી જતાહું એમ કરી ને તેડવા જાયછે ને ચંદનગવરી સખીઓને તેડી લાવેછે.

ચંદનગવરી—કેમ બેનો, આવ્યા કે તમે ઘણા દીવસ અયા મારી પાસે આવતા નથી માટે એ બાબતની મુને ઘણી દીલગીરી હોયછે ને પહેલા હું પરણી નોતી તે વખતે આપનો બધી મેળા દઈ દઈને મુને બેસવા દેતી નથી.

દીસોરકમળા—જેતુ વાત કહે તે ખરી, આવા મહેલ માં ધડીએ ધડીએ આવીએ તે સાડ કારણકે તમારા પૈસાદાર ઘરમાં હજારો રૂપીઆ રખડતા હોય ને જણુસો પણ રખડતી ને કાંઈ જાય આવે તો અમારા માથે પડે માટે ઘણા દીવસે આવીએતો અરસપરસ પ્રીતિ સારી રહેછે ને રોજ મલીએતો કળુઓ થાય ને પ્રીતિ રહે નહીં માટે આમ તમે જોલાવાછો ને અમે આવીએ તેમા મઝા સારી પડ જો અમે આવતા નથી તો તમે તેડવાને માણસ મોકલોછો ને પેલા રોજ આવીએતો તમે માણસ પણ ન મોકલો ને કહો કે રોજ આવેછે ને જશે પેલું એમ થાય માટે જેન વીચાર કરો.

ચંદનગવરી—તે તમે જેવાત કહોછો તેસરવે સાચી પણ આજતો આપણે બગીચામાં બધાએ ફરવા જવુછે આપણી સાથે અમદ મીયા રહેશે માટે ચાલો ફરવા જઈએ નીકળ તેદીવસ નામાફક થાય માટે અમદમીયાને સાથે રાખવો.

સખીઓ—સત્યછે પણ જેન ચંદનગવરી તુ દીવસે દીવસે ઘણી સુકાતી જાયછે માટે તુને તાબ આવેછે કે કેમ તેતુ જોડ.

ચંદનગવરી—તાવનથી ને તરીઓ નથી પણ આખો દીવસ એકલા બેશી રસીએ એટલે કાંઈ કાંઈ વીચાર શુજેછે વળી વીચાર કરીએ તેમાં શરીર સુકાય એટલે માંદાં જેવા તમને સાગીએ છીંકએ નેચાલો આ અમદમીયા પણ આવ્યો આ ફરવા જઈએ કેમ અમદમીયા આજઆવીશ કેતે દીવસની મારક કરીશ.

અમદમીયા- બેન તે દીવસની માફક હોય, આવતો આપણી સાથેજ રહીશ જરા આધો નહીં જાઉં મારે મારો રોટ લો તપાસવો જોઈએ નીકળે ઘરમાં છોડરા ખાય કેને અમે કાઈ એવા પૈસાદાર નથી કે બેઠા બેઠા ખાઈએ માટે બેનો આ જતો તમારી સાથેને સાથેજ રહીશ તે નર હુ તમે રજા ન આપો માટે તમારા કરતાં મુને બહુ શીકરછે ને તમારો હુ જુ નો સીપાઈ કેવાઉછું માટે મારે નોકરી બરાબર કરવી જોઈએ કારણ કેહું આટલો બુદ્ધો માણસછું તોપણ તમે નભાવ્યા જા વછો નેખીજે ઠેકાણે જાઉંતો એક પઈ પણ પગાર આવે નહીં માટે ચાલો હુ તમારી સાથેજ આવું છું.

ચંદનગવરિ- ચાલો બેનો હવે વખત થયોછે ને આપણે હમણા પોચી જઈશું બગીચે એમ કરી બગીચાંના રસ્તા તરફ જાયછે નેવાતો કરેછે કેમ સખીઓ, આજે આપણે ફરવા નીકળ્યા છીએ તો કેવો આનંદનો દીવસ લાગેછે માટે આમ રોંજ ફરવા આવીએ તો કેવું સારું લાગે.

ચોવંતીકલા- બેન, ચંદનગવરી તમારા પતી સહદાસે અભ્યાસ કયા સુધી કર્યોછે તે કહો, ને કેવા હોંશીયારછે એ બાબત આપ વાત કરશો કારણકે આપણુ શહેર એવડું મોટું છે કે કોઇ કોઇની ખબર ન પડે તે જ્યારે અરસપરસ વાતો કરી એ તારે આપણી ખબર પડે.

ચંદનગવરી- સખી, પતીતો પરમાત્માએ અમને જોકું ચાર આપ્યુંછે ને બણેલા પણ મારાથી બહુ વધુંછે ને વેપારમાં

આલાકે પણ જે માણસને પૈસા હોય તે બચવા ગણવાની
મુશ્કેલ સારી ન ધરાવે કારણકે મારી સાસુને છોકરો એકને
એક એટલે બચવાની કાળજી એછી જે સખીઓ બગીચો
કેવો સોબાયમાન લાગે છે અને એની વચમાં બંગલો
આસપાસનો છે તે એની પાશે પુવારો છે.

શઠદાસ - મારા સસરા નો બગીચો સારા છે એમ લોકો
વખાણે છે માટે આજ તો ત્યારે પ્રવા જઈએ અહો દીવસે દી
વસે ધરની બાધણીઓ સારી દેખાય છે ને રવે બગીચો પેલો આ
યો એહો શું લાખો છે એને આગળ તો પાટીકું માર્યું છે ને પુ
વારો શુ છુટે છે તે અહીં સુધી દેખાય છે ને આ ઝાડોની ઘટા
કેવી શુદ્ધ લાગે છે ને આસપાસ કુંડા કેવા સારા લાગે છે,
પણ આ માલી આવે તેની રળ લેવી પડશે માટે ચાલ એની
કું રળ લઈ કારણ કે જે માણસે જે પ્રમાણે કુકમ લખેલો હોય
તે પ્રમાણે આપણે વરતવું એ આપણી પ્રજા છે, બાઈ માલી
કું બગીચામાં જાઉં.

કેવો માલી - બાઈ અમારા શેઠની છોકરી ચંદનગવરી
અહીં આ બગીચામાં પ્રવા આવેલા છે પણ તમે ત્યાં એના મે
હેલ આગળ જતા નહીં ને આસપાસ પ્રજાને કારણ કે હું ત
મને જવાની રળ આપુ છું કારણ કે તમે આટલે દુર ચાલીને
આવ્યા છો માટે નહીં તો હું રળ આપત નહીં.

શઠદાસ - બાઈ મારે ત્યાં જવાની કાંઈ જરૂર નથી ને
હું આસપાસ બગીચો જોઈ પાછો હું મારે ઘેર જતો રહીશ.
મારે ત્યાં જવાની જરૂર નથી.

દેવો માલી—ખુશીથી જવ

શબ્દાસ—આપણે આ દાંવ ઠીક આવ્યો પરંતુ આપણે એ મેહલ આગળથી ન જવું ને થોડેક દુર રહી બગીચે. જોવો માટે હિમત ધરીને ચાલો જે થવાનું હશે તે થશે. અહો શું કુવારાની બાંધણી છે ને આસપાસ કુલોની મુગંધી કેવી ખીલી રહી છે. અહો આવો કુવારો મારા જનમારામાં પણ જોયો નથી. પણ આ બારી આગળથી મારી સામુ કાણ જુવે છે, પણ આપણે શું કામ છે આપણે તો આ કુવારા આ ગળથી ખસવું જ નથી ને જોય તેની આપણને શી પંચાત.

અંદનગવરી—અહો આતો મારા પ્રાણપતી જેવા દેખાય છે પણ ચાલ નીચે તો જાઉં એમ કરીને મહેલની નીચે આવે છે ને જુવે છે—આતો નકી મારા પ્રાણપતી પણ આપણે પછી જોળખાણ કાઢવી એકદમ એમની પાસે જવું નહી, નહી શા માટે આપણા પ્રાણપતી આગળ જવું, એમ કરીને કુવારા પાસે આવે છે ને એક બીજાની આંખમાં અરસ પરસ મળે છે ને એકદમ ભેટે છે

શાયેરે રમશુ પ્રીતેરે ફરશુ મોજ મળ શાયે કરશુ
પરમાત્મા જોડી અમર રાખે, નહીતો જોડે મરશુ.
કાણુ તમે છો ક્યાં રહો છો શાને માટે રે ભમો છો
કોને કહો છો સંકટ સંહો છો શબ્દ શાનેરે ખમો છો

સુદરી તુ શાંભળને ચમચા તુ મ્હારીરે
 પરણ્યા પછી પલંગ આગળ દુધ આપનારીરે—સુદરી
 ભણ્યા ગણ્યાનીરે વાતો કરી તમ સાથેરે
 પછી હસ્ત મુક્યો તમે તમારે માથેરે સુદરી
 વીલાપ કરતાં આ મુખકુ ધરતુરે
 આંશુડાથી મુખ તમારૂં બહુ ગળતુરે સુદરી



શઠદાશ—આ તમને જે નીશાની કહી તે ખરાખર કે
 નહીં ને હું લાલદાશનો છોકરો ને મહારૂ નામ સઠદાસ છે પણ
 પહેલા મારો મગજ જરાક ખરાબ હતો પરંતુ સાહે થાવકે મારા
 પીતાશ્રીના દોસ્તદારે સારૂ કર્યું ને મુને આ શશાર જીવતો રા
 ખ્યો નીકળ હું મુવા કરતા બેહાલ હતો.

ચંદનગવરી—ધીરજના ણ મીઠા હું મહેલની ખારીએ
 થી ક્યારની જોયા કરતી હતી પછી મુને નક્કી થયું કે આ
 મારો પ્રાણપતિ આવેછે ત્યારે હું નીચે આવી.

પ્રાણપતિ તમે મારા તમ સંગાથે હું આવું
 મમ સખીઓની સાથે મમ ઘેરથી મંગાવું ખાવું

સઠદાશ—મારી પ્રાણ પ્રીયા ખાવા કરતાં આપણને ઓ
 ચીતો મેલાપ થયો તેથી પરમેશ્વરનો ઉપકાર માનીએ છીએ ને
 હવે હું મારે ઘેર જઈશું ને હું તેહુ મોકલાવીશ એટલે હરનીશ
 મેજ મઝા ઉડે.

ચંદનગવરી—પ્રાણ પતી મારા પ્યારા મુને લાગેછે
અબજાને છોડીને ક્યારે લાગેછે પ્રાણ

સઠદાશ—તુને દેખી મારૂં હૈયુ હરખે
સુખન કરવા મારૂં મન બહુ તલખે પ્રાણ
આનંદ અંતરમાં બહુ મને ઉપજે
આંખના ડોળારે બતાવ્યા આકુબજે પ્રાણ

સખીઓ—સુંકરવાને સઠદાશ આવ્યોરે આહી
લાગ ફાવવા દઢશ હુંરે નાહી પ્રાણ

ચંદનગવરી—ચાલો પતી માલો તમે મારી સાથે
પ્યાર થકી મુને બોલાવીરે નથે પ્રાણ

સઠદાસ—મારી પ્રાણ પ્રીયા આજનો ખુશાલી નો દિવસ
જોઈ મરૂં મન બહુપ્રકુ લીત થાયછે જાણે અજ આનંદ ના ઉલ
રા આવતા હોય એમ મુને લાગેછે

ચંદનગવરી—ફરવા ચાલો સાથ પ્રાણ પ્રતી ફરવા ચાલો સાથ
નકકી રહુછુ તમ સંગાથ પ્રાણ

સઠદાસ—હાથથી આપને મુજને તાલી સુખનકરતા લાગે વાલી.
સુંદરવદન તારે લાગે આલીંગન કરતા બુખજબાંગે
તારૂં જોખન કરે ઝલકારા

ચંદનગવરી—પ્રીતીનો પ્યાલો પાંચોરે અપાર પ્રાણ
હરમુને ફરસને રમસુ સાથે
શાને બોલાવી તમે હેત નાંથ

સઠદાશ—ક્યારે ક્યારે તુવાતજ કેની

પરણ્યા હતા તેવાન કરી તેની

પીતાની રજ વીના નહીઆવુ

કેતી હોયતો પીતાને બોલવુ

પ્રાણુ



હુજાણતી નોતીકે મારી સાથે અટલો પ્યાર બાંધેશો પણ પર
માતમાની ખુબી ન્યારીછે મટે આપણે જગ કરતા પરમેશ્વરનો
પાર માનવો જોઈએ નેઆપણે જનન કીરનનમાં અપણુ મન
સ્થીર કરી એક ચીતે જનન કરવુ કારણકે એના વગર સરવે
ખોટુછે ને આખરે કાંઈ આવવાનુ નથી માટે હું જાઉં છુ ને ત
મે તેકુ મોકલાવશો અટલે હુ આવીશ માટે બધી શીકર મેં
આજથી છોડી દીધી,

સઠદાશ—હવે તું કાંઈ શીકર રાખતી નહી, ને પરમેશ્વર
આપણુ હવે સાર કરશે માટે હું જાઉં છુ મુને રજ આપ.

અંદનગવરી—મારાથી રજ ન અપાય તમારી ખુશી
હોયતો જાન ને હુ પણ મારે ઘેર જાઉં છુ પણ તેડાવજો કારણ
કે આપના વગર મુને એન પડતુ નથી માટે માર અટલુજ
કહેવુછે.

અખીઆ—બેન, આતો તમને જુત વળગુ કે શુ તમે
કાંઈ પતીની અંદર ગાંડા ઘેલા બની ગયા છો ને એ આચીતા
આખ્યા ને તમારે ને એમને મેલાપ સારો થયો વાહ! તમારી
દલતા જાણી કંસારમાં બી નાચું,

શાંદદાસ—હવેતો હું જાંઠિયું કારણ હવે મારા માતૃશ્રી તથા પીતાશ્રીની વૃદ્ધા અવસ્થા થવા આવી છે એટલે શીકર એ મને થાય માટે મારે ગયા વગર ચાલે નહીં.

ચંદનગવરિ—શું મારા પ્રાણનાથ ગયા એમ કરીતે મુર જા ખાય ને બેભાન જેવી થઈ ગઈ એટલામાં એની દાશીઓ આવી મેં ઉપર પાણી છાટેછે ને થોડી વાર પછી ઉડીને કહેછે કે મુને જાણે સ્વપ્નું થયું કે મારા પ્રાણપતી મુને મળ્યા ને ખુબ વાતો ચીતો કરી એ ખડ કે ખોટું એમ મનમાં વીચાર કરીને પોતાની સખીઓને મુંછેછે, કેમ સખીઓ ખરી વાત કે નહીં.

સખીઓ—બેન, ચંદનગવરી તમારા પ્રાણપતી હમણાં ગયા ને ખોટું કેમ કહેવાય માટે હવે ઘેર ચાલો.

ચંદનગવરી—બેનો મારો જીવ હવે ઠેકાણે આવ્યો માટે હવે ઘેર જઈએ.

કીસોરકમળા—હા બેન, હવે આપણે જલદી જઈએ કારણકે આપણને અહીં ઘણી વાર થઈ અને આપણા માતૃશ્રી તથા પીતાશ્રી ગુસ્સે થશે, અને સ્ત્રી માણસને વધારે વાર ઉભા રહેવાનો ધર્મ નથી, માટે બેનો ચાલો એમ કરીને જાયછે ને અમદમીયાને બોલાવેછે “અહમદમીયા આમ આવ.”

અમદમીયા—હુતો દેવામાલી પાસે બેસી રહ્યો હતો ને આપણા કહ્યા પ્રમાણે વર્તવું જોઈએ ને આપ જુમ પાડો એટલે મારે આવવું જોઈએ એવો અમારા શીપાઈઆનો ધર્મ છે.

ચંદનગવરી—વાહ! પરમાત્મા તારી ખુબીતો ત્યારીજ

છે કારણકે મારા મનમાં વીચાર કંઈ કંઈ થતો હતો ને આખો દીવસ મારો ઉદાસમાં જતો હતો ને આખો દીવસ મારો એક વરસ જેવો જણાતો હતો પણ હવે મુને સાંતી વરી કે મારા પતી આવી સ્થીમાં આવી. ને પરમાત્માએ જોકે અમારા એક બીજા સાર મેલવ્યુ તે જોઈ મુને બહુજ આનંદ થાયછે.

ચાવતીકળા—આપણી બેનનો આજ હવેનો પાર રહ્યો નથી જાણે આજે પરણ્યા ન હોય એમ લાગેછે.

ચંદનગવરી—તુ જે કહેછે તે ઠીક, તમે કેવા જોગછો ને હું સાંજળવા લાયક છું માટે જે તુ કહે તે બરોબર છે. પણ હવે ઉતાવળ કરો એમ કરી પોતાના ઘર તરફ જવાનો રસ્તો લેછે, ને સખીઓ તથા અમદમીયા ઝો સરવેઘેર જાયછે.

દેવો માલી—બેનો આજે બહુ ખુશી થાવછો તે જોઈ મુને બહુ આનંદ થયો પણ ચંદનગવરી બેન તમારા પીતાશ્રી એ મુને પગાર વધારતા નથી તે જે પગાર આવેછે તેને તેજ માટે મુને આજ ખુશાગીના દીવસમાં બેન કંઈ ઇનામ આવે તો સાર,

ચંદનગવરી—ભાઈ આજે હું તુને ચંદન હાર આપુ છું જ તારા જન્મદિવસનું સુખ થયું ને નોકરી સારી કરતો રહેજે ને અમે સરલે જમીએ છીએ.

દેવો માલી—બેનો આજ મારી ખુશાલી નો પાર રહ્યો નથી ને બે સદા તમે ખુશીમાં રહો એવો મારો આશીર્વાદ છે.

આજે ખુશી ખુસાલીનો પાર નથી

દાર તાડી પીવાની વાર નથી

આજે.

જીવીમાલણ-ગાંડો ઘેલો પીટયા તુ કેમ કરે

આંખલો બગીચામાં જેમ ચરે

આજે.

દેવોમાલી-આજે મલ્યો ચંદનહારને વરી

તુ કેછે ને માઈ મન જાય ફરી

આજે.

છોકરાઓ-આપા સાર સાર ખાસું

ના તને દાર તાડી પાશુ

આજે

જીવી-ગંગાને પરણાવવા જાશુ

દેવોમાલી-ચંદનહાર વટાવી નાશુ

આજે.

કેમ વાલી કેમ

જીવતર જીત્યો માર એમ

આજે.



જીવી-હવે આપણે નાતને જમાડસું નેમેજ મળ કર
સુ આપણી ઇસવરે ઘાહ સાંભળી ને રોજ મળુરી કરીને મ
રી ગયા પણ આખરે છેવટે પરમેસવરે ખખર લીધી તો ખ
રી માટે આજ નાતને ભેગી કરી ને આપણા છોકરાને પરણા
વીને પછી ફરી ભજન કરીશું કેમ મારા ધની ખરી વાત કે
નહી

દેવો માલી-જેવાત તેકરી તેવાત ખરી વાલી આજ
તો આનંદ આનંદનો પાર રહ્યો નથી નેસરવે ને એકઠા કરે
છે ને દાર તાડી પીએછે નેખુશી આનંદમા હવે ગોવીંદાનું નામ
દમયુ

લાલદાસ— કેમ જાણ તું મોડો આવ્યો તારી વાટ ક્યા રતો જોતો હતો આપણે આટલી બધી વાર લગાડીએ તે ખોટું સઠદાસ હું મારા સસરાના બગીચામાં ફરવા ગયો હતો તે પછી ત્યાં ચંદ્રબાગા નદી ઉપર હવા ખાવા ગયો પછી વીઠ્ઠા બનાથજીના દરશન કરવા ગયો પછી ત્યાંથી નીકળી આપણી પાસે પીતાના હું આવ્યો બીજો ઠેકાણે હું ગયો નથી નેતમને મારો બરોસો છે

કસ્તુર—મારા છોકરાને તમારે કાંઈ પણ ખાત પુછવી નહીં તમેતો જણે નોકર રાખ્યો હોય તેમ મારા છોકરાની હાકત પુછોછો એ તમારી રીત સારી ન કહેવાય માટે છોકરા ને તમારે કાંઈએ પુછવું નહીં.

લાલદાસ—ના કહીએ તો છોકરો વંઠી જાય સાટે છોકરાને બરોબર કડપમાં રાખવો જોઈએ ને આજ મારે આપણા વેવાઈ ધનપણશાને ત્યાં મારે વહુને તેડવા જવું છે

દામાજી—મારાં દોસ્તદારને મહી બેદરપુરા જવું છે તે જાણ એમ કરી પોતે પોતાની કાકીની રજા લઈ જાય છે ને કહે છે કાકી હુંજઈશ પછી આવવાનેહું ત્યાં તેડાવીશ ને પછી તમારી વહુને તેડવા માટે એક કાગળ લખીશ માટે હું જઈ છું ને સરવે બંદોસ્તને માટે આપણા શાસ્ત્રી મહારાજ ને કહેતો જઈશ માટે તમે કેઈ મારી શીકર ચીતા કરશો નહીં.

લાલદાસ— જાણ તું આવ્યો કે તેંતો કાંઈ રાજવંશી જેવા છુગડાં પહેર્યાં છે તે જોઈ મારે દીલ બહુ ખુશ થાય છે

દામાજી—જાણ હું જઈશું ને શાસ્ત્રી મહારાજને કહેજો

કે ધરની ખજર રાખે, કારણ કે ધરમાં માતૃશ્રીને બેઠવું કરવું લાવી આપે એમ કરજો ને હું રજા લઉં છું.



જેયંદશા— કેમ છોકરી કીશોર કમળા તુ તારી સખીઓ સાથે આજે શરવા ગઇ હતી.

કીશોર કમળા—હા પીતાશ્રી હું આપણી ચંદનગવરી બેનના સુંદર રમણીય બાગમાં અમે અમારી સખીઓની સાથે શરવા ગઇ હતી. તે આપને હું વીદીત કરું છું.

જેયંદશા—બેટા તમારી માતૃશ્રીને બોલાવો કારણ કે મારે તારા શુભ લગ્નનાં મુહુરત બેવડાવવા છે મારે બોલાવી લાવો.

કીશોરકમળા—પીતાશ્રી હું હમણાં બોલાવી લાવું છું એમ કહીને રસોડામાં બોલાવા જાય છે, ને બોલાવે છે પ્રેમકુંવરબા આપને મારા પીતાશ્રી બોલાવે છે.

પ્રેમ કુંવર—ચાલો બહેન હું તમારી સાથે આવું છું એમ કહી પોતાના ધરની પરશાળમાં આવે છે.

જેયંદશા—કેમ તુ ઉતાવળ કરતી આવતી નથી મારે આજે આપણા ગોરને બોલાવવા છે ને બેન કીશોર કમળાના લગ્નનું નકી કરવું છે.

પ્રેમકુંવર—આપણી કીશોર કમળાનું લગ્ન કેતી સાથે કરવું છે તે આપ કહો.

જેયંદશા—પેલા કાન્તીલાલ નામનો છોકરો છે તેની

સાથે કરવાનો વીચાર છે કારણ કે પહેલા જુગારી તથા છાટકા કહેવાતો હતો પણ હવે દુકાન માંડીને સારી ચાલ ચલગતમાં આવેલો છે ને રૂપાળો ને હોંશીઆર છે ને કામથી છેતરાય તેમ નથી તેથી કરીને મારો વીચાર ત્યાં કરવાનો છે જે માણસ નાનપણમાં બગડે તે મોટપણમાં સુધરે છે કારણ કે જે માણસે સરવે જાતની ઠાકરો ખાધી હોય ને દુખ સુખ જોયું હોય ત્યારે તે સુધરે છે.

પ્રેમકુવર—તમે જે કહો તે સાચું ત્યારે તમે ગોરને બોલાવી લાવો.

જેયદશા—હમણાં હું ગોરને બોલાવી લાવું છું એમ કહીને તેડવા જાય છે.

ગોર મહારાજ—કેમ શીઠ આજ મારે ત્યાં પધાર્યો.

જેયદશા—આપણી કીશોર કમળા છે તેના લગ્નનું સાંઠું મુહુરત જોઈ આવ્યો.

ગોર મહારાજ—આપણી બેન કીશોર કમળાના શુભ લગ્નનું મુહુરત વધશાખ સુદ પૂર્ણ ને દહાડે છે માટે તમે જલદી લગ્નની તયારી કરો ને વેહેલા પધારજો ને કામકાજ હોય તો મને બોલાવજો.

જેયદશા—હું રજા લઉં છું ને તમે કાલે વેલા આવજો કારણકે આપણે ગરીબ માણસ રહ્યા માટે તમે બધી જે લાવવી હોય તે લાવજો ને હું તમને પૈસા આપી દઈશ.

ગોરમહારાજ—સુખે પધારો હું જોઈતો સામાન લાવીશ તમોરે કાંઈ સ્વીકાર કરવી નહીં.

કીશોરકમળા—મારી બેન ચંદનગવરી ને હું મળી આવું
ને કહેતી આવીશ કે બેન તુકાલે મારા ત્યાં વેલી આવજો કાર
ણકે મારા બાપે મારા ઓઝીંતા લગ્ન લીધા એ હું કેતી આવું.

પ્રેમકુવર—ખુશીથી કહી આવજો ને વેલી આવજો

જેચંદ્રશા—કેમ બેટા ક્યાં જવછો નેહુ ગોરને ત્યાં જમ
આવ્યો તેમાં લગ્નનું મહુત કાલે ઓવ્યુંજે માટે તુજને ત્યાંજે
નપણીને કહેતી આવ.

પ્રેમકુવર—ત્યારે હુંજવછું ને પાછી તુદત આવીશ એમ
કરીને ચંદનગવરીને ત્યાં આનેછે.

ચંદનગવરી—બેન તુઆજ કંઈ ઓઝીંતી આવી તેનું કારણ શું છે.

કીશોરકમળા—મારા બાપે મારા લગ્ન આજે જોવડા
વ્યા તેકાલેજે માટે બેન તમે વેલા આવજો નેજુલતા નહી તે
હુંતમને કહેવા આવીછું તેથી વેલા પધારજો.

ચંદનગવરી—તુકહેવા આવી તેતો પણ તારૂ લગ્ન કે
ની સાથે કરવાનાછે તેવું કહે

કીશોરકમળા—બેન મારૂ લગ્ન તો પેલા જુગારી સાથે
કરવા ધાર્યું છે.

ચંદનગવરી—પેલા કાન્તીલાલ સાથે

કીશોરકમળા—હા બેન તેની સાથે

ચંદનગવરી—જોકે તો બેન, ઠીક મળ્યું પણ મારા સા

બળવામાં છેકે એ કાઈ દીવસે દીવસે સુધર્યો છે. એમ મુને ખ
બર છે. ને એણે ગાંધીની દુકન માડી છે એવું મારા સાબળ
વામાં છે વાહ ખુબી તો સરી આવી છે ને મેણુ દેવાને વ

ખત ઠીક આવ્યો છે એટલે તે શરમાઈ જશે કેમ બેન ખરી
વાત કે

કીશોરકમલ—બેન તૈં ખરી વાત છે એ પણ વખત
પરમેશ્વર બતાવશે. પણ જેતુ ને આપવા વીશે કહ્યું છે ને તુ
બુલતી નહીં ને હું જાઉં છું એમ કરી પોતે પોતાને ધરજાય છે

ત્રેમકુંવર—કેમ બેન તારી ચંદનગવરીને કહી આવી કે

કીશોરકમલ—હા બા હું કહીને આવી

ધનપાલશા—કોણ આવ્યું મતું તેતુ મને કહે

ચંદનગવરી—પીતાશ્રી એતો મારી બેન પણી હતી કા
રણુકે એના બાપે એના ઓચીંતા લગ્ન લીધાને તેથી એ મુને
કહેવા આવી હતી ને એના માબાપ ઘણા ગરીબ છે માટે પીતા
શ્રી આપ એને કાંઈ પૈસા ટકા જોઈએ તેની મદદ કરજો કા
રણુકે મારી બેન પણી છે હું બગીચામાં ફરવા ગઈ હતીતે આ
પણા માલીને ચંદનદાર આપી આવી હતી તેવખતે આપ મારા
હિપર ગુસ્સે થયા નહોતા માટે આપણે આવા વખતે એને મ
દદ ન કરીએ તો ખીજે કોણ મદદ ન કરે માણુમ ઘડી વારમાં
પૈસાદાર થાયને વળી કોઈ વખત એવો આવેકે ધરમાં આવ્યા
નમજે પણ આવુ કાંમ કોઈનું કર્યું હોયતો ગામમાં સારી કી
ર્તી વધે ને એપણ મનમાં જાણોકે આપણને સારી મદદ કરી

ધનપાલશા—હું તારી બેનપણી કીશોર કમળા છે તેના
બાપ પાશે હુજાઈછું નેકહીશ કે લાઈ તુકશી વાતે શીકરકરતો
નહીં એવી રીતે હું કરીઆવું છેને એમ કરીને જાય છે

ત્રેમકુંવર—કેમ રૂઠ ધનપાલશા આજે આ મરીબપર

કૃપા દ્રષ્ટી કરી આવો પધારો તમે આવ્યાથી માફ ધર પાવન
થયુ કારણકે મારા જેવાં ગરીબ નેત્યાં કાણુ નેવળી આપ જેવા
શેઠીઆ પધાર્યા તેથી મુને હર્ષ સામાટે ન થાય એવી વાત ક
રીને પછી પાન શોપારી આપેછે

ધનપાલિશા—તારે કીશૌરકમળા ના લગ્ન વખત કાંઈ
પૈસા ટકા જામ્યાંતો કહેજે આતોતુને ખાનગી વાત કહુછુ ને
કશી વાતે શીકર કરતો નહી નેહુખાનગી સોનુ તથા મોતી લા
વ્યોછુ તેને વટાવી તુતારી છોકરીના લગ્ન કરજે નેશીકર કર
તો નહી નેઅમે બધા લગ્ન વખતે સો જના તારે ત્યાં આવશુ

જેય હરશા—શેઠજી તમે મુને ધણો ઊપકાર કર્યો નીક
જ મારા જુરા હવાલ હતા કારણ કેમારા ધરમાં એક પઈ પ
ણુ નથી આતો તમારી શોભા માનજો એજ મારી વીનંતીછે



કાન્તીલાલ—આપણા આજે લગ્નછે ને પરમેશ્વરે પૈસા
ઠીક આપ્યોછે પરતું આજે આપણે આપણા શેઠીઆએને તે
ઠીને પરણાવા જવુ ને બ દોબસ્ત કરવાનો મારે છે કારણક
કે મારા ધરમાં કાંઈ કરનારનથી આતો જુગારનો પાસો ઠીક
ફરી આવ્યો નેવેપારી લાઇનમાં ફરી ગયાને હવે આપણને જુ
ગારતું તો નામ નથી દેવું પરમેશ્વર વેપારમાં બરકત આવે તો
ઠીક નહીતો વ્યાજમાં ખાઇને પડી રહેવુ ને મારો મીત્ર બણુ
કશા કેમ નથી આવ્યો ના, આ સામે આવેછે એમ કરીને બા

રાએ જુવેછે કેમ ભાઈ મોડો આવ્યો.

બબ્બુકશા—ભાઈ મારે આજે કામ હતું.

કાન્તીલાલ—આજે મારા વરઘોડાનો તારે બંદો ખસ્ત કરી આપવાનો છે સરવે શેઠીઆ આપણી શાતીના હોય તેને બોલાવી પાન સોપારી આપવાને શબ્દજન માણસને શાયે લેવા.

બબ્બુકશા—ઠીકભાઈ એખાખતમા તારેકાંઈ હરકત રાખવી નહીં હુતારા કહેતા પહેલા બંદોખસ્ત કરી આવ્યોહુ માટે તારે તારા લુગડા પહેરવા માંડ કારણકે લોકોતો આવવા માંડ્યા ને પછી તુ ઘોડા ઉપર ક્યારે બેસસે.

કાન્તીલાલ—લેનેભાઈ મેં આલુગડા પહેરી લીધાછે ને આવેતે માણસને બેઠકમાં બેસાડ નેહુનીચે આવુહુ.

જેયંદશા—કેમ ગોર મહારાજ, કેટલી વાર છે. વરઘોડો તો હમણા આવશે માટે તે વખતે પ્રજાણી ચીજ નથી, તેથી તમને અગાડી ચેતાવુહુ.

ગોર મહારાજ—તમારે અમારી બાખતમાં કાંઈ શીકર કરવી નહીં.

જેયંદશા—હવે આપણે પૈસા ખરચ્યો કારણકે ધનપાલ શાએ મુને સારી મદત આપી પછી શુ કરવાને ચીંગુશાઈ રાખવી આપણે યાંતો મંડપ સારો બંધાવ્યો તે ધનપાલશા શેઠ ને લીધે.

ધનપાલશા- બેન, ચંદનગવરી ચાલો હવે વખત થયો તમારી બેનપણીના લગ્નનો, ને હું એના પીતાશ્રીને જો આપવું હતું તે આપી આવ્યો છું ને જન્મારા સુધી એનું દારીદ્ર એનું કાંઠી આવ્યો છું.

ચંદનગવરી- પીતાશ્રી આપની વાત સાંભળી મુંને બહુ આનંદ થાય છે ને એવા ગરીબોનું કામ કરતા કાંઈ પૈસા ખુદી જતા નથી એમ કહીને કહે છે લો ચાલો એમ કહીને ઉતરે છે ને પોતાની બેનપણીને ઘેર આવે છે.

કીશોરકમલા- કેમ બેન આવ્યા, તમારા પીતાશ્રીએ અમારા બાપને સારી મદદ આપી માટે તારો અને તારા પીતાનો ઉપકાર અમારા ગરીબથી કેમ વલશે કારણકે આ પણ એક પુન્યનો રસ્તો છે ને તારા પીતાશ્રીએ પણ મારા માબાપ છે કારણકે તું મારી બેનપણી માટે એમા કાંઈ નવાઈ.

ચંદનગવરી- તું આનંદમાં છે એ જોઈ હું બહુ ખુશ થાઉં છું.



કાન્તીલાલ- ચાલો, બચુકશા કેટલી વાર છે, તે હમને કહો, કારણકે હું તો લુગડા પહેરી તક્યાર થયો છું.

બચુકશા- ભાઈ હવે વાર નથી સરવે શેઠીઆ આવ્યા છે માટે ચાલતું પછી કાન્તીલાલ નીચે આવે છે ને ઘોડા ઉપર બેસાડે છે ને વરઘોડો કહાડે છે.

ધનપાલશા- ભાઈ જેવડશા આ વરઘોડો આવ્યો મા

ટે તુ હવે તક્યાર રહેજે.

જેઘંદશા—એમા કાંઈ હરકત નહી. એટલામાં વરધોડા આવેછે ને સરવેને બેસાડે છે ને વરને મ'ડપમાં પધરાવેછે ને કન્યાને મ'ડપમાં પધરાવેછે ને પરણી રહેછે એટલે ધનપાલશા પહેરામણી આપેછે આ જોઈ સૌ વીરમય થઈ જાયછે ને પછી સરવેને વીદાય કરેછે

પ્રેમકુવર—બેન કીશોર કમળાનુ લગ્ન ઠીક થયુ કારણ કે પરમાત્માએ આપણી દાદ સાંજળી માટે સજ્જન પુરૂષોની બાધ બંધી રાખવી ને મીત્ર પણુ સારા રાખવા કે એક બીજા ને કામમાં આવે, અને શેઠીઆએ પોતાના સગા કુટુંબના દુખ હોય અગર શાતીના દુખી હોય તેઓની સંજાળ લેવી નહીતો તાલી મીત્ર હજારો મળે માટે બાધઓએ આવો પ્રસંગ વખત પૈસો ખરચે તેનુ પુન્યછે પછસો આજછે ને કાલે નથી માટે આવુ કામ કરતા રહેવુ ને એક બીજાના સંકટ વખતે સાથ તા કરવી એવી માંરી સરવે જરોને પ્રાર્થના છે.



હમદશા—આજે હવે મારે બેદરપુરાનો અધી કાર મુકી દેવો પડશે કારણ કે આપણા બાદ શાહ સાહેબે મારી ઉપર લખાણ મોકલેલું છે કે મારી હજુરમાં તારી બદલી કરવામાં આવે છે અને તારી જગ્યા ઉપર દામાજીને નીમવા માં આવે છે એવી રીતે મારા ઉપર હુકમ આવ્યો છે માટે

લાઇ કરીમખાં આપણે તમામ બેદરપગનો અધીકાર આપવો ને તેમાં કાંઇ ભુલ ચુકતો નથી પછી તો ખુદા છે કારણ કે આપણાથી કેટલીક જગ્યાએ આપણું ધ્યાન રહે, પણ મારા સાંભળવામાં આવ્યું નથી કે મને આજદીન સુધીમાં ખાદશાહ નો ઠપકો મળ્યો હોય એમ મને શંકા રતુ નથી.

કરીમખાં--સાહેબ આપ સચ્ચ કહેતા હો પણ સાહેબ આસામે કોણ આવેછે

મહુમદશા--એતો દામાજી બેદરપુરાકા અધીકારી આતા હે માટે ઈસ્કુ સલામ કરના કારણકે અમતો થોડી દેર ઇદર રહેગો નેતેરેતો ઇદર રહેનાહે માટે તારે બરોબર કામ કરવું નહીતો રજા મીલશે એતુમેરેકુ કહેતાંહુ

દામાજી--કમ લાઇ મહુમદશા એમ કહીને સામાસાંમી સલામ કરેછે ને એક બીજાને સામાસામી લખાણ બતાવેછે

મહુમદશા--મેરે ઉપર તો લખાણ આ ગયા હે માટે તમને પુછવાનું કાંઇ રહ્યું નથી ને આ પેટી લઇ લો ને આ બધા કારકુનો તમારી હજુરમાં છે એમ કહી સરવે બી ના બતાવે છે ને પછી જાયછે.

દામાજી--લાઇ સાહેબ આપનો જુના માણસ છે ને તમારા જેટલો હું વાકેરગાર નથી ને જ્યારે બધી તપાસ મારા મગજમાં આવશે ત્યારે હું કામ ચલાવીશ. કારણ કે માણસે પોત પોતાની નીતીથી વર્તવું એ પોતાનું કર્તવ્ય છે માટે મારે બધી બાબતમાં વાકેરગાર થવું જોઇએ પછી કાંઇ હરકત નહીં આવે કારણ કે કામ કામને શીખવે છે.

મહામહારાણી- તમારે કાંઈ શીકર કરવા જેવું નથી, ને બે ઘડકથી રાજનો બંદોબસ્ત રાખો ને ન્યાય અદલ આપવો જે થી આપણને કાંઈ બાંબતથી ઉપરી અમલદારની બીક ન રહે ને સારું કામ બનાવવું એ આપણી પ્રરજ છે, બીજું કાંઈ નથી માટે તમારે બે ઘડકથી રહેવું પહેલ વહેલુ અચરૂ લાગશે ને પછી કહેશો કે એમાં કાંઈ નથી એમ કહેશો ને હવે હું પાંદરપુર જઈશુ એમ કરીને રજ લેછે ને પાંદરપુર તરફ રવાના થાઉશુ.

ધનપાલશા- બેટા, હવે તારા સસરા આવવાના છે માટે તારે જે જોઈએ તે કહે, કારણકે પછી કેશે કે મારા પીતાશ્રી એ મુને કાંઈ ન આપ્યું એવી રીતે કરીશ.

ચંદનગવરી- પીતાશ્રી મારે કાંઈ જોઈતું નથી કારકે મારે કાંઈ આશુ નથી તમારે ત્યાં જેટલું ધન છે તેથી મારા સસરાને વધારે છે કારણકે આપ જરા પ્રતીજ્ઞા વાળા કહેવાવ છો ને મે જરીક ચીંગુંસ એટલે એની પ્રતીજ્ઞન મળે પણ એમા હરકત નહી ને તમારી આખરે ખાનાર કોણુ છે તમે કાંઈ બી જાને તો આપી નહો, માટે કાંઈ લઈ જવાની જરૂર નથી. પીતાશ્રી જુઓ મારા સસરાજી આવેછે મારે ધનને શું કરવુ છે, મારો પતી જરાક ગાંડો હતો તે સાંભળે થયો તે જોઈ મારું મન બહુ પ્રકુલીત થાય છે પછી પોતાની માને કહેવા જાય છે.

ધનપાલશા- કેમ, લાલદાશ શેઠ તમે મારા ત્યાં આવ્યા તે જોઈ મુને બહુ આનંદ થાય છે કારણકે આપ જેવા વેવાઈ મુને મલત નહી પણ પરમેશ્વર જે કરે છે તે સારું કરે છે ને

તમને આવતા જોયા ત્યારથીજ મેં બંદોબસ્ત કરાવી લીધો છે
કારણકે ચંદનગવરીના સસરા તેડવા આવશે, એ અમને લાગ
વું હતું માટે ખુશીથી તેડી જાવ વળી આપ જોવા અમારા
સગા થયા તે જોઇ અમને આનંદ થાય છે બેટા ચંદનગવરી
તારે તારા સસરાના કહેવા પ્રમાણે વર્તવું કારણકે અમે જોવા
માખાપ છે તેવા તારા સાસુ સસરા પણ માખાપ જોવા છે માટે
એમને દુઃખ દેવું નહીં એમનો જો આશીષ મળે તો કોઇ દીવ
સ જુએ કે તરશે ન મરે શ્રવણે પોતાના માખાપની કેવી સેવા
બજાવી છે તે સાંભળ.



પણ કરીને એક છોકરો હતો તે પોતાના મા
ખાપની શેવામાં રહેતો ને એમને જરાકે દુઃખ
દેતો નહીં ને આખો દીવસ પોતાના માખાપ
કહે તે પ્રમાણે વર્તતો હતો ને શ્રવણની વહુ

હતી તે પોતાના સાસુ સસરાના કહેવા પ્રમાણે રહેતી હતી
ને આખરે મોક્ષ ગતી મળી માટે સાસુ સસરાની સેવા ચાકરી
કરવી એ આપણી ધરજ છે માટે ખેન મારી વાત ધ્યાનમાં રાખજો

ચંદનગવરી— ખીતાશ્રી તમારે કાંઈ બાબતની શીકર કર
વી નહીં જગકર્તા પરમેશ્વર સૌનું સાક કરે છે માટે મારી બાબત
નચીત રહેવું.

સાલદાસ—મેટા ચંદનગવરી ચાલો હવે આપણે ઘેર જઈએ
ચંદનગવરી—ચાલો સસરાજી એમ કરીને જાય છે તેપો
તનિ ઘેર આવે છે તેપોતાની સાસુને પગે લાગે છે

કરુણ—મેટા સુખી રહો એવો આર્સીવાદ આપે છે ને
સલાહ સંપતથી ધરમા કામ કાજ કરજો ને કોઈની સાથે લડતા
નહી એવી શીખામણ આપે છે ને ચંદનગવરી પોતાના દીવાનખા
નામાં જાય છે

સંઠદાસ—કેમ મારીપ્રાણુ પ્રીયા આજે આપણે ઘણાં દી
વસે મેલાપ થયો હુજ્યાર નો જગીએ થી ગયો ત્યારનો મારો જ
વતમારામાં નેતમારામાં લાગી રહ્યો હતો

ચંદનગવરી—પ્રાણુનાથ તમેજ્યારે જગીયામાંથી ગયા
ત્યારે મુને એક મુરછા એવી આવી હતીકે એકલાકે મુનેશાન આ
જ્યુને મારી સખીઓ રડવા જેવી થઇગઈ હતી

સંઠદાસ—જ્યારે અરસપરસ પ્રીતી જાંઘાગ છે ત્યારે જન
ણે કેમ શાકરનો લાડુ મલ્યો નેપછી એક દમ વીખુટી જેવી અર
સપરસ થાય છે ત્યારે જહુદુખ દાઢ થઇ પડે છે માટે પ્રીયા તારે
જધી બાબતની શીકર છોડીદેવી

ચંદનગવરી—જ્યારે પરણીને તમને દુધ આપવા આવી
હતી ત્યારેતો મે પુરણુ નીસાસા નાખી હું ગઇ હતી ને જગકર
તા પરમેશ્વરને મે કહ્યું જે મારૂ આવુ જોડુ તેસાને માટેકર્યું તેજે
છ મારૂ દીલ બહુ ખેદ પામે છે મટે મારાથી તમને સખ્દ કહેવા
યા નથી ને કહવાયા હોય તે બાબતની મુને મારી આપણો
હુ આપની સદાની અર્ધાંગના કહેવાઈ ને પતીએ પરમેશ્વર તુ

હવે ગણતો ને સારે કે માટે પતી આપણુ રક્ષણ કરે છે ને
જેન દુખી હોય છે તે હજારો જીવાયો લઈ હમારી રક્ષા માટે
તમારૂં મનથાય તેથી પરમેશ્વર પાસે એવું માગવું જોઈએ કે હમારા
પતીનું આશુખ્ય વધારે અને સગાં વહાલામાં સંપ રખાવે
એવી હમે પ્રાર્થના કરીએ અને એ હમારી ફરજ માટે હમે
કાંઈને પાડ ન કરીએ

દામાળ—કેમ જાણ કરીમખાં રાજ્યની વ્યવસ્થા કેવી
ચાલે છે

કરીમખાં—સાહેબ દીન પ્રતી દીને રાજ્યની હકીકત સારી છે
ને આપ સરકાર પણ રૈયતને સારો અને અદલ ન્યાય આપો
છો ને આખા રાજ્યમાં આપ સાહેબનું સાફ મોલાય છે પણ
હાલના વરસમાં વરસાદ નથી માટે દેશમાં દુકાળ પડશે એમ
મને લાગે છે

દામાળ—જાણ કરીમખાં દુકાળ નહીં પડશે ને લોકોને
ખાવાને પણ અન્ન હોય કે ન હોય એવું મને લાગે છે ને
અવાનું હશે તે યશ પણ ગરીબ આદમી નું શુ યશ એવું
વીઠુખા ના હાથમાં છે

ખબર પડતી નથી મુજને

કહું શુ હું કરીમખાં તુને ખબર ૧

પડ્યો દુકાળ આ રાજ્યમાં

રંક લોકો નહીં કાળમાં ખબર ૨

મરીમ ધર ડોલવા લાગે
 તારા મીનાં કોણુ બીડ ભાંગે ખખર ૩
 આલમની શીકર તુને રે વીડુ
 અત્યાર સુધી આવુ ન દીડુ ખખર ૪
 માટે તુ કરજે રે સહાય
 નમી નમી લાગુ તુને પાવ ખખર ૫

કરીમખાં—આપણુને જેણે પેદા કરેલાછે તેને બધી
 શીકરછે માટે આપણી શીકર શું કામ લાગે પણ સાહેબ
 આપણા દાર આગળ પ્રામણો જેવા આવેલાં મને માલમ
 પડેછે

દામાળ—એમને તમે જોલાવો કારણ કે આપણા
 ખારણા આગળ પ્રામણોના પગલા ક્યાંથી જેનુ ભાગ્ય બિદ્ય થયુ
 હોય તેના ધર આગળ પ્રામણ માટે એમને જોલાવો

કરીમખાં—ભાઈ અહી આવો

પ્રામણો—સીપાઇ પાસે આવેછે ને જોલેછે

લકત શીરોમણી દામાળ ઉપકારી
 માગત્ય વેડ્યામાં એતો કારભારી
 જેના માહે સદગુણનો ભંડાર
 બાદશાહ ની પ્રીતી એપર અપાર
 કરે ન્યાય અદલ ત્યાં લકત જ્યાં
 કરે કામ કામ કામ પંદરપુર



હામાણ—કેમ ભાંધ્યો આહી આપનુ પધારવુ શા માટે થયું છે તે કૃપા કરી કહેવા મહેરબાની કરશો.

બ્રાહ્મણ—આવો દુબકાલનો વખત જોઈ હમે આપની પાસે પધાર્યા છીએ માટે હમારુ દુઃખ કહાડવા કૃપા કરશો. કારણકે હમારા ધરમાં ખાવાને ધાન્ય નથી માટે હમારે શું ખાવું ને ધરમાં છોકરાં મારા મારી કરેછે જુએ તરફડે માટે અત્રનો ઉપકાર કરવા કૃપા કરો ખીજુ આપણી પાસે કાંઈ માગવા નથી આવ્યા.

હામાણ—ભાંધ કરીમખાં આપણા મોદીને ત્યાં જવ ને એ પાંચ છ બ્રાહ્મણો જે આવેલાછે તેઓને એક એક વરસનું અન્ન અપાવજોને જે પૈસા થાય તે મારી પાસે થી લઈ જજો ને આપી આવજો ને આખરે ખૂડ પરમાર્થ કાર્યછે.

કરીમખાં—સરકાર અખી જતાહું ને આપણા કલ્યા મુજબ બ્રાહ્મણોને ધાન્ય અપાવી આવું એમાં શુંછે એમ કરીને ખામણોને મોદીને ત્યાં લઈ જામછે.

મોદી—કેમ કરીમખાં ભાંધ આપને હમારે ત્યાં આવવુ પડ્યુ તે હુકમ હોય તે કહો.

કરીમખાં—આ બ્રાહ્મણોને એક વર્ષનુ અન્ન આપો કારણકે હમેરા ઉપરીએ કીયા હે ને જે પૈસા થાય તે કહો.

મોદી—એમાનો હીસાબ હમણા હું કહુંછું અનાજનો તે સાબજો એમ કરીને હીસાબ કરેછે ને કહેછે કે રૂપીઆ નવસો થયા માટે ભેતાવજો.

કરીમખાં—કુચ્છ શીકર નહીં ને ખામણોને લઈ જાય છે ને કહે છે કે એ ખામણને ફીપીઆં નવસોનું અનાજ અપાવ્યું છે ને પુછી જુવો કે અનાજ અપાવ્યું કે નહીં

ખામણ—સરકારે ધાન્ય અપાવ્યું ને આપનો જય થાવ ને તમારા જેવા પુન્ય કરનારા પુણે આખી પૃથ્વીમાં ન જોયા કારણકે સવાલ કર્યો તે મંજુર વાહ ! તમારો આખા આલમ માં જય થાવ, એવો ખમારા ખામણોનો આર્શીવાદ છે. એમ કરી ખામણો સૌ સૌના ગામમાં જાય છે ને દામાજીનો જય થાવ જય થાવ એમ કહેતા જાય છે

દામાજી— મારી રજા થોડા દીવસ ચડી છે માટે હું મારે ઘેર જાઉં છું ને હમણા તહેવારના દીવસોની રજા છે માટે કરી મખાં આ ધરની સંભાળ રાખજો એમ કહીને જાય છે ને પોતાની સ્ત્રીને તેડી આવે છે ને એના કાકી હતા તે એ નોકરી પર મયા તે વખતે મરી ગયા તે એને ખખર પડી હતી પછી પોતે પોતાની સ્ત્રીને ઘેરથી આવેલા છે ને પોતાની નોકરી પર હાજર થાય છે.

કરીમખાં—કેમ સાહેબ, આવી પહોંચ્યા આપણને જતા કેટલીવાર ને આપણે કાંઈ પગે ચાલવું પડે છે થોડાને પગે ચાલવું પડે છે માટે આપણે એમા શીકર શું આજના માણસો એક દીવસમાં વીસ પચીસ ગાઉની મુસાફરી કરે છે તો આવા તેજ થોડાને શું વાર લાગે.

કરીમખાં—સચ્ચે બાપુ.

ખામણ—પોત પોતાના ગામના ખામણોને કહેજે વને

અહીં શું કરવા મારામારી કરોછો આપણો સરદાર દામાજી તેમની પાસે જવ તમને જેટલું અનાજ જાણશે તેટલું અનાજ આપશે અમે તો પાંચ જણ ગયા હતા તેઓ એક એક વર્ષ નું લઈ આવ્યાછે માટે આપણા તમામ ગામના બ્રાહ્મણો જવ એતો બધાને અનાજ આપશે માટે ખેતી ન રહો ને જવ એ વુ સાંભળી આપ્યા ગામના બ્રાહ્મણો દામાજીના ઘર આગળ આવ્યા ને પોકાર કરવા મડ્યા છે.

બ્રાહ્મણો—શીકર દામાજી તુજને છે

હમે આવ્યા તારે આશરે

શીકર

અજ વીના ફરીએ હમે આ પૃથ્વીની માંમ

માટે સંકટ માહડ દુર કરોને આંચ

અરજ એટલી સ્વીકારોને

નહી બ્રહ્મને ધીકારો રે

આશરો લાધો તાહરો ને કરજે હમને સાય

અજ નહીજો આપશે તો જીવ હમારો જવ

માટે કરજે અમને સાય

નહી તળવળી મરશું આંચ

શીકર

બાળક ધરમાં ટળવળે તે સાંભળો હમ સરદાર

જણ્યુ જીવવુ આ સુળીમાં હમનેછે ધીકાર શીકર

દામાજી—હ આ હવે આપણે શું કરવુ નહીતો આ

બ્રાહ્મણઆપણા ધર આગળ મરશે ને આપણને બ્રમ કૃત્યા

લાગશે તારે શું કરવુ ને એટલાં બ્રાહ્મણો આવ્યાછે કે આપ

ણથી અમનુ પુર કરી શકાએ નહી ને જો કેતી હોયતો આ

બ્રાહ્મણને અનાજ ના કાઠાર લુટાવી દૂધ કારણ કે અનાજ

ના કાઠાર આપણા થી અપાય નહીં માટે શુ
 વીચાર કરવો એની મને સુજ પડતી નથી ને બ્રામણો
 એવા કલ્પાંત કરેછે કે આપણાથી બારીએ જોઈ શકાય નહીં
 ને એની જોડે એના છોકરા તળવળેછે ને ઘરમાં પણ નાના
 છોકરાઓ હશે તે પણ ટળવળના હશે માટે મારાથી જોઈ
 શકાતુ નથી તેથી આપ સારી સલાહ આપો જે ધાન્ય લુટા
 વીશ્યુતો રાજા મુને શાંસીથી ચકાવસે કારણ કે મારી પાસે એના
 કાઠારમાં અનાજછે તેટલા પૈસા પુરા પાડવાને તેહુ વીચારમાં
 પડ્યોછું ને બ્રાહ્મણ અન્ન લેવા આવ્યા છે તેથી તુને પુછુંછુ
 કારણકે આતો મોટું જગ્ગર કામ કરવાનુછે તો પોતાની સ્ત્રી
 ની સલાહ પુછવી જોઈએ કારણકે સ્ત્રી અર્ધાંગના કહેવાય ને
 હુ દુઃખી થાઉં નેતું દુઃખી થાય માટે તારી સલાહ મારે
 પુછવી જોઈએ

દામાણની સ્ત્રી—હે મારા પ્રાણપતી આ જગકર્તાને
 આખી સૃષ્ટીની રીકર છે માટે આપણે બ્રાહ્મણોનું સંકટ કાઢવું
 એ આપણો ધર્મ છે કારણકે એ બાચારા કોની પાસે માગશે
 આવા કાર્યમાં કાયર ન થવું ને આપણો વીકુળા કરે તે ખર
 બ્રાહ્મણો આપણા ઘર આગળ ક્યાંથી શાક્ષાત ભગવાનને લક્ષ્મી
 જ એ બેએ રથમાં બેસાડી બ્રહ્મરૂપીને પંડે તેડા લઈ ગયા હતાં માટે
 આપને બ્રાહ્મણોનું દુઃખ નીવારણ કરવું એ આપનો ધર્મ છે ને
 નર્મદા નદી આગળ બ્રહ્મરૂપી થયા છે ત્યાં પણ પ્રલાદ થયા હતા
 નેતે અસલ ગામ શ્રેણીતપુર કહેવાતું હતું ને વામનનુરૂપ લઈ
 શાક્ષાત પરમાત્માએ શ્રમનુરૂપલઈ માગવા નીકળેલા તે વખતે

જાણીને ત્યાં જિગુરૂપીના આશ્રમ છે ત્યાં ચાંપેલો માટે આપને
બ્રાહ્મણોને કાઠાર લુટાવોજે થવાનું હશે તે થસે ને આપણા હાથ
નીચે કારકુન છે તે બ્રાહ્મણોને ચાંડી ખાસે તો હરકત નહીં પણ
પરમાર્થ કામ પેલું કરવું આવું કામ ફરી ફરીને નહીં આવે
માટે સુખેથી જે કાર્ય કરતા હોય તે કરો વીઠુખા આપણી લ
જળ રાખશે કારણકે એના વીના આપનો કાંઈ બેલો નથી ને
આપને એને આસરે પડેલા છે માટે જે થવાનું હશે તે થસે
ને બ્રાહ્મણોને અત્ર કાઠાર ઉઘડાવી આપો વીઠુખાનું નામ દધ
ને જરાકે તમારે ખીવું નહીં આપને આ રાજમાં સુખ ઘણું
વરશ ભોગવ્યું ને આ વરશ આવા કામમાં દુઃખ ભોગવશું તો
કાંઈ હરકત નથી

દામાજી—ધન્ય છે સ્ત્રી તારા જેવી હીમત આપનારી
આવી સ્ત્રી કાંઈ દહાડો નજરે નથી દીડી કારણકે જેકાઠાર લું
ટાવવાનો છે તે પરમાર્થ કામ છે પણ આવી લાંબણ્યતાના શબ્દ
જોઈ મારું મન બહુ પ્રકુલીત થાય છે ને તું જ્ઞાન વાળી છે.



બ્રાહ્મણ—જેની સ્ત્રી પ્રતી વ્રતા નાર
જેનો રંભા તણો અવતાર
મુખ્યા વીદે કોમળ દાયલ જેવા સ્વર
સતી સજાગારમાં પહેરે નીત્ય અમ્મર
નયન જાણુ જિગુરૂ ભાણુ ટીલી તાણુ
નહીં ખામ, ખામ, ખામ, પંદરપુર

વાહ! વાહ! મમમાયા અન્ન પુરણા દેવી તરીકે
અમે માનીએ છીએ ને તમે આપશો, તમારા જેવો અન્નનો ઉપ
કાર કોઈએ ક્યો નથી ને ક્યો નહીં આતો પ્રજા નોકરી કરીને
આવી હીંમત કોઈથી ધરાય કે ન ધરાય માટે હે પ્રતીવ્રતા સ્ત્રી
આપનું અખંડ શૌભાગ્ય રહે એવી અમારા તમામ બ્રાહ્મણો
ના આર્શીવાદછે કારણ કે અન્ન જેવું પુન્ય કશું નથી ને પાછા
હજારો બ્રાહ્મણો આપણું ઘેરે ભીખ માંગવા નહોતા આવતા ને
વહીએક બ્રાહ્મણ નોતો મલતો આતો શુકરીએ કે ધરમાં ખાવાને
નહી તે આ દશા અમે સરવે પ્રાપ્ત થયા છીએ માટે આપનો
જય થાવ. જય થાવ એવો અમારો અર્શીવાદ છે.

દામાળ—લાવો ત્યારે અન્નના કાઠાર ખોલી આપુ જે
થવાનું હશે તે થશે એમ કરીને કાઠાર ખોલી આપેછે ને ગામ
માં દામાળનો જય થાવ એવા શબ્દ ખોલો બ્રાહ્મણો. ગાડા ભ
રી લઘ જાયછે ને અમલદારો તથા અધીકારીઓ કદેછે કે આ
દામાળએ શું કર્યું એ મનમાં વીચાર કરતો નથી કે આ મુશ
લમાનનું રાજ્ય છે એતો બાદશાહ આ સરવે હકીકત બાણુશી
તો એકદમ ફાંશીએ ચડાવી દેશે કારણકે એને સુજ્યુ તેમ કર્યું
એવા વીચાર કરેછે અને દામાળ બધાના શબ્દ સમજેછે કાર
ણકે બાસ લેવા જવી ને દોણી શામાટે સંતાડવી જોઈએ પછી
બ્રાહ્મણોને કહેકે તમારે કશી વાતે શીકર કરવી નહી ને જેટલું
જોઈએ તેટલું ધાન્ય લઘ જવ હું પરચાનગી આપુધું.

બ્રાહ્મણ—શબ્દ છે દામાળ તેં આ સૃષ્ટીમાં ખરેખર
નામ કાનું ને તારા જેવો બ્રહ્મણની રક્ષા કરનારાઓ થશે નહી

માટે તારી માત પીતાને ધન્ય છે તમે હજારો બ્રાહ્મણોને સંકટ માંથી છોડાવ્યા ને બધાં ગાડા ભરીભરીને લઇ ગયાં ને તારા નામનો જ્યજ્ઞ થાવ એમ કરંતા ગયાં માટે આના જેવું પુન્ય નહી કહેવાય અમારી દશા ખરાબ જોઇ તેથી તે આવી સાહ્યતા કરી ને તું સંકટમાં આવી પડયો માટે અમારો અંતઃકરણ એવો આર્શીવાદ દેછે કે તારો આખા આલમમાં જન્મ થાવ એવું વીહુબા પાસે માગીએ છીએ.



દામાજી તમે આવો લીધોરે તમે લાવો
 વીહુબા બચાવો શીકર એની તળવો દામાજી
 દરીઆમાં ડુબતું નાવ દામાજીને બચાવ
 પ્રીતેથી તું અપાવ હજારો શીરપાવ દામાજી
 • ટળવળતા અમ બાળ જીવ જ્ય તુંકાળ
 લીધી તે સંભાળ બ્રહ્મને લગાવ્યા લાડ દામાજી
 આલમમાં થયું નામ, બ્રાહ્મણનું કીધું કામ
 કરે સહાય ઇશ્વર સ્યામ નહી રાખજોરે ખામ દામાજી
 એવી અર્જ છે અમારી લેને રેતુ સ્વીકારી
 દુઃખ કાપ્યું બ્રહ્મનું ભારી અને સાચા ઇશ્વર ધારી
 -દામાજી

એટલું બોલી તમામ બ્રાહ્મણો પોતપોતાના ઘેર જાયછે
 ને દામાજીની આશીસનાં એના હાથ નીચેના માણસો દેખી શ

કતા નથી, તેમાંથી અવલ કારકુને દામાજીની હકીકતનો બાદશાહ ઉપર કાગલ લખ્યો તે એવો કે દામાજી મજબુ નદારે તમારી રજા વગર તમારા ધાન્યના કાઠાર લુટાવી દીધા ને કાઠારમાં એક અનાજનો દાણો પણ નથી તે આ કાગળ મેં લખ્યો છે તે બરાબર છે માટે તે બાબતનો આપ બંદોબસ્ત કરાવશો કારણકે આખા શહેરમાં એમ કહેવાય છે કે દામાજીએ બાદશાહની રજા શીવાય બ્રાહ્મણોને કાઠાર લુટાવી દીધા તે આપને જાણ થવા લખ્યું છે. માટે એની તપાસ કરવી કે ન કરવી તે આપ સાહેબ મુખત્યાર છો અમારેતો કાંઈ રાજમાં ગેર બંધવસ્થા થાય તે ખાનગી રીતે જણાવવું એ અમારો ધર્મ છે માટે અમે જણાવીએ છીએ.

કરીમખાં—સાહેબ, આપણા અવલ કારકુને આપે જે કાઠાર લુટાવ્યા તે બાબત બાદશાહને ખાનગી કાગલ લખી મોકલ્યો માટે તમે એતના રહેજો બાદશાહ સાહેબનો આપણી ઉપર કાંઈ હુકમ આવવો જોઈએ.

કરીમખાં—કેમ કારકુન સાહેબ આ તમે સાર કર્યું એક દમ બાદશાહ ને લખાણ તમે મોકલ્યું એવું મારા સમ જવામાં આવેછે પાહ આ તમારી રીત સારી પોતાના અમલ દારની ચાડી ખાધી તે સારી

નંદદત્ત—ત્યારે શું રાજ્યની અંદર જેમ થાય તેમ થવા દેવું તમારી ખુબી બહુ સારી કારણ કે તમે રાજ્યના ધણા માનીતા માટે દુનીઆ પર જુલમ મુજરવો ને જેનું ખાવું તેનું ખોદવું એ સાર ન કહેવાય કારણ કે જે રાજ્યમાં આપણે

રહેતા હોયતો તે રાજ્યના ગુણ ગાવા બેઠાએ નહીતો દુખી થઈએ

મહમદશા - શાહેબ આપણા બેદરપુરામાં દામાજીએબહુ કેર વસ્તાવ્યો એવું આપણા નંદદતના લખાણ ઉપરથી માલમ પડે છે જુવો સાંભળો

બાદશાહ બરોબર કાગળ વાંચને મહારો
બેદરપુરાનો કાકાર લુટાવ્યો તમારો બાદશાહ
તેમાં ધાન્ય તણો ભંડાર હતો બહુ ભારી
તે અર્જ સાંભળો અમ સરદાર સ્વીકારી-બાદશાહ
અલ્લ પુત્ર હજારો અન્ન લેવાને મંડ્યા
જેની ખુશીમાં આવે તેમ તુડી પડ્યા બાદશાહ
એવો અમલ બજાવ્યો આપ રાજ્યની માહી
એવી રીતે વર્તાવ્યો અન્નાય અતીશે આંહી-બાદશાહ
સખ નોકરો કરે પોકાર કર્યું નહીં સાહ
એણે સાહ ઇચ્છુ નહીં અમ સરદાર તમાર-બાદશાહ

બાદશાહ—વાહ! દામાજી તેંતો મારી નોકરી બરોબર બજાવી મેં મારો બેદરપુરાનો અધીકાર બનાવ્યો તે આટલા સાહ માહ આખુ રાજ પાયમાલ કરવા બેઠો હું જાણતો હતો હતો કે દામાજી પ્રમાણીક માણસ છે તેના ભરોશાને લીધે મેં તને આવી નોકરી આપી ને મારો માણસ હતો તેને મેં બોલાવી લીધો પણ યાદ રાખ હવે તુને ફાંસી ચડાવીશ એવું માહ મન થયું છે માટે મારા વહાલા સરદારો એકદમ તઈયાર થઈ

દામાજીને મારી પાશ લાવો કારણકે બેઢરપુરામાં લશ્કર પણ
 ધણુ છે ને એને આપણે મોટો અધીનરી બનાવ્યો છે માટે આ
 પણા સામુ થાય માટે લશ્કર લંછ લાઇ મમદશાહ તુમ ઇસ્કુ
 ઇદર પકડ લાવ ને ઇસ્કુ શંશી ચડાવ જય મેરેકુ ઠીક હોયગા
 નહીતો ત્યાં સુધી મેરેકુ ઠીક નહી હોયગા.

બાદશાહ—સબ હોંસીઆર થાએ તૈયાર

દામાજીને લાવો આવાર

લશ્કર કરો ને ત્યાં જઇ કુચ

આપ્યો અધીકાર જણી ઉચ

સબ

બેઢરપુરા છે માર ગામ

ખાન્ય લુઠાવ્યુ માર તમામ

જેવી કરણી

પાર ઉતરણી

સબ

વાહ વાહ મુજ પર કીધો કેર

નથી જોઇ મારી શમશેર

બાંધી લાવો

આંહી આવો

સબ

મહમદશાહ—ઇસ્કુ મે. અબી લાતાહું ઇસ્મે કયા હે

પય દલશે પય દલશે જઇએ તમામ

બાંધીને પકડીને કરવુ રે કામ

ઘણા દીવસ કરાવીછે લેર
 બાદશાહ મારશે તુજને ઠેર
 પચદલશે
 શાંશી લલકાવશે એનેરે એમ
 ગજબ ગુજબનો દામાજીએ કેમ
 વગર વીચારયુ કરયુ એને કામ
 વારે ચક્રશે કેવો વીકલ શામ
 પચદલશે
 માનીતો માનીતો જે રે કહેવાય
 તે કૃત્ય પ્રમાણે ગોથારે ખાય
 ચાલોને ચાલોને મારાર ભાષ
 જલદી લાવીએ દામાજીને આહી
 પચદલશે



એમ કરીને લશ્કરકુ ચક્રાવતો કુચ કરાવતો મહમદશા દા
 માજી જે ગામમાં અધીકારીછે ત્યાં લઇ જુમ્મણે ને એકદમ કી
 દલાની આસપાસ ફરી વળેછે ને આખા ગામમાં એમ ઘસ રહ્યુ
 છે કે આપણને લુટીને લઇ જશે એવી રીતે લોકો કહેછે ને
 બોલેછે ને સરવે જનો પોતપોતાનો જેમ આવે તેમ બચાવ
 કરવા મંડી ગયાછે.

દામાજી—આપણા કીદલાની આસપાસ બહુ તોશાન મ
 ચી રહ્યુછે ને લશ્કર આવ્યુછે માટે હવે આપણે કેમ કરવુ તેની
 મને સુઝ પડતી નથી.

રમા—હે મારા પ્રાણપતી હવે આપણે બીક

રાખીને ખેશવુ નહી કારણકે આપણે માલીક થઇને રાખના અજના કાઠાર લુટાવ્યા માટે આપણા કીલ્લાનાં દરવાજા ખોલી કહાડો ને બાદશાહનો જે હુકમ હોય તે ફરમાવો એવી રીતે કહે.

દામાજી—હુ ખીતો નથી કારણકે આપણે કાઠાર લુટાવ્યા તે વખતે ખીક ન રાખી ને હવે ખીક રાખવી એ મુને પકડવાને આવ્યાછે એમ મારા સમજવામાં. આવેછે ને જોહુ તોશાન કડ તેને માટે આ લશ્કર મોકલ્યુ છે પણ આપણે એની સામુ ન થવુ કારણકે એનું અન્ન આજ સુધી ખાધુ ને પાછો એની સામું થાઉં એતો નીમકહરામનુ કામ કહેંવાય માટે એને કીલ્લાના દરવાજો ઉઘાડી આપુ મારી જાતે ને એ લશ્કરને કહુ કે તમે કીલ્લાની અંદર આવો ને પડવ નાંખો ને જમી કલ મુને લઇ જવો હોયતો લઇ જજો એમ એમને ધારણા આપુ તો એ બધા જાણે કે દામાજી જેવો પ્રમાણીક માણસ કાંઈ નથી એમ જાણે કારણ કે ગામના લોકો ખીવા મંડ્યાછે ને કહેછે કે આપણુ હવે શું થશે આ તો કાંઈ લશ્કર આપણી ઉપર ચડી આવ્યુંછે એવી રીતે બધા ખીએછે માટે એમની ખીક મટાડવી એ આપણી ફરજછે એમ કરીને કીલ્લાના બારણા ઉઘાડેછે.

મહમદશા—ભાઈ દામાજી તમને બાદશાહ ખોલાવે છે ને એવો હુકમ કર્યો છે કે એને ફાંસીએ ચડાવવો એવી રીતે હુકમ ફેલાવેલો માટે તમને ફાંસીએ ચડાવશે ને અમને કેદ

કરી ત્યાં લઈ જવાના છે માટે ચાલો.

દામાળ—નથીરે દરકાર મારા દેહની આવાર

પરમાર્થ કરચુ એ સધલુ સમજુહું એ સાર

બાહ્યુના રક્ષણુ માટે થયો હું તમાર

શાને માટે સરવે કાઢ્યા છે હથીયાર નથી.

વખત થણો વીતી ગયોછે મારા બાધ

મોકલોને આંહી જઈ બાદશાહને તાંબ

મહમદશાહ સમજો સાર દુનીયાનો મોટો માર

પછી બાંધી લઈ જાઓ કહ કરી નીરધાર નથી.

માટે બાધ મહમદશા તમે જમી લો હું તમારી સાથે
આવવાને તદ્યાર હું.

મહમદશા - બાઈ તારી એવી મરજુ છે તો અમે બધા
જમીને જઈશુ તો કેમ ! માટે સરવે બાધઓ એસો ને સા
હથીયાર મ્યાન કરી દો અને પછી જમી કરીને જઈએ.

દામાળ—બાઈ જરાક સરમ તો રાખી માટે તમારો
આવો ઉપકાર કેમ બુલીશ અને તમારો બદલો વાલવાનો વ
ખત હવે આવવાનો નથી. એમ પણ હું સમજુ છુ. પરંતુ
હમણાં રંધાવો ને જમો એમ કહી દામાળ સરવે રસોઈને
માટે શીઘ્ર શામાન કઢાવે છે ને લોકો રસોઈ કરીને જમે છે.

દામાળ—હે સ્ત્રી હવે મારે જવાનું છે માટે તારા શુ
વીચાર છે તે તું મને કહે.

રમા—પ્રાણનાથ તમને બાદશાહે શીક્ષા કરવાને માટે કેદ કરી લઈ જવાને આ મહમદશા વીગેરેને મોકલ્યા છે તેમને જોઈ મારે હૃદય બરાઈ આવે છે.

દામાજી—હે મારી વાલી સ્ત્રી તારા આગળ મારાથી હેવે એક શબ્દ પણ નીકળી શકતો નથી કારણ કે બાદશાહ સાહેબે મારા ઉપર એક કાગલ લખ્યો છે તેમાં એમ લખે છે કે તમે મહમદશાની હજુર એકદમ હાજર થજો ને એ જ પ્રમાણે કરે તે પ્રમાણે તમારે વરતવું અને આ હુકમને તાબે તમારે થઈ જવું. અને જો હુકમનો અમલ નહીં કરે તો બીજો સજાને પાત્ર થશો.

રમા—મારા પ્રાણ પતી આપ આવા શબ્દ બોલો ને મારે કાળજી કપાઈ જાય છે કારણ કે તમે પરમાર્થ કામ કર્યું તેમાં આપણાં બાદશાહ સાહેબે ફાંસીનો હુકમ કર્યો.



પતી કેમજ કરજો ફાંસીએ ચડશે પરમારથ કરવામાં કાળ લશકર કેદજ કરશે નહીં વીશરશે કર્મ કુટ્યું મારે આજ હીમત હારશે નહીં પતી મહારા નાથ આવો અવસર ચુકવો નહીં હું કહ્યું જોડી હાથ પતી. પાપી પ્રાણજ લેશે પછી શું કરશું આ દુનીયાની માય મારે વીકલ તું ચડજો નહીં વીશરજો કરવામાં અમને સાય અદલ ઇનશાઃ આપજો બાદશાહના દરબાર માંડવ ફાંસીએ ચડશું મેં જણાવેલી પ્રતીજા બંધી આંધ. પતી.

દામાજી- એમા કાંઈ, પણ તારે ત્યાં આવવાની જરૂર નથી કારણકે બાદશાહને ત્યાં જદાશ ને જે હુકમ થશે તે આખા આવ્રમમાં પ્રસીદ્ધ થશે, માટે તારે આવવાની જરૂર નથી કારણકે આપણે મોટા અધીકારી થયા ને સ્ત્રી જાતી ત્યાં આવે એ ખોટું પતીવ્રતા સ્ત્રીના લક્ષણ એવા છે જેકે પોતાનો પતી દુઃખમાં આવી પડ્યો હોય તે વખતે પરમાત્માના નામની માળા જપવી એટલે કાંઈ પણ રીતે પરમાત્મા ઉગારે ને સાચને કાં- આંચ નથી, આપણે થોડું અન્ન આપણે ધરે લઈ ગયા છીએ માટે એમા તારે જરીકે ખીવાનું નથી, માટે તું રીકર છેડી દે.

રમા- પ્રાણપતી તમ શેવા પળે ચુકી નથી
 ઘડી એક ધરમાં જુદી રહી નથી તમથી પ્રાણ
 માટે આવા સંકટ કેમરે આવીયાં
 મોતના નીશાના લશ્કરે હવે અતલાનીયાં પ્રાણ
 કીયા જન્મના પ્રગટયા પુરણ પાપજો
 અમ સંકટ તમે વીહુઆરે કાપજો પ્રાણ
 દીન દયાળ તુ કૃપાળ બહુરે અતી
 બાદશાહની ફેરવજે તુ વીહુઆ મતી પ્રાણ
 નથી અનીતી મમનાથે રે વાપરી
 બાદશાહની નોકરી ઘણીરે કપરી પ્રાણ

હે પ્રાણપતી આપની અર્ધાગના આપનાથી હવે જુદી થશે ને આપ મુને મુકીને જશો (એમ કરી એકદમ મુરછા ખાયછે)

દામાણ— આવો કલ્પાંત કરી માંડે મન દુઃખી ન કર ને વીડુબાનું નામ દહ મુને રજા આપ કે જધી વાતે હુ જમ મેલવુ ને તુ આહી રે તારો આસરો એક મોટો છે તે સાંભળ સાક્ષાત વીડુબાએ આપણને જન્મ આપ્યોછે તે કાંઈ આવા સંકટ માટે, કહેવતછે કે ગરીબનો બેલી ઇશ્વર માટે તુ બધી શીકર મુકીને મુને રજા આપ ને તારી સાંભળ વીડુબા લેશે

મહુમદશા— આશુ તમે તોફાન માંડી રહ્યા છો જ્યારે આપણે કાંઈ કામ કરવુ પછી ફલાણુ આમ થયુ ને ફલાણું આમ થયુ ને પાછા રોદણા રડોછો એ બહુ ખોટું માટે મહે રખાની કરીને નંદદતને તારા અધીકારનો ચાજ આપ ને તુ અમારી સાથે ચાલ કારણકે અમે ખોટી થઈએ છીએ ને બાદ સાહસાહેબ વીચાર કરશે કે એ હજુ ન આવ્યા માટે જલદી કરોને નહીતો જબર જસ્તીથી લઈ જઈશુ

દામાણ— ચાલો, નંદદતને ઝોડીસનો અધીકાર આપીને આપણે જઈ જે કરમમાં માંડયુ હશે તે થશે. માટે હવે કલ્પાંત કરવુ એ ફોકટ છે માટે ચાલો એમ કરી લશ્કર ને સાથે ને દામાણ નંદદતને પોતાનો અધીકાર આપેછે.



ન્યાયનુ મંદીર.



દામાજી—ભાઈ નંદદત આ પેટી ને આ લખાણ હવે
આ દામાજી તમને ને બીજા કારકુનો ઓશીસમા છે તેઓને
છેલા નમસ્કાર કરેછે. ને તારા જેવો નીમક હજાલ નોકર પશુ
મેં નોતો જોયો કારણકે મેં કોઠાર લુટાગ્યા નેતે એકદમ બાદ
શાહને જાહેર કર્યું માટે તારા માત પીતાને ધન્યછે ને આવા
રાજ્યમાં તારા જેવા નોકરો છે તો રાજ્યને ધણું શાયદો છે
આ દામાજી હવેતો આ પ્રમાણીક ઠયોછે.

સાર સાર સમજ્યો સાર

લેને તુ આ મુજ અધીકાર

ટકવાનુ છે થોડી વાર

વાર લગાર નહી તુજ આવાર

સાર

ફાંશી અડીશ હું, તેમા થવાનુ શુ,

બેદરપુરાને છેલા હવે મારા નમસ્કાર

સાર



નંદદત—સાહેબ, મારી શરજ હતી તેમેં બજાવીછે.

માટે મારી ઉપર આપ ધણા ધુસ્સે થયા તે સાર નહી, કાર
ણકે આજે નોકરી મુને મળી તે બાદશાહના લખાણ ઉપરથી

મુને આપે નોકરી આપી ને માણસ જે કર્તવ્ય કરેછે તે ભો
ખવેછે તેમાં કાંઈ નવાઈ નહીં. માટે આવ શાન્ત થાવ ને
મારી ઉપર ક્રોધાયમાન ન થાવ.

દામાજી—ભાઈઓ, મારથી તમને કહેવાયુ હોય તે
બાબત હવે મુને મારી આપશો કારણકે આ અરસપરસ આ
પણી જે મુલાકાત આપછે તે છેલ્લે વેલીછે માટે આપને સરવે
ને કહુ છું.

નંદદત્ત—આપ અમારા ઉપર પ્રીતસારી રાખેને તે સરવે
જનોને સારો ન્યાય આપતા હતા આપ તો ફક્ત પરમારથ કામ
મા આવી હાલમાં પોઆછો તમે કોઈની લાંચ આપી નથી ને
ઘરમાં બાદશાહની પદ્ધતિની રસ્તે લીધીનથી ફક્ત બાદશાહ
નાકુકમ વગર આવુકામ કર્યું તેને લીધે આપ આવી હાલતમાં
આવી પોઆ માટે અમારો પણ એવો આશીરવાદછે કે આપને
જય થવ કારણ કે તમે હજારો બ્રાહ્મણ ના સંકટ કાઢ્યા ને આ
વા વખતમાં આવુ કોઈ કરીનથી કે માટે તમ ને ધન્યછે

દામાજી—ભાઈ મહમદશહ હુમારી સ્ત્રી પાશે જઈને આવુછું
માટે તમે મારી જોડે ચાલો ને તરત આપણે સાથે જઈશુ ને મુને
કેદકરીને લઈ જવોહશે તો કેદકરીને લઈ જજો એબાબતમાં મુને
શીકર કાંઈનથી નેહુ પણ કુકમને તાબેછું કરણકે બાદશાહ નોમાલ
કરોડો રૂપીઆનો લુટાયો માટે હુ આ દશાને પ્રાર્થ થાઉં તે મા
રી શીનવાઈ

મહમદશા—ચાલો જલદી એમ કરી દામાજી પોતાની
સ્ત્રીને દીવાન ખાનામાં મલવા જાયછે ને મહમદશાને લશ્કર ફ

ર રહેછે

દામાજી—મુને મહમદશા બાંધીને લઈ જશે અહીંથી હું છુટે હાથે જાઉં ને વીઠુબાના દરશન કરીને હું પછી બાંધાઉં તો હરકત નથી કરણકે મારે મારી દેવ સેવા અથવા પોથી જેટલા જીવવાની આશા ત્યાંસુધી તો સાથે રાખુ પછી વીઠુબાના મંદીર આગળ દેવ સેવા મુકીને જમણ એટલે કાઠ પણ પુગલ કરશે

રમા— સુંકરવા દાગીના ધરમા કરવાના રહે

એ વાત સાંભળે પતી મહારા નીશ્ચય સમજેશે સુ.

દાગીના અંગારા જેવા લાગે મુનેરે

જમાદારને દાગીના આપીદોને તે સુ.

રસ્તામા હરકત તમોને આવવા નહીરેદે

પુશી પુશ લીધી દરશન કરવા દેશેરે સુ.

પછી નીત્યનો પાઠ વાંચીને પુરણ કરજે કામ

હટવર વીઠલનુ રે તમે ચાલતા ભુજળે નામ સુ.



માટે મારા પ્રાણ પતી આદાગીના તમે આ મહમદશાને આપીદો એટલે તમને રસ્તામાં દુખ ન આવે ને તમને બાંધ્યા બગર લઈ જશે કહેવતછે જર ચાલશે કે માટે હુજુ તે પ્રમાણે તમેકરો ને વીઠુબા સારા વાના કરશને બધી બાબતની શી કર છોડીદો આપણુ સુ લાગ્યાતા ને સુ લઈ જવાના માટે આ દાશીના નથી માટે આપીદો જેથી આપણુ કાર્ય થય માટે શી

કર છોડીદો

દામાજી—મારી પ્રાણ પ્રીયા રમા તેતો આ જલ્દી ચાલો
કી વાપરી માટે લાવ હુ આપી આવુ એમ કરીને પોતાની સ્ત્રી
ના દાગીના લઈ પેલા જમાદારને આપ્યા.

મહુમદશા—વાહ ! વાહ ! દામાજી તુમેરેકુ કુચખી હર
કત નહી હોયખી ને ખુદા કરેગા તો તુમેરેકુ બાદશાહ છોડ
દેયગા ને જમાદારનો સાહેબતો ખુશ ખુશ થઈ ગયા ને દામા
જી કહેવા લાગ્યાકે લાઈ દામાજીતુ મારી સાથે ચાલજે નેબાદ
શાહનો દરબાર દેખાશેકે તુને અમે કેદ કરી લઈશુ જઈશુ મા
ટે અહીંથી તુને કેદ કરી અમે લઈ જઈશુ નહી

દામાજી—શું પૈસાની ખુખી, નહીતો મુને બાંધીને લઈ
જવાના હતા ને હવે મુને છુટો લઈ જશે. વાહ ! પરમેશ્વર
તુ પણ પૈસામાં અધીક રહેછે, ને પૈસા બધી વાટે વેર ને ઝેર
કરાવેછે આના અન્નના કાઠારના પછસા આપીને રાખને ખુશી
કરતતો મારી અવી દશા થાત નહી. માટે પછશાની ખુખી પણ
ન્યારીજ છે. હુ જાણુતો કે પૈસા, એક લોંદી છે. પણ પૈસો
દોહ પરમેશ્વર છે.

સાંબલો જાઈ પૈસા નીરે વાત
પૈસો તો દોહ પરમેશ્વર સાક્ષાત સાં.
પૈસો ધરમાં તારા હોય
તોજાણુસ લેવાને જાને કામ સાં.
પૈસો તો વેર કરાવે લઈ

પૈસા વીના ફાંસી ની શીક્ષા થઇ સાં.

એવો પછસા નોંછે ઘાટ

જમાદાર બાંધશે નહીં વાટ સાં.

દરજાન કરવા દેશે

બેચાર કલાક બેસી રેશે સાં.

પછસો તો કરવાનો એવો તાલ

પછસા વીના જીવો હમારો સાં.



એમ કરી દામાજી પોતાની સ્ત્રીને કહેછે તુકશી વાતે શી
કર-કરતીનહી ને તારી રક્ષાવીહુઆ આપણા કરશે નેહુ જાડિંછુ
એ જાયછે ને રમા બાઇ બહુ કલ્યાંત કરેછે ને આ ગામમા
ભયંકર જેવુ થઇ રહુછે ગામના લોક પણ વીસમય મર્યા ગયા
નેલોકો બોલેછે કે આ પરમારથ કરતા આ દામાજી ને શાંત્રી
ની શીક્ષા વાહુ જગવાન તારી ગતી ઓરછે આવો પરગજુ
જેવા માણસની આવી ગતી એ ધણો ધર્મનો થાલલો હતો ને
ન્યાયનો ભંડાર હતો ને અનિતી વાપરનાર નહી, ને ત્યારે નેને
શાંત્રીની શીક્ષા થઇ પણ પરમેશ્વર કરશેતે ખર એવી રીતે ગામ
ના લોક કલ્યાંત કરવા મંડી ગયા છે, ને બાદશાહે જે હુકમ
કહાડયોછે તે ફરવવાનો નથી ને ફાંસીએ નફો ચડાવતો એમ
કરી લશ્કરની જોડે જાયછે ને દામાજી લશ્કરની અગાડી રહેછે
ને જમાદાર સાથે વાતચીત કરતા જાયછે પણ પછસાએતો
લાજ રાખીછે ખરથુકે કોઇ જાણે આતો ખુશ ખુશાલીમાં જાય

છે એણે માલમ પડેછે ને ગામમાંતો જણે હાહાકાર ઉડી રહ્યો
છે ને વાદળ અંધકાર જેવું થઈ ગયું હોય એમ લાગેછે.

મહુમદશા — ભાઈ દામાજી તારાથી કાંઈ બચ
વાનું સાધન નથી માટે તારા પરવર દીગારને યાદ કરતો કરતો
ચાલ કારણકે બાદશાહ એવો નથી કે તુને છોડી દેશે માટે હું
તુને આ સારી સલાહ આપુંછું ને તું જાણેછે કે આ મુસલમા
ની રાજા છે માટે તારે બચવાનો કાંઈ ઉપાય નથી.

દામાજી — હે વીહુબા તું મારી રક્ષા કરનારો છે કારણ
કે આ જીવ નકામો માર્યો જાયછે તેતું જાણેછે મેં કોઈને આજ
દીન સુધી કોઈને દુભવ્યો નથી માટે હે જગકર્તા પરમેશ્વર
મારી રક્ષા કરજે એવી મારી પ્રાર્થના છે પછી મારા પુર્વના
સંસ્કાર હોય તે પ્રમાણે થશે પછી તુને હોસ દેવાનો નથી પણ
મારી સાચ્ચતા કરવામાં ભુલતો નહીં એવી મારી પ્રાર્થના છે
એમ કરી રસ્તો કાપતા કાપતા વીહુબાનું મંદીર આવેછે ને ત્યાં
કુવોછે ત્યાં દામાજી નાચે ને પછી વીહુબાના દરશન કરવા
જાયછે ને ધીનો દીવોં કરી વીહુબા આગળ નીલનો પાઠ વાંચ
વા બેસેછે ને વીહુબાના મનમાં વીચાર ચાયછે કે આ મારો
શેવક પોતાના નીલનો પાઠ વાંચવાનો ભુલતો નથી, એની કેવી
ભક્તિ છે કારણકે એને હજારો મનુષ્યોના જીવ બચાવ્યો છે
ને આ પ્રાંશીએ ચડવા જાયછે. માટે મારે બચાવવો એમાં કાંઈ
નવાઈ નથી.

વીહુબા — ચાલ, હવે હું મારા સેવકને બચાવું કારણકે
એની આવી દશા જોઈ મારે મન દુઃખ બહુ પામેછે. ને હું

કે હું મહાડનો વેશ લઈ બાદશાહના કોઠાર હુટાવ્યા તેના પછી
શા આપી આવું ને દામાજીનો બચાવ કરી કારણ આ નીરબ
પરાધી માણસ માર્યો જાય છે માટે એવું ન થવા દેવું જોઈએ
એની મારા ઉપર કેવી આસ્તા છે, ને મારા નામનું ધ્યાન ધરી
ને કેવો બેઠા છે માટે એને હું બચાવું એમ કરીને મહાડનો
વેશ લે છે, ને ફાતલા લુગડા પહેરે છે ને પંડે પોતાના મંદીર
માંથી એકદમ બહાર નીકળે છે ને જાય છે ને મહાડ બાદશાહ
ના દરબાર આગળ આવે છે ને ત્રીસ ચાલીસ ગાડા ભરી ઉભા
રાખ્યા ને બાદશાહને કહે છે આ માઈ બાપ તું આ દામાજીનો
કાંગલ લો એવી રીતે પોકાર કરે છે.

બાદશાહ—એ કોણ નીચે પોકાર કરી રહ્યો છે માટે
હું જોઈ કે એ કેમ આવ્યો છે, ભાઈ મહાડ તું અહીં કેમ
આવ્યો છે, તેનું કારણ કહે ને પોકાર કેમ કરી રહ્યો છે માટે
જે કહેવાનું હોય તે કહે.

મહાડ—માઈ બાપ દામાજીએ આપની ઉપર કાંગલ
મોકલાવ્યો છે.

બાદશાહ—ભાઈ અમદમીયા નીચેથી કાંગલ લીઆવ.

અમદમીયા—અછા સાહેબ, અબી લાતા હું. એમ
કરીને નીચે ઉતરે છે ને કહે છે કે અલા શુ લાવ્યો છે

મહાડ—ભાઈ સાહેબ દામાજીએ આ કાંગલ મોકલાવ્યો
છે ને ધાન્યના હીસાબ કરી પછસા મોકલાવ્યા છે તે માઈ બાપ
લઈને આવ્યો છું.

અમદમીયા—કાંગલ બાદશાહ પાસે લઈ જાય છે, ને

બાદશાહને કામના વાંચી સાંભળાવે છે.

બાદશાહ સાહેબ અર્જ સાંભળો મહારી
 તે વર્ણન ની વાત જેરે થનારી
 ઘણા ધાન્યનો દગલો હતો તે
 બહુ પુત્રોને મે આપ્યો હાથથી તે
 તેનો રે હીશાબ મે ગણી મોકલ્યો છે
 તે મહાડને લખી રે આપ્યો છે
 તે લખને પોંચ આપજો તેને
 એટલે પોંચશે પત્ર એ અમોને

બાદશાહ

બાદશાહ



બાદશાહ—ભાવો એણે પૈશા મોકલાવ્યા હોય તે ગણી
 લખએ એમ કરીને બાદશાહ નીચે આવેછે, ને ગામમાં જે નાણા
 ભરેલાછે તે કાઢીઓ ગણવા માંડેછે. અને શરવે ઠેલીઓ ગણી
 લેછે ને કાઢારના ધાન્યના હીશાબ બરોબર થઈ રહેછે પછી
 બાદશાહ એને પોંચ લખી આપેછે ને તે મહાડ પોંચ લખ
 એકદમ જાયછે ને પછી બાદશાહ વીચારમાં પડેછે કે મહાડ
 હતો કે દામાજીની વતીના વીડુબા હતા એવી રીતે એને મા
 લમ પડેછે ત્યારે પડે ઘોડે સ્વાનને મહાડને તેડવા મોકલેછે
 ને સ્વાર દશ પંદર ગાઉ સુધી જાયછે પણ મહાડનો પતો
 ધાગતો નથી ને પાછો આવેછે ને કહેછે સાહેબ એતો મહાડ
 માલમ નથી પડતો હુ બહુજ રખડી આવ્યો પણ મુને મળ્યો

નહી પછી બાદશાહ મનમાં વીચાર કરેછે કે મેં દામાજી ઉપર
બહુ જીલમ ગુજાર્યો. ને એકદમ શંશીનો હુકમ વગર વીચારે
મોકલ્યો. અને લશ્કરને કેદ કરવા મોકલ્યુ એવી રાતે મેં મોક-
લ્યો. પણ આ મેં બહુ ખોટું કર્યું ને પછી પસ્તાયછે ને કહેછે.

દામાજી હુકમ તુજ પર કીધો ભારી	
મારી અક્લ તે વખતે મછતી મારી	દામાજી
હવે મુંને ગસ્તાવો બહુ થાયછે	
દામાજી તારા વીના જીવ જાયછે	દામાજી
લશ્કર હેરાન તુને કરતુ હશે	
મહાડ તુતો કેના ગામમાં વશે	દામાજી
મારી બુદ્ધિ ગમ ખાઈ ગઈ છે અતી	
દામાજી આવી મુજ ફેરવ મતી	દામાજી
રાજપાટમાં સુઝ પડતી નથી	
મારી અક્લ મારી ગઈ છે તમથી	દામાજી
બરોસો જાણી ને આપ્યો અધીકાર	
તે પ્રમાણે દામાજી તુ વરત્યો અપાર	દામાજી
મુંને લાગેછે આ ખોટો સંસ્કાર	
અજબ ગતિ તારી લાગે કીરતાર	



એમ કરીને બાદશાહ ઘણો અફસોસમાં પડેછે ને પેલા
અવસર કારકુન પરશુરમે થાયછે કે એ માણસે મારી ઉપર દા-

માણની ચાડી ખોટી ખાધી ને એ કારકુન પર વીશ્વાસ રાખ્યો
ને એક દમ દામાણને મે પકડવા લસકર મોકલ્યુ એ કેવુઅની
તી બરેલુ માટે હે ખુદા આમા સારી બુધ્ધી આપજે

દામાણ—અરેમે વીઠલનાથજીનો આશરો લીધો પણ મુ
ને સાચ કેમન થયા એ મુને આશ્ચર્ય લાગેછે

દામાણને મુક્ત કરવા સાહાય કરજે વીઠલધણી
ખેદર પુરાનારે અધીકારી પર કયા તારીરે ધણી
આવી હાલતમા હુ પડ્યો કરી વાત કહુછુરે ખરી
કેહ થયો પણ હુંતુને નથ ગયો કાંઈ વીસરી દા.
સંકટના બોળ ખુબ પડે પણ સુથસે આદેહને
બાદશાહ અતી ગુસ્સેછે હવે વાન કહુ સુ તેહને
ધીકાર છે આ દેહને ધીકાર છે આ જન્મને
દરશન નહી તારા થયા ત્યા સુધીછેરે અમને દા.

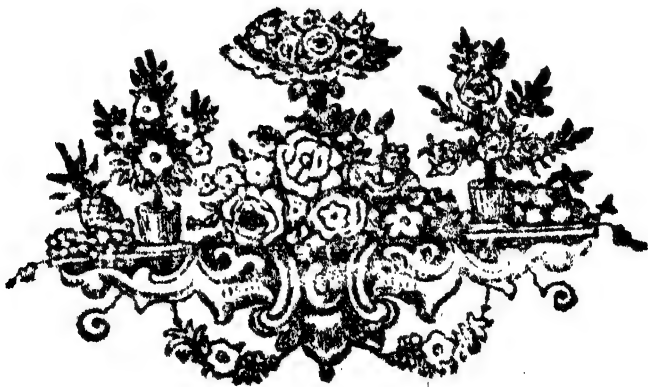


મહુમદશા—ભાઈ સાહેબ હવે ચાલો શાને માટે વખ
ત નકામો ગુમાવો છે તમારા હીંદુ લોકોના ખાના પીના બો
ત અચ્છા દરકી ટાપ ટીપ કરવી બહુ અધરી

દામાણ—સહેબ હવે કુમરો દેવના પુજા કરી રહ્યોછુ
ને ચાલો એટલામાં વાતો કરેછે નેપોતે નીત્ય કર્મના પાઠ ના
પાના છુટા પડેલાછે નેગોઠવેછે ને ગોઠવતા પેલા મહાડને પોંચ
આપેલા તે અંત્રીલ પાનાની અંદર આવી અંધ ને પાના ગોઠ

વેછે એટલે પોંચ જોવામાં આવેછે ને વાંચેછે કે લાઇ દામાજી
 તારા મોકલેલા નાણા તે અમોને વીઠલા મહાડ સાથે મોકલ્યા
 તે અમોને પોંચ્યાછે ને તને જે કેદ કરવાને લશ્કર મોકલેલ
 તેમાં મુને ઘણી દીલગીરી ઉત્પન્ન થાયછે, કારણકે મે પેલા
 અવલ કારકુનના લખટા મુજબ તુને મે કેદ કરાવવા લશ્કર
 મોકલેલ પણ તે વખતે મારી મતી જતી રહી હતી પણ હવે
 જે વાક્ય કહાડુ તે નકામુ છે ને તુને હવે શંશીએથી ને કેદથી
 મુક્ત કરવામાં આવેછે ને વીશેષ સજા અવલ કારકુનને તારા
 આવ્યા પછી થશે એવી રીતે વાંચ્યુ ત્યારે મનમાં વીચાર કરેછે
 જોકે હું ગાંડો થઈ ગયોકે મુને શુ થયુ તેની મુને ખબર જરા
 એ પડતી નથી, આ ચીડી કેવી ને આ વાત કેવી ને આ આ
 વી ક્યાંથી એ મુને ખહુ અચરજ જેવુ લાગેછે ને સ્વપ્નાની
 માફક થયું પણ ખબર પડતી નથી, ને એક તરફ લશ્કર કેદ
 કરવા મુને તતખર થમ્મ રહ્યાછે, ને આ ચીડી બાદશાહની સહી
 ને વળી મે કાગળ મોકલ્યો હોય તેના અક્ષર પણ લાગેછે.
 વાહ! આ શુ થાયછે! મુને સુઝ પડતી નથી, પણ આ વીડુઆ
 બાજુ રાખનારો છે. મારે એમાં કાંઈ નથી, એકનો મારી સ્ત્રી
 ને એને આશરે રાખીને આવ્યોછું. ને હું પણ આશરો લઈ
 બાદશાહના હુકમને તામે જાઉંછું ને આવી ઓચીંતી એકદમ
 ચીડી વાંચવામાં આવેછે પણ હવે મુને ધારણા થાયછે કે આ
 ચીડી ઉપરથી મુને છુટવાનો રસ્તો છે કારણકે બાદશાહની સહી
 છે ને શીકડા પણ એના રાજનો છે એટલે આપણા નાણા મલ્યા
 એવી ખાતરી કરાવવા આ લેખ દીકછે, માટે હવે ઓઠી મુનું

એ વાજખી નથી હવે મહમદશા ચલો, તુમરી સાથ આવવા
 ખુશીયું ને મુને કેદ કરો, કાનજી કે બાદશાહ અહીં શીકાર કર-
 વા ધણી વખત આવેછે. ને વખતે ફરવા પણ આવેછે. માટે
 જો મુને છુટો જુએ તો તમને ખીજાય ને તમને બર તરફ નો
 કરીમાંથી કરે. માટે હવે તમારો રોટલો તમે સંભાળો કારણકે
 મારે મારા ઇષ્ટદેવનું ધ્યાન ધરવાનું હતું તે કામ પણ થઈ રહ્યું
 છે માટે મુને કેદ કરવા તમારે હરકત નથી ને ખુસીથી કરો
 મે થોડી રાજ્યમા ચોરી કરીછે ને મે થોડી લાય ખાધીછે
 આતો પરમારથ કામ કરવામાં દુખ આવે તેમા સુથયુ એબા
 બત મુને કીંચીત માત્ર હુંદીલગીર થતો નથી પણ મુને લાગે
 છે કે પરમેશ્વર હવે સારા વાના કરશે નેહુઆ બાદશાહનો
 લેખ મારી પાશે વીહુખાના મંદીરમાં આવેલોછે તેમતાવીશ
 પછી એનીએ ખુશીમાં આવે તેમકરે





ક્રી

શારકમળા—ગ્રાણપતી તમે જ્યારે અમને વીડુખાના રસ્તા આગળ મળેલા તેવખતે તમારીકાંતી અને તમારૂં બોલવાનું વીવેચન વીવેકવાર નહોતુને ગામમા નકામા ભટકતા હતા ને

સરવે જનારાઓ તમોને જુગારીના સરદાર તરીકે ઓળખતા હતાને મારીવાલી બેન ચંદનગવરી તેપર તમે આશક થયાહતા ને તેવખતે અમારી ઉપર પણ જીલ્લમ બહુ ગુજ્યે હતો ને હમે તમે પાચમાં પંકાતા પણ તમે થયા માટે પરમાત્માની ખુશીની ગતી ચોરછે જેમાણસ પોતાના મનને ઘેરાને એકદમ વીચાર કરેકે માર સાર આમ થાય તેપરમાણે થાય એમા કાંઈ નવામ નહી પણ માણસોનુ મન કબુલ કરતુ નથી એટલે ધારેલા વીચાર હોય તેઓના ફોકટ જાયછે માટેપ્યારા આપના સુખના વૈભવ ભોગવી મુને તમે બિપકારી કરશો કારણકે મુને આશા નોતી કે હું તમારી સાથે પરણીશ માટે મુને નવામ લાગેછે ને તમે દીનપ્રતી દીને તમારો વેપાર ખુબ ચાલેછે ને તમને કારસે રસ્તે ચાલતાને દુર કરી સારે રસ્તે ચાલોછો એ પણ પુરુષ તમાર નશીબ સાર કારણકે પુરેના સંસ્કાર સારા

કર્મ હસે તેથી પાછળથી આવી મતી આવી માણસને અગાડી દુઃખ પડે ને પાછળથી સુખ મળે તે સારું જીવાનીન દહાડા માં દુઃખ જણાય નહીં ને દુઃખ પડ્યામાત્રે એવ કવર લાગે છે આ દેહ છુટી જાયતો સારુ એવું આપણા અંતઃકર્ણમા થાય માટે વીઠુબા આપણને કરે છે તે સારુ કરે છે ને બધાની ઉમેદ પાર પાડનાર એ ધણી છે.

મારા પ્રાણપતિ આવા ઉમંગના દીવસમાં મારી બેનપણી ને લેનો વર સહદાસને આપણે એના બગીચામાં મીઝબાની નો ઠરાવ કરવાએ કારણકે આવા પ્રસંગમાં આપણે મોજમજા મારીએ કારણકે મનુષ્ય જાતીનો ઉત્તમ દેહ ફરી ફરીને આવતો નથી ને જ્યારે લક્ષ ચોરાશી અવતાર લીએ છીએ ત્યારે આ પણા જેવો મનુષ્ય જાતીનો અવતાર આવે છે માટે મનુષ્ય જાતીએ પોતપોતાના ગૃહસ્થા શ્રમ સાચવી ભક્તિ કરવી એ ઉત્તમ છે જેથી માણસને મોક્ષ ગતી મળે છે ને આપણે હર હમેશ સૌનુ સારુ થાય એવું સ્થાનુ જોઈએ ને વખત આવે ત્યારે આવા ઉમંગના દીવસ પણ કદાચ કદાહવા એ આપણો ધર્મ છે કારણકે એક સમયને વખતે રામચંદ્ર વનવાસ નીકળેલા તે વખતે શંકરને પાર્વતી એ પણ પોતાના કૈલાશમાં જતા હતા તે વખતે રામચંદ્રનુ શંકર પરમાત્મા ધ્યાન ધરતા હતા કારણ કે એ મોટા દેવોએ પોતે ધણી વખતે સખા ભાવ તરીકે વર્તતા હતા ને કોઈ કોઈ વખતે ગુરુ તરીકે વર્તતા હતા એવું મારા સાંભળવામાં આવેલું છે. ને સાસોની ચોપડીમાં પણ

પાંચવામાં આવેલું છે જ્યારે રામચંદ્રને વનમાં થોડોક દુર દીક્ષા
 ત્યારે પાર્વતીજીએ પુછ્યું કે મહારાજ, આપકેને નમન કયેછો
 ત્યારે શંકર કહેછે કે મારા હજુ દેવ રામચંદ્રજીને ત્યારે પાર્વતી
 જી કહેછે કે તમારા કયા ત્યારે શંકર કહેછે જો પેલા સીતા
 સીતાના નામ દેતા જાયછે ત્યારે પાર્વતી બોલ્યા કે આવા તમા
 રા રામચંદ્રજી આવા સીતામાં લુપ્ત થઇ ગયા છે ને ગાંડ થઇ
 ગયા છે એવા તમારા ગુફ ત્યારે શંકર કહેકે એની ગતી ન્યારી
 છે એ જગનના પાલણ કરનાર પુરુષ છે પણ અતો લોકોને
 ખતાવવા સાચા આમ રહન કરેછે પણ એ અવતાર લઇ ધણા
 કાર્યને માટે નીકળેલા છે એમાં શવણને મારશે ને જટાયુને
 મોક્ષ ગતી આપશે ને શવરીજીના રામચંદ્રજીના પુરુષ ભક્ત
 હતા તેથી કરીને એને દરશન આપશે એવા કાર્યને માટે અવ
 તાર લીધા છે માટે સખા ભાવ તરીકે એક જીજ્ઞાસુને મ્હાતા
 હોયતો તેને કેમ મ્હાણુ નમી દરીવામાંથી ચઢે રત્ન કહાડ્યા
 તે વખતે ઝેરનો કુપો મને સોંપ્યો કારણકે એમણે સા સાના
 મરજી આવે તેમ ચીજો લઇ લીધી ને ઝેર વખતે સહ્યાન
 રામચંદ્રજીએ મુને યાદ કર્યો ને મારે ઝેરનો કુપો ખીંચી પડ્યો
 તેવી રીતે અમે સખા ભાવ તરીકે વર્તતા હતા માટે મારી જેન
 પણી ચંદનગવરીએ મારા લગ્ન વખતે બહુ મદદ કરી હતી
 તેથી કરીને મારે મીજબાની ન આપવી જોઇએ.



કીશોરકમળા—

પતી સાંભળા મહારી રે વાતો તમે એક ચીતે
 રમતા ફરતાને હસ્તારે શખીઓ અમે નીતે
 ચંદનખવરી ચંચળરે અમારાથીરે અતિ
 સદ્દાસહે એનોરે પૈસાપાત્ર એનો પતી
 સુદર કૈલાસ બાગમાં ફરશુ સહિની સાથ
 જમી કરીને જઈશુ પ્રીતે મારા નાથ પતી
 સંસારમાં લાવોરે બીજે કશો રે નથી
 સ્વામી છાની હુ વાતોરે રાખુ નહી રે તમથી
 પ્રાણુપતિ એ મહારી વીનંતી સાંભળો આજ
 ઘટવર વીઠલરે પ્રભુ પુરણુ કરશે કાજ પતી

કાન્તીલાલ—

કરો પ્યારી ખુશીથી મીઝબાની આનંદમાં
 તુંજ મુખારવીંદ જોઈ માં મન
 પ્રફુલ્લીત થાએ અતી મંગનમાં
 નેણુ તારા બહુ કરે અણસારા
 ને શબ્દ સારા લાગે મુને બહુ તારા
 તેથી ખુશી હુ તુંજ પ્યારમાં કરો

કીશોરકમળા—

પતી પ્રેમની વાતો બહુ પ્યારીરે
 નહી કરશે આ દાશીને ન્યારીરે

હુતો અર્ધાગના તમ નારી

પતી

નીત્ય જપુરે જપુ તમ માળારે

તમે લાગો જપુરે રૂપાળારે

તુને સુઝે અતી વણા ચાળા

પતી



કીશોરકમલા—મારા પ્રાણપતી તમારી દીન પ્રતિદી
ને મારી ઉપર સારી પ્રીતી રાખોછે તે જોઈ મુને વણો હર્ષ
થાયછે,

કાન્તીલાલ—મારી પ્રાણપ્રીયા જે માણસે આ દુનિયામાં
અવતરી સંસારમાં અથવા પોતાના વ્યવારમાં સમજવાં નથી
અને પરમેશ્વરના હરીકીર્તનમાં સમજતો નથી. તે કેવળ મુર્ખ
મનુષ્ય છે, કારણકે આપણે મોજ કરીએ છીએ કે આતો પુર્વના
સંસ્કાર પ્રમાણે મળેછે એવું કરીએ છીએ. માટે આપણે આ
વતા ભવ સાર સાર કરવું જોઈએ કે નહીં.

કીશોરકમલા—જે વાતં કરોછો તે સત્યછે ને હું મારી
સખીને ત્યાં જાઉં ને મલી આવું ને મીજબાનીની વાતો કરી
કરી આવીશ ને ક્યારે જપુ તે દીવસ મુકરર કરી આવીશ,

કાન્તીલાલ—ખુશીથી, એમા તને કોણ ના કહેછે. ખુશી
થી મીજબાનીનો દીવસ મુકરર કરજે.

ચંદનગવરી—એન, કીશોર કમળા તારો મેળાપ મુને
વણા દીવસે થયો તે જોઈ મુને વણો હર્ષ થાયછે. તું કેતી હતી

કે હું તને મળવા આવીશ પણ આટલા દીવસ થયા તું આવી નહીં મારે તેં અમારી ઉપશ્ચી પ્રીતી ઉતારી નાંખી એમ અમને લાગે છે.

સહદાશી— કેમ પ્રીયા આતો તારી કપ્પી કીશોરકમળા આવી છે.

ચંદનગવરી—કેમ ન આવે, પે તાની એનપણીને મળવા ન આવે, કારણકે અમે નાના હતા ત્યારની પ્રીતી છે તે કાંઈ તોડી નખાય? કારણકે સાથે રમતા ને સાથે ફરતા ને એક બીજાની દુઃખની વાતો કહતા ને કામ દીવસ જુડી જાય એ માટે મલવા સરખીએ ન આવે.

સહદાસ—ખરી વાત છે, જેઓને એનપણા નાનપણથી બંધાયા હોય ને ઘણા દીવસ થાય એટલે એક બીજાને મલવુ એ પોતાનો ધર્મ છે, ને ન મળીએતો એક બીજાને શીકર થાય માટે તારી વાત ખરી છે.

કીશોરકમળા—બહેન આપણે ઘણા દીવસ થયા સુંદર કેલાસ બાગમાં આપણે ફરવા નથી ગયા તો કાલે મારે તમને ખીજબાની આપની કારણ કે તમેએ એનપણીની રાત બરોબર રાખી પરંતુ મારાથી આપનું કામ બની શકતું નથી.

ચંદનગવરી—મારી સખી, તું તો હવે અમારી સાથે શાને પ્રેમ રાખે કારણ કે તારે તો કાન્તીલાલ જેવા સ્વામી નાય મહાપ્રધી કહેવાનું શું બાકી રહી કારણ કે આપણે બમ્બીયામાં ફરવા મયાં હતા તે વાત સાંભલે છે કે.

કીશોર કમલા પ્રાણપતીના શું કરે વખાણુ રે

સુંદર વદન છબીલાની છટા અતી.

સારી એમ મેળી, ગહન એની ગતી

સખી જા.....ણુ. રે પ્રાણુ

કાન્તી અગલુ રણાવામણી, તે જાણુને મારી બેન

લાલની લાનપતા, જેમ નદીનુ આસં વેન પ્રાણુ

પ્યારો પતી મારે બહુ રૂપાળો

ગુણ ગંભીર ને વીર્યા વાળો

એવી એની વાણુ રે પ્રાણુ



ચંદનગવરી—વાહ! વાહ! સખી તારા પતીના કોમ્પ વખાણુ બહુ કરેછે જાણુ મુને એમ લાગેછે એતો ગાંડી બની ગમ ને મુને કહેતી ને તુ સુંદર કેસર જાગમાં મીજબાનીછે તે મારે કબુતરે ને મારા પ્રાણુ પતી ના નહી કહે

સહનશ પ્રીયા, આટલી બધી સારી વાતો કરોછો. તેતુ મુને કહે, જાણુ પ્રેમના કુંડ તમેજ ઉઠાડોછો એમ લાગે છે ને તુતો દયાર ભક્તની બચાવે હોય ત્યારે વાતો મહારી આગત કરેછે ને આટલા બધી ગાંડી બની ગમ નેતુશુ કારણ કે તારી સખીએ વાતો ઘણા દીવસના હશે તે કરી તેથી તુ ભમી ગમ.

ચંદનગવરી—નહી પ્રાણુનાથ, એનો મુને કહેછે કે આ

આપણે બધા સુંદરકૈલાસ બાગમાં જઈ આપણે મીઠાબાની
કરીએ એવી વાતો કહેછે ને બીજી એક પોતાના મુખ દુઃખની,
બીજી વાતો હમે કાંઈ કરી નથી ને આપ જાણોછો કે આ
દાશી અપનાથો કાંઈ વાત છુપાવે નહીં એ વાત જાણોછો
પછી વીશેષ હું આપને શું કહું સતી સ્ત્રીના લક્ષણ શુંછે તે
હું તમને દર્શાઉં તે જાણો.

તમે જાણો સતી સ્ત્રીના, લક્ષણો કેવી રીતે વર્તે
સ્વામીની સેવા કરે, તે સતી સ્ત્રી કહેવાય
જાણો પતી, તારી ગતી
સન્મતી, બુધ્ધી અતી

સઠદાસ — પ્યારી તન મન અરબું, આ જીવ્યાથી નહીં શીકર
— કરજે તમે

નાજીક વરણી મુને પરણી કરી કથા મે આજ.

કીસોરકમલા — પ્રીતમ પ્રીતીનો પ્યાલો, પીયો ફોદનુ
કાજ તમે

ચંદનગવરી — પ્રીતમના તું પ્યારમાં, બની થેલી તુઆજ
સુજતી નથી કાઈ લાજ ને બગાડો તમે કાજ પ્રીતમ
સુંદર કૈલાસ બાગમાં રૂચા જઈશુ ત્યાં

મીઠાબાની કરી આવશુ રાખી કહુ હું હયાં પ્રીતમ

સઠદાસ — સુખે કરો શીકર તજે મીઠાબાની કરશુ સાથ

કીસોરકમલા — આવો દીવસ નહીં આવશે એ જાણો મુંજ નાથ
પ્રીતમ

કાં-તીલાલ—કોલ કર નહીં ૫૩ સમજો પ્રીયા સાર

જલદી તમે આવજો લગાડશો નહીં વાર પ્રીતમ

કીશોરકમલા—એન તારે હું રજા લઉં છું ને તમે જલદી આવજો પાછી વાટ જોઈને બેશી ન રહું આ લે હું જાઉં છું

ચંદનગવરી—અમે નક્કી આવશુ ને સુખેથી જા ને શીકર તજી દો ને મારા પતીએ પણ તારા દેખતા હા પાડી છે તે તુ જાણે છે પછી તને શું કહું

કાન્તીલાલ—કેમ પ્રીયા નક્કી મીજબાની નીવાત ઠેરવી કે નહીં

કીશોરકમળા—પ્રાણુ, મારી સખી તથા એમના પતીએ પણ હા પાડી છે ને આવશે એ આપને જણાવું

કાન્તીલાલ—વણી ખુશીની વાત ને હું બગરમાં જઈશ ને જોજો ચીંજો અને મેવો મીઠાઈ અત્યારે લેવા જઈશ ને દેવા માલીના ત્યાં બંદોબસ્ત કરીને અને રસોઈ આપે પણ કહી આવીશ કે બધી વાતે સુખ મલે ને પછી શીકર રહે નહીં માટે જોજો વાત કરવાની છે તે પહેલી કરવી

ચંદનગવરી—પ્રાણુનાથ તમે બગરમાં જાવને બધા બંદોબસ્ત કરી આપો પછી આપણને કોઈની શીકર રહે નહીં

કાન્તીલાલ—બગરમાંથી ચીંજો લે છે ને સુંદર કૈલાશ બાગમાં મોકલે છે ને પછી થોડી વારે દેવા માલીને કહી આવે છે ને પોતાના ઘર તરફ આવે છે

કીશોરકમલા—મારા પ્યારા આજ તમને બહુ તરદી આપી કારણ કે તમે આટલી મહેનત કોઈ દહાડો કરી નથી ને એક

હમ બધી બાબતનો બંદોબસ્ત કરી આવ્યા તે જોઈ મને ઘણો આનંદ છે પણ ગામમાં એવી વાતો ઊડી છે કે બેદરપુરાનો કારભારી દામ જીમજીમુદારને લશ્કર ફેદ કરવાને ગયું છે ને તેને બાદ શાહ આગળ ખડો કરશે ને ઇન્સાફ બાદશાહ કરશે ને પછી યોગ્ય શીક્ષા કરશે ને બે ત્રણને મોડે એવી વાતો સાંભળી છે ઇન્સાફ કરવો ને એને શંસીએ ચડાવવો હવે ખરી વાત કહી તેની મને સુજ પડતી નથી એવી વાતો ગામની અંદર ચાલે છે ને આજ કાલ દામાજીને લાવશે પણ ખરા દામાજી ઘણો સારો અનીતી વારો નહી ન્યાયનો લંડાર ને ગરીબ પણ એણે દુશ્કાળમાં બ્રાહ્મણની રક્ષા કરી તેથી એ એવી હાલતમાં આવી પડ્યો પણ પરમાર્થ કયું છે તો પરમાત્મા શાણ કરશે એને શંસી ચડવા નહી દેવ કારણ કે એણે રૈયતનુ રક્ષણ કયું છે ને રક્ષણ કરવાની અધીકરીએને શીકર રહે પણ એને એટલું કામ ખોટું કયું કે બાદશાહ શાહેબની રખ ન લીધી એમુખાંઈ થમ પણ બાદશાહ ન્યાય સારો આવશે માણસ જ્યારે ગુસ્સે થાય ત્યારે કાંઈ જોતો નથી ને પંછી વીચારમાં પડે ત્યારે વાત બાદ આવે કે મે આ ખોટું કામ કયું છે માટે એની રક્ષા શાહાન વીઠુઆ કરશે



કાન્તીલાલ—પ્રિયા હું બધો બંદોબસ્ત કરીને આવ્યો છું માટે ચાલો આપણે જઈએ.

દીશેરકમલા—જેવી આપણી આરા

કાન્તીલાલ—ચાલો હું આવું છું કારણ કે મારે આજ
દુકાન સમઘી ધણ કામ આવ્યું છે પણ મારે જવું નથી જે
થવાનું હશે તે થશે એમ કહીને જાય છે ને બાગ જોઈને કહે
છે કે પ્રિયા સુંદર કૈલાશ બાગની શોભા દીન પ્રતી દીને સુધ
રતી જાય છે ને જે પેલા દેવોમાલી ગમત કરી રહ્યા ને પક્ષી
ઓ કેવા બોલે છે તે જોઈ મને ધણો આનંદ થાય છે ને બગી
માં જાય છે



દેવોમાલી—આવો શેઠજી તમે મહારાજ

શું કરે વખાણ તમારા

આજે ખુશાલીનો દીન

દાર તાડીમાં છું લીન

એવો પ્રેમી ખાલો એ પીધો

ગુલતાન કરી મને એ દીધો,

છાકરાઓ—વાહ બાપાજી વાહ વાહ બાપાજી વાહ

કાન્તીલાલ—એવો ખોટો પૈસો જાય

મીઠાઈથી અધીક વખણાય

દેવોમાલી—અમારે ખાવાનું એ અન્ન

છોડી દઈએ તન મન ધન

શેઠજી અમે તો દાર તાડીમાંજ ગુલતાન અને ખીજી અમને
સાર ન લાગે.

કાન્તીલાલ—એતો ભાઈ સહ સહનો ખોરાક કારણ કે
આપણે સાત રૂપિયાનો પગાર ને રોજ દાર તાડી પીએ તો

આપણે ખરચ રીતસર ન ચાલે કારણ કે હમારે એ પીવાનો રીવાજ નથી માટે અમે એને પ્રસંદ કરતા નથી.

છોકરાઓ—શેઠ તમે શું જાણો અમને ત્યારે દારૂ તાડી મળે ત્યારે હમે ખુશ રહીએ છીએ ને હમારો મીળસ પણ્ય ખુશ રહે

કાન્તીલાલ—તુ વળી તારા બાપથી હોંશીઆર

કીશોરકમળા—ચાલો આપણે મહેલની અંદર જઈએ એવાની સાથે આપણે કાઝી વાત કરવાની શું જરૂર એતો સૌસેનો ખોરાક અને આપણે કાંઈ કહીએ ને માહુ લાગે તો વખતે ગાળ દેતો શું કરીએ, માટે ચાલો

કાન્તીલાલ—પ્રીયા એતો તારી ખરી વાત

અંદનગવરી—પ્રાણનાથ ચાલો આપણે વીઠલ નાથજી ના દર્શન કરીને આપણા સુંદર કેલાશ બાગમાં જઈએ

સઠદાશ—પ્રીયા જેવી તારી મરજી કારણ કે આપણે દર્શન કરવા જઈએ પણ બિત્તમ કામછે ને આપણો ધર્મછે ને આખરે એ દર્શન કર્યાનું પણ આપેછે શાથી કે આપણે રાજ દેવની સેવા કરીએ છીએ ને મરતી વખતે જેણે સારા પુન્ય કર્યા હોય તેથી કરીને સદમતી ચાયછે એવા આપણા વદ્ધ માણસો વાતો કરેછે માટે કાંઈ પણ ખરીજ હોય એમ કરી બને વીઠલનાથજીના દર્શન કરવા જાયછે ને દર્શન કરીને પોતાના બગીચા તરફ આવેછે

કાન્તીલાલ—કેમ પ્રીયા હજી શેઠ સઠદાશ આવ્યા નહી કાણુ જાણે કાંઈ કામે રોકાયા હશે, કે નહી આવવાના હોય

એ બાબતની ખબર પડતી નથી

કીશોરકમલા—પ્રાણનાથ મારી સખી મારી આગળ જુહુ કાઢ દહાડો બોલે નહીં ને વાત કરે નહીં કારણ કે એને મારા દેખતા બગીચાની વાત કરી હતી ને સઠદાશે હા કહી માટે થોડીક વારમાં પણ આવવા જોઈએ એમ કરી વીચારમાં પડે છે ને બગીચામાં ફરવા નીકળે છે ને બગીચાના પુવારા પાશે આવે છે ને બહારને રસ્તે જુવે છે કે તરત માલમ પડે છે ને કહે છે કે પ્રાણ જુવો પેલા કાણ આવે છે.

કાન્તીલાલ—પ્રીયા તારી ખરી વાત તું મારી આગળ જુહુ બોલતી નથી ને બોલીશ નહીં એ મને ખાતરી છે એમ કરતાં સઠદાશ પુવારા પાશે આવે છે ને કહે છે કે કેમ શેઠજી બહુ મોઢા આવ્યા.

સઠદાશ—હમે ઘેરથી તો ક્યારના નીકળ્યા પરંતુ અમે દરશન કરવા બીઠલનાથજીના ગયા હતા માર્ટે એ પણ આપણે સાર્થક થયું કે નહીં.

કાન્તીલાલ—ખરી વાત શેઠજી અપણે ધરમનું કામ પેહેલા કરવું અને ભક્તી ઉપર પ્રીતી રાખવી તેથી કરીને પરમાત્મા આપણું સાર કરે છે ને ખીજું આપણે સુલઈ જવાના છે માણસના દેહની ખબર પડતી નથી કે આપણું સુ થવાનું છે પરમાત્માની હમેશ ભક્તી કરવી, એ આપણને ખરો લાભ છે તમે તમારા દામાજીની વાત બાણોંછો.

સઠદાશ—એ વાત હુજાણું પણ દામાજી એ બાદશાહ નેત્યા નાણાની ઠેલી એ મોકલી દીધીને બાદશાહ એ પોંચ પ

જુ આપીતે હું જાણુ છું બાદશાહએ મહાડને પાછો સ્વાર તેડવા
 મોકલ્યો હતો પણ મહાડ ક્યા જતો રહેાતે ખબર પડતી ન
 થીને હામાજનો મુકામ આજ કાલ આવવો જોઈએ ચાલો
 હવે બગીચામા ફરીએ કારણકે હુધણા દીવસે આન્યોધું

કાન્તીલાલ—જેવી તમારી આજ્ઞા

ચંદનગવરી—કેમ ભાઈ કાન્તીલાલ તમે ધણા દીવસે
 અમને મળ્યા

કાન્તીલાલ—હા ખરી વાત એમ કરીને શરમાઈ જાય છે

શઠદાસ—અલ્યા દેવા બહાર કાણ આવે છે

દેવોમાલી—સેઠજી, એક સાધુ માહાત્મા આવેછે,
 એ કેમ આવેછે એની મને ખબર નથી!

શઠદાસ—એને તુ જઈને પુછ,

માલી—હુ હમણા પુંછીને આવુ છુ એમ કરીને પુછ
 વા જાયછે

રામસાધુ—બચ્ચા થોડી દેર તુમેરે બાગમાં હવા ખા
 નેકુ આયા હુ

માલી—ઠેરો મેરે શેઠકુ પુંછ દેખુ પીછુ ખાત

રામસાધુ—કુછ ફેકર નહી અચ્છા પુછ દેખો.

શઠદાસ—કેમ આવેલા છે?

દેવોમાલી—એતો હવા ખાવાને બાગમાં આવેલા છે,

શઠદાસ—ધરકુ ધધરલાવ, ને ભુખ્યા હોયતો ધરકુ ખા
 નેકા દેઈગે એસા હમેરા ખીઆર હે. માટે ધરકુ બોલાવ,

દેવોમાલી- મહારાજ, ચલો મેરા શેઠજી આપકુ મો-
લાતા હે.

રામસાધુ—ચલો,

સઠદાશ—આ મહાત્મા સાધુ આવેલા છે તે કાંઈ અલો-
કીક પુરૂષ દેખાયછે ને એમની કાન્તી સાક્ષાત રામ જેવી લા-
ગેછે માટે એમણે આપણા મહેલની અંદર લઈ જઈને આશ-
ન પર બેસાડો.

એમ કરીને મહેલમાં લઈ જાયછે અને બેસાડે છે અને
રસોઈ બનાવેલી છે તે એક રૂપાના થાળા ભરી પાંચે પકવા-
ન અને બીજી ઉત્તમ વસ્તી ચીજો લાવેછે ને મુર મહારાજ
જમીને તૃપ્ત થાયછે અને ઝરખામાં બેસીને પાન સોપારી ખાય
છે, એટલે સઠદાસ વીગેરે જમવા બેસેછે.

રામસાધુ—બચ્ચા સઠદાશ મેરીપાસ આવ. ને આ
તુને જીડીબુટ્ટી આપુ તે લઈજન ને તું જે નકરવા ધારશે તે થશે

સઠદાશ—હીક મહારાજ

રામસાધુ—થોડીક વાર ફરીને જાયછે

સઠદાશ—હું બધાને ઊંઘના પાસામાં નાંખુ ને કાશોર
કમળાની સાથે પ્યાર જોડુ પછી બધાને ઊંઘમાંથી ઊઠાડુ તો
મારી ધારેલી મુરદ પાડ પડે પણ આપણે બધા જમી લઈતો
હીક એમ કરીને પીરસેલી બાજી બેસીને જમી લેછે ને પછી
બધાનો બુટ્ટી આગેથી દેખાડેને કાશોરકમળા વગર સર્વે ઊંઘમાં
પડો એમ કહેછે કે તરત બધા ઊંઘની લેરમાં પડી જાયછે ને
પછી કહેછે કેમ પ્રાણુ કાશોરકમળા આ તારા પ્રાણુપત્ની સાથે

પ્રીતી કર અને આ દુનીયા નો મારી સાથે લાવો લે

કીસોરકમળા—ભાઈ સઠદાશ હુંતો તને મારો ભાઈ
જાણીને જોલખું બીજુ કાંઈ જાણતી નથી માટે કાંઈ મારી
સાથે વીશેષ પંચાત કરીશ નહીં ને મારી ચંદનમવરી બેનને
અને બીજાઓને તમે ઘેનના પાશમાં નાખ્યા એ કેવું અનીતી
તુ કામ કર્યું ને અનીતીના ૧૧ સારા નહીં એમ તમારા મન
માં નીશ્ચય જાણો

સઠદાસ—પ્રીતી તુ મારી કર, મારી તુ સામુ ફર
એવી શીકર કશું મારી

કીસોરકમળા—દુષ્ટ વીચારી જોલ જાણ્યો મેનારો તોલ
વધારે જોલ નહીં તુ મારી

સઠદાસ—ચુખ્ખન કરવા ને રે દે

કીસોરકમળા—મુખે વીચારી તુ રે કે

સઠદાસ—દશા લુંડી કરીશ હું તારી

કીસોરકમળા—કાન્તીલાલની હું નારી

કર નહીં ખ્યાર મે જાણ્યો તારો સાર

સઠદાસ—પ્રીતીનો કરી ખ્યાર એવી અરજ મારી

તુ આપનેરે કાલ

કીસોર કમળા—વધારે નહીં તુ જોલ

સઠદાસ—નહીંતો દેખાડીશ યમ દાર

કીસોરકમળા—પેલા બાવા જેવો કાણુ આવેછે તે તુ જો

સઠદાસ—એતો ગુર મહારાજ જેવા લાગેછે ને આપ

જી પાસે આવેછે તેને જોઈ બીજાં

રામસાધુ—કેમ સઠદાશ બચ્યા મે તને જડી આપી તૈથી
આ બધાની પ્યરાળ દાલત લાવ્યો માટે મારી જડીબુટ્ટી
પાછી લાવ

સઠદાશ—એતો મહારાધી ખોવાઇ ગઇ અને મને જડતી નથી

રામસાધુ—બચ્યા ખોવાઇ ગઇ તો પછી એમા સાર
નહી કારણ કે હમેરા સાધુકા મીઝશ એર હે ને તુ જડીબુટ્ટી
નહી આપેતો હું તને એક ઇલમ તારીપર ને એક પાણીની
અંજની છાંતીશ તોતુ એકદમ બળીને ભસ્મ થઇ જઇશ માટે
જે મે તને જડીબુટ્ટી આપીછે તે અમને આપ નહીતો પ્યાર થઇ
જઇશ માટે તારે વીચારીને કહેવુ હોય તે કહે નહીતો મને
પાછી આપ

સઠદાશ—સાધુ વખતે આપણને મારી નાખે ને સંત
સાધુનો શ્રાપ બુટો માટે ગુરૂ મહારાજ આ તમારી જડીબુટ્ટી
લો ને મારે એ કામની નથી માટે લો

રામસાધુ—હમેરી બેટા ચંદનગવરી ક્યાં ગઇ

સઠદાશ—એમને તો જડીબુટ્ટીના ઇલમથી ઘેનમાં બધાને
નાખી દાધાળે ને હું આ કન્નીલાલની વહુ કીશોરકમળા તેની
પર હું આશક થયો હતો ને મારો વીચાર એની સાથે પ્યાર
જોડવાનો હતો તે આપ ગુરૂ મહારાજને વીદીત કરું છું

રામસાધુ—તેરા જેશા આદમી વ્યભીચારી ને લંપટ મે
આજ દીન સુધી ન જોયા એમ કરી કહેછે સરવે જન જોધ
ની નીદ્રામાંછે તે ઉઠો એમ કરી કહેછે

કીશોરકમળા—મહારાજ તમારે કોઇને તમારી પાસેથી

જડીબુટ્ટી છે તે કોઈને આપતા નહીં કાનણ કે એ જડીબુટ્ટીથી
અમે દુખી થયાં ને સઠદાશ શેડે મને ખુબ હેરાન કરીને મને કહે
કે મારી સાથે પ્યારજોડ એટલી વારમાં તો આપ આવ્યા એટ
લે અમે આવી સારી હાલતમાં આવી પડ્યા નહીં તો અમારા ખુરા
હવાલ થાત માટે ગુર મહારાજ એ કોઈને જડીબુટ્ટી આપતા
નહી

ચંદનગવરી—કેમ સખી આવુ બોલે છે,

કીશોરકમલા—જેન તને નીદ્રા અવસ્થામાં કરીને મને જાગ
અવસ્થામાં રાખી ને પછી મારી ઉપર સઠદાશે બહુ જુલમ
જુલમરચો પણ સખી આ ગુરમહારાજ આવ્યા તેથી કરીને હું
જીવતી રહી નહીં તો મહારા ખુરા હવાલ હતા

ચંદનગવરી—કેમ પ્રાણ પતી આ મારી બેન કીશોર
કમળા જે વાન કરે છે ને સાચી કે ખોટી.

સઠદાશ—તુ સાચી માને છે હું એને કાંઈ કહું એતો
જુલુ બોલે છે ને હું એવો માણસ છું તારાથી હું કાની સાથે
પ્યાર જોડુ માટે એ બીચારીને બોલતી નથી ને એમ કરીને કહે
છે કે મારી સાથે પ્રીતી કરેતો સાર.

કાન્તીલાલ—આ તમારી સારી રીત નહીં હું કેવો માણસ
હું તે આપ જાણો છો પરંતુ હું તમારી સાથે આવ્યો ને આવી
દાનત રાખુ તો પરમેશ્વર રાજી નહીં કારણ કે વાંચાશ ધાત
કહેવાય અને હું મનમાં સમજે કે હું જુગારીનો સરદાર હતો
અને બધી વાત મુઠી ત્યારથી હું માણસમાં આવ્યો

સઠદાશ—અરો એ કેવા મુખી મનુષ્ય છે કારણ કે

એમને અપના તરફથી પુરોતો ખોરાક ને પૈસા મલેછે ને
 બગીચામાં માણસ કામ કરવાને રોજ રાખેછે તેમાથી તે પૈસા
 રાખેછે ને પૈસા ખુબ ઉડાવેછે માટે એના જોવો કાણુ નાદાન
 માટે હવે મારે એને બંદોબસ્ત કરવો પડશે કાણુ કે એમના
 છોકરા તથા એની સ્ત્રી ખુબ ન લાવે ને જો બંદોબસ્ત ન કરી
 એ તો એ લોકો મરી જાય ને મારી સ્ત્રી કેતી હતી કે મે
 એને એક ચંદનહાર આપેલોછે તેના પૈસા વટાવીને ખાયતો
 એના છોકરાના છોકરા સુધી ખાય કારણુ કે એ મારી પ્રાણ
 પ્રીયાનો ધણો અમુલ્ય ચંદનહાર હતો

ચંદનગવરી—મારા પતી સાંભળો વાત હવે હું કહુ છું તમને
 ચંદનહાર આપ્યોતો મે એને

સઠવાશ—પ્રીયા એમાં શું કહેછે મુજને મારા

મને ખુશી ખુશાલી તે દીની હતી

પ્રભુ એ આપી મુજને સારી મતી

કરગરવા લાગ્યો મુજને મારા

પ્રીયા તે ઉત્તમ એ કીધુ કામ

આપશે આપણને એજ રામ

કર્યું તે પુન્ય તણુ એ કામ મારા

કીશોરકમલા—સાણી સખી બંદોબસ્ત કરજે

બાપડાને દુખ નહી દેજે

દેવોમાલી—રૂદયની આશીશ અમ કરજે મારા



ચંદનગવરી--જીવીમાલન તારે માટે અમે બંદોબસ્ત કરશું માટે હવે તું શીકર તદ્દન છોડી દેને પરમેશ્વર સાથે કરશે

જીવીમાલણ--રડ્યો મને રોજ ધણા ગભરાવેરે
દાર પીને રોજ મને રડાવેરે રડ્યો
મસ્તી તોફાન કરે ધરની માંહીરે
શેઠ તમે આવોની આંહીરે રડ્યો
નાણાને તો ઉડાવી જેમ તેમ ખાયરે
બાળક મહારા ખાવાને દુખી થાયરે--રડ્યો
એવું સંકટ સેહજ પડેછે અમનેરે
સરવે હકીકત કહુછું તમનેરે રડ્યો

ઠાકરાઓ--બાપા મહારા ધરમાં ખાવા નહી દેશેરે
ફાટલે લુગડે ફરીએ અમે આવે વેશેરે-રડ્યો

સઠદારી--સર્વે સંકટ જતુ રહ્યું તમારે
આટલુ વચન માની લીયો નેઅમારે-રડ્યો



જીવીમાલણ તારે કશી વાતે શીકર કરવી નહી ને પેલો ચંદનહાર મારી પ્રાણપ્રીયાએ તમને આપ્યોછે તેના કેટલા રૂપીઆ ઉપજ્યાછે તેતુ અમને કહે ને એ રૂપીઆ અમને આપી દે.

જીવીમાલણ--એ ચંદનહારના ૪૫૦૦ રૂપીઆ ઉપજ્યા છે તેમાંથી આઠસો રૂપીઆ ઉડાવી દીધાછે ને આજે રૂપીઆ નાણાની ઠેલી આપુ તે લાઇ જાવ ને અમને જે પ્રમાણે પૈસા

જોઈએ તે પ્રમાણે અમે પૈસા લઈ જઈશું માટે શેઠજી એવો
બદોબસ્ત થાય તો ઘણું સારું નીકળે અમારા ખુરા હાલ ને
ઘરમાં તો પાંચ છ જણા ખાનારા એટલે અમારું પોષણ ન
થાય કારણ કે અમારા ઘરડાંઓ કહેતા હતા કે બેઠા બેઠા
જેમ તેમ ઉડાવી દઈએ તો જાંડાર ખુટી જાય માટે જેમ તેમ
કરી પૈસાનો બચાવ કરી કર કસર કરવી આપણા સંસારના
વ્યવાર ચલાવો તો કોઈ માણસ પણ દુખી ન થાય એમ
કરવા માટે અમારો બદોબસ્ત તમેજ કરજો નીકર અમારી
તમને શીકરછે કારણ કે અમે જુએ મરશું તો તમારે બારણે
આવીને લાગશું તો તમારે આપવું પડશે

ચંદનગવરિ- દેવામાલી જે માણસ ઝાંઝુ વ્યશન કરેછે
તે આખરે બહુ હેરાન થાયછે કારણ કે પોતાનો પગાર દુકો
અને બાળ બચ્ચાનો પોષણ કરવું ને પૈસા આપણી પાશે
જાઝા હોયતો આવે આડે માર્ગે વાપરી નદમ્મ એતો દુખી
થઈએ માટે આપણે રીત સર ખર્ચ કરવો બધું ખાવું પીવું
ને કર કસરથી ચાલવું એ આપણો ધર્મજે ને એ પ્રમાણે
ચાલીએ તો આપણે સુખી રહીએ ને કોઈની દરકાર
કરવી ન પડે માટે ભાઈ તું સમજ ને મે તને ચંદન
હાર આપ્યો હતો પણ આવી રીતે તોશન કરવું નહીં પણ
સુખે દુખે કામ લાગે માટે મે આપ્યો હતો પણ તુતો એનો
એકદમ ખોટો બિપયોગ કરવા મંડી ગયો વાહ એમાં તારી
શાખાશી નહીં ને ઝાંઝુ વ્યશન ન રાખવું હદ બિપરાંત કરીએ
તો આપણે દુખી થઈએ છીએ

જીવોમાલી--મારા અન્ન દાતાર આપ જેવો બદોબસ્ત કરશે તે પ્રમાણે હું ચાલીશ ને આજથી હું કાંઈ પણ વ્યશન નહીં કરું કારણકે હું જે વ્યશન કરું તે પણ મારા દરદોસ્તદારને કરાવવું પડે છે ને ખર્ચના વધારે ખાડામાં ઊતરવું પડે છે ને જેમ તેમ અન્નરમાં અથડાતા કુટાતા ઘેર આવવું પડે છે માટે આજથી મ્હારે કાંઈ પણ વધારે વ્યશન ન કરવું ને તમે કેશા તે પ્રમાણે ચાલીશ

કીશોરકમલા--ભાઈ એમા તું સુખી થઈશ કારણ કે આપણે મરીય જે આના કમાઈ અને ચાર આના ખર્ચીએ નો ક્યાં સુધી પોમે માટે સરવે સદગૃહસ્થોને હું વીનતી કરું છું કે કાંઈ એકદમ ઊઝાવી ન દેવું ને કર કસગથી કામ ચલાવવું ને તે પહેલા પીચાર કરવો કે આપણે આ કામ કરશું તો ખેટ છે કે નહીં એકદમ ઊતાવળથી કાંઈ કામ કરવું નહીં એ મારી અરજ છે

કીશોરકમલા--એન હવે ચાલો કારણ કે દીવસ અસ્ત થવા આવ્યો છે ને પછી તમારા સાસુ સસરા વડે ને પછી પાછો મને પણ ઠપકા આપશે માટે એન ચાલો

ચંદનમવશી--તમે શાંબળો મારી વાત રહોને સાંત

તમે બહુ વલોપાત

હવે ખાવાને આવ્યા એકાંત

નથી શીકર કરનારી માત

તમે

પ્રાણનાથ આવ્યા છે સાથ

રક્ષણ કરશે એ નાથ
 શુ શયુ કરવુ સંગાય-જોડુ હાથ તમે
 સુખ દુખના બેલી એ
 પછી શુ ચીંતા આપણને
 વીઘાતાએ લખ્યું બધુરેએ તમે

કીશોરકમલા—સખી જેવી તારી હજી જો આપણે
 આવ્યા તો માહતમામાધુના દર્શન કર્યો ને જમડી તૃપ્ત કર્યા
 ને વળી આ માલી માલણુનું સંકટ મટશે ને બાગમાં ને આ
 મહેલમાં આજ રહીશુ તો આપણે શું જાયછે કારણ કે આ
 હવે સુખાકારીનીછે ને હજારો લોકો આ બગીચા બેવા આવે
 છે ને આપણે ધરના માલીક થાને જરાક બેશક્તિ જઈએ તો
 કેવું ખેટું કારણ કે આપણે ઘણા દીવસે આવ્યા તે લેનાવળ
 કરવી એ ઠીક નહી

કાન્તીલાલ—મારી પ્રાણ પ્રીય તારી સખી ચંદનગ
 વરી તને શું કહે છે તે મને કહે કારણ કે આવો
 ભોમંગનો દીવસ ફરી ફરીને નહી આવે જ્યારે આવ્યા ત્યારે
 આ ઓચીતા આવ્યાં તો ઠીક થયું નહીતો મ્હારે પરદેશ થોડા
 દીવસ જવું હતું પણ મે તારો આવો વીચાર જોઈ બંધ
 રાખ્યો

ચંદનગવરી—કાન્તીલાલ આપણે દુખના માર્યા અહીં

ત્રવા ખાવાને આવ્યા વળી મારી બેન કાશોરકમળા ઉતાવળી
થાયછે તો અમને મીજબાની હુમારી કબુલ નહી કરત કારણ
કે બાલા કરવા નીકળ્યા ને તીર્થનુ સ્નાન ન કર્યું તોતે જગ્યાએ
જવાનુ શું કારણ આપણો દેહ જરીક વારમાં જતો રહેશે ને
ઘડી એક વારની માણસને ખબર રહેતી નથી માટે આપણે
જમ્મએ છીએ

શઠદાસ—પ્રીય મીત્ર કાન્તીલાલ તારો સ્નેહભાવ બેધ
માર મન બહુ ખુશ થાયછે ને હર હમેશ આવી પ્રીતી રાખ
તો રહેજે ને તમારો દીલખન દોસ્તાર માટે તારે કાંઈ બેધ
તુ કરતુ હોય તે વખતે મને કહેવું જેથી તારુ દુખ મટશે ને
અરસ પરસ પ્રીતી સારી રહે માટે આપણે વીઠલનાથજી ની
પ્રાર્થના કરીએ કારણ કે આવો વખત આવે કે ન આવે

ઘટવર અમપર કૃપા કરજે સંકટ હમારા તું હરજે
અખીલ બીશ્વમાં તારુ નામ ભકતો તું કરેછે પુણું કામ
ઘટવર—

સચરાચર વ્યાપક તુરેછે સઘળાની શીકર તુજનેછે
જે જન ત્હારી ભકતી કરે તેના સંકટ સર્વે હરે
એવો નીયમ ત્હારો અપરંપાર અમે એવો સમજીએ
છીએ સાર

આ સૃષ્ટીમાં ત્હારોછે આધાર એવો વીઠલ વર તુ કરનાર

ઘટવર—

ચંદનગવરી—પ્રાણનાથ વીશ્વકર્તા પરમેશ્વર હરહમેશ સર્વે મનુષ્યને સાલ્વ કરેછે કારણ કે આપણે અનેક ભાવે ભજીએ તો એ સારી લેછે માટે આપણે એની શા માટે ભક્તી ન કરવી એવો કૃપાળુ પરમેશ્વર આપણી ઉપર કેવી સારી નજર રાખેછે એન કીશોરકમળા પેલા રામ સાધુ ભક્ત સાક્ષાત રામ જેવા હતા પણ શું કરીએ આપણે ખેંચ બધો ભુલી ગયા ઘેર ખેડી ગંગા આવી હતી પણ આપણાથી કાંઈ ન થયું જો આપણે એવા મહાત્માનો ગુરુભોધ લીધો હોત તો આપણને સારો અને સીધો રસ્તો બતાવત ને તેથી કરીને આપણું કલ્યાણ થાત ને આખરે મોક્ષ ગતી મળત એવી હું આશા ધારતી હતી.

કાન્તીલાલ—પ્રીય મીત્ર શકદાશ જીવો પેલુ લશ્કર જેવું શું આવેછે ને આગેથી દામાજીને કેદ, કયો હોય એવું મુને લાગેછે. માટે ચાલો આપણે આપણા મહેલના ઝરખામાં બેસીએ ને બારણા બંધ કરી દમ્પએ કારણ કે કોણ જાણે શું હશે માટે જલ્દી ચાલો, એમ કરી સર્વે જનો મહેલમાં જઈ ઝરખામાં બેસેછે. ને લશ્કર આવેછે તે જીવેછે શું આ દામાજી ને કેદ કરીને લાવેછે મે શાંભળ્યું હતું કે એને તો બાદશાહે છોડી દીધો આ મુને અચરત જેવું લાગેછે કેશુ અત્યારે આવુ જોઈ મારું હાન ભુલી ગયો કે શું એતો મારા પીતાશ્રીનો પરમ સ્નેહી મીત્ર તેથી કરીને મારાથી જોઈ શકાતુ નથી એટલું ખોલી ઝરખામાં મુઝા ખાયછે ને સર્વજનો મહેલમાં છે તે એની આસના વાસના કરેછે,

દામાણ—અહો ! શું આ સુંદરકેલાશ બાગની દીનપ્રતિ
દીને સોભા વધી ગઈ છે. ને કેવા સુંદર ઝાડ ને દુરથી પુલ
કેવા સુગંધી આપે છે ને મહેલનો દેખાવ જાણે ઈંદ્રનો ઈંદ્રપુર
જેવો હોય એમ મુને લાગે છે ને અરખામાં કાણુ મુરછા ગત
મદ ગયો છે ને આગળ પછવાડી માણુસ પોકાર કરી રહ્યા છે
ને બધાનો જીવ ઉદાસમાં આધેથી માલમ પડે છે ને મહેલમાં
તો દોડા દોડ થઈ રહી છે કાણુ જાણે શુ હશે મુને કાંઈ ખબર
પડતી નથી. પણ હમણા મારાથી એ બાગમાં જવાય એમ
નથી શાથી કરીને કે હુ કેદ થયો છું તેથી નહીતો મુને જતા
શુ થાય છે વળી મારૂં મન અહીંથી જતા અટકાય છે કાણુ
જાણે મારો મીત્ર લાલદાશ નહીં હોય હવે મારાથી કાંઈ કહી
શકાય નથી તેથી કરીને હું દીલગીર છું.

અંદનગવરી—

પતી મારા પ્યારા શું થયું આર્થીતુ તમેને
મુઠા પામ્યા બારી નહીં હવે દીઓ દુઃખ અમેને
પ્રીતી મુજ પર બારી પણ એક તમે નહીં મુક્તા
કેવાનું હોય મુજને તે તમે જરીકે ન ચુકતા
વીડુબા લજ્જા નમ ગરીબ પર કરોરે તમે અહીં
બીનતી છે મહારી પ્રી કેમ શાલતા કરો નહીં



પ્રાણપતી આવી મુરજા જોઈ માર મન ખેદ બહુ થાય છે ને અહીં સરસે જનો ઘણી દીલગીરીમાં બેઠા છે માટે આપને આવું ન થઈ કારણ કે આવી તમારા જેવી સમાધી કોઈ મહાત્મા લોકોને આપણા જેવા ગૃહસ્થા શ્રમ વારાને આવી સમાધી લેવી ન થઈ તમોને વારે ઘડીએ કેતા મુને ઘણી સરમ લાગે છે

દામાજી—આવો વીલાપ કોણ કરે છે માટે જે કોઈ જરૂરમાં હોય તે મુને કહો કારણ કે આવું ઓચીંત કોણ વીલાવ કરે છે તે જોઈ અમાડી ચાલવું માર મન થતું નથી.

અંદનગવરી—કાન્તીલાલ તમે ઉપરથી કહોકે એતો તમારો દોસ્તદાર લાલદાસ છે તેનો છોકરો સહદાસ છે તે તમો ને જોઈ મુરજા પામ્યા છે ને ખેસુદ્ધ થઈ ગયા છે.

દામાજી—શું સહદાસ પુત્રની દશા આવી થઈ મધ તમે શીકર છોડી દો, ને વીહુબાનુ એના મો આગળ નામ દો, એટલે ઉઠશે.

કાન્તીલાલ—તમે હવે ખોટી ન થાવ ને જાવ, હું હમણાં એની પાસે જાઉં ને તમારા કલા પ્રમાણે કરીશ.

અંદનગવરી—કેમ, કાન્તીલાલ એમણે શું કીધું તેવું મને કહે જેથી કરીને મારા મનની ધાન્યા શાંત થાય.

કાન્તીલાલ—એતો તમારા સંસારનો દોસ્તદાર દામાજી એ એમ કહ્યું કે એના કાન આગળ વીહુબાનુ નામ દાઓ કે તુરત ઉઠશે એટલે સહદાસ આગળ બેસી વીહુબાનુ નામ એના કાનમાં દેશે કે અખડીને આપણ સરસે છે.

કીશોરકમળા—વાહ ! વીહુઆ તારી ગદનગતિ છે, અમે નોતા જાણતા કે તું આવી સરવે મનુષ્યની સાલ્વતા કરેછે, પણ તુને દરેક જાણની શીકર છે કેમ ભાષ સહદાશ હવે કેમ છે. તે કહો અમને તમારી દશા જોઇ અમને કાંઇ સુઝતું નહી ને હમને એમ થતું હતું કે હવે અમાર ને સહદાશનું શું થશે પણ દામજીએ ઉપર ગડબડાત થતો દીલગીર જોવો સાંભળ્યો ને તમારા મીત્ર કાન્તીલાલ ને જોલાવ્યો ને કથુકે હુ કહુ તે પ્રમાણે કરો તેથી કરીને એ ઉભા થશે. તે પ્રમાણે અમે કયું તેથી કરીને તમે આવી સ્થાંતીમાં આવ્યા માટે વીહુઆની ભક્તી એ ઉત્તમ છે ને મનુષ્ય માત્રે ગમે તે દેવની અસ્તા રાખીને ભક્તી કરવી તેની મન કામના પુર્ણ થાયછે. વીહુઆ સર્વ સ્થળે વ્યાપક છે અને બહુનામી દેવ છે એટલે ગમે તે નામ કહો ને જાણે તેથી કરીને આપણી મનની મુશદ પાર પાડશે ને પાડેછે.

સહદાશ—ઉભા થઇ દામજીને નમસ્કાર કરેછે તે જોઇ દામજી ખુશ થાયછે.

દામજી—બચ્ચા કુચ્છ શીકર કરતો નહી ને ખુશી આ નંદમા રહો, એવો મારો આર્શીવાદ છે.

મહુમદશા—હવે ચલો, કાગણુકે અહી બહુ વાર લાગી ને પછી તેઓ ચાલતા થાયછે ને બાદશાહના મહેલ આગળ આવેછે તે જોઇ,

બાદશાહ—કાણ, લાઈ દામજી તું આવી હાલતમાં આવી પહોંચી પછી એકદમ હુકમ કરેછે ને કહેછે એના હાથ

બાંધેલા છે તે છોડી નાખો ને છુટો મેલો એ પ્રમાણે બાદશાહ એ કહ્યું કે તરત મહમદશાએ દામાજીને છુટો મેલી દીધો ને બાદશાહ કહેછે કે ભાઈ દામાજી મારા આગળ એક મહાડ આવેલા તેને તારા પૈસા ભરી આપ્યા ને મે એક પોંચ આવી આપીછે કે દામાજીને એકદમ આ પોંચ વાંચીને છુટો મેલજો એવી રીતે લખાને મોકલ્યું છે.

દામાજી—જે મનુષ્ય હિપર જે થવાનું હોયછે તે પ્રમાણે થાયછે મારે તમારો દોષ જરાકે નથી ને તમારે દીલગીર પણ જરાકે ન થવું એવી મારી ચરજ છે.

બાદશાહ—ભાઈ, દામાજી મુને મહાડને બતાવ ને તું મહાડ નહી બતાવે ત્યાં સુધી મારો જીવ શાંત નહી થાય તેથી કરીને મહાડ બતાવ.

દામાજી—હું ક્યાંથી મહાડ બતાવું મે મહાડને પૈસા આપ્યા નથી ને હું મહાડને બતાવતો નથી.

મહાડ તારી છે? જાનબરે મતી
બાદશાહની શાને ફેરવરે મતી
શાને કાજે મુજને કરેછે હેરાન
મહાડના દરશનરે કરાવને સેતાન

મહમદશા—દેખો બાદશાહકી રીતી ઉરકી ઉપર કેશી દે ને પેલા કમ બખ્તે ખોટી ચીઠી લખી ને દામાજીને હેરાન કર્યો.

માટે આપણે કાઠના લખવા ઉપર બેસી ન રાખીને એવું
જમતપનુ હોયતો જાને જોઈ જપછી જે બાદશાહ સલાહ આપ
વી હોય તે આપવી નહીતો ન આપવી તે આપુ શહેર એમ
કહેછે કે બાદશાહતો મહાડ મહાડ કરી રહ્યો છે ને દામાજી
ને કહેછે કે ગમે તેમ કરીને મહાડ ખતાવ વળી કહેછે કે
મારે હવે રાજ પાટ હવે મહારે કરવું નથી ને મહારે તો હવે
શરીરી લેવાછે ને દામાજી તુ આ રાજનો માલિક થા. એવી
રીતે કહેછે બાદશાહનું હવે શુ થશે તે આપણને ખબર પડતી
નથી ને બાદશાહે જે જીકર લીધીછે તે મુકવાનો નથી.

દામાજી - ભાઈ. મારે રાજપાટ જોઈતું નથી ને મારે
તમારી નોકરી કરવી નથી ને બાદશાહ સહેજ તમે અપુટ
રાજપાટ બેગવો એવી મારી અર્જ છે.

અદનગવરી—પ્રાણનાથ દામાજીને કેવો કેદ કર્યોછે
પણ એનું મુખારવીંદ જરાક ઉદાસમાં લાગતું નથી નેવલી બ
ધાને હીમત આપીને જાયછે વાહ વીહુખા તારી મહનગતી છે
એની ઉપર કેવું દુખ આવી પડ્યું છે છતાં વીહુખાનું નામ મુ
કતો નથી ને એને વીહુખા સાલ્વતા કરશે કારણકે વીહુખાનો
પુરણ ભક્ત છે તેથી કરીને એને સાલ્વતા કરશે એમાં કાંઈ ન
વાઈ નથી માટે હવે ચાલો આપણે ધેર જઈએ એમ કરીને
પોતાને ધર તરફ ચાલવા માંડે છે સખી આ બગીચાનો મુને
એક ચરનો શાદ આપ્યો છે સાબલો નેમારી સાથે આવ્યો.

સુ સુંદર કૈલાસ ખાગ શોભી રહ્યો. (૨)
શોભાવી રહ્યો.

ઝાડ તણા વૃક્ષો ધણા નેપક્ષી કરે કલોલ;
કુલ સુમંધી દારછે એની ન આવે તોલ

ત્રેમી પત્ની પ્યાર નારી સાથે બાંધે
જેથી યોવન ખેલ ખીલી રહ્યો

રસમા રસદેખાય છે ને જેમ અમૃતલાગે છે
તેમ તેની શોભા ધણી બણે ભુખડી ભાગેછે



કીશોરકમળા—આ વાત નવીન રસ ભરેલી, ગરબો
સુ ગવડાવેછે ને ગાયછે માટે તારા અભ્યાસને પારજ રહ્યો
નહી ને યોદ શક્તી પણ મળી.

ચંદનગવરો—એમ શું આપણે સારા સારા ગ્રંથો વાંચ
વાને ધરના ધંધામાં મચી રહેવું એ આપણો ધર્મ છે,

સઠારા—પ્યારી ચાલો વખન ધણા ગયો છે ને મારા
ખીતાજી તથા માતુંશ્રી ગુસ્સે થશે એની શીકર મુન ધણી આવશે

કાન્તીલાલ—તમારે તમારા મા બાપ શીકર કરે પણ
અમારી કાળ કરે

શઠનાથ—લાઇ જેને કાઇ પણ બાળ્યતની શીકર નથી
તેમાજુસ ધણા ગોચા બાય છે કારણકે મનુષ્ય જાતે શીકર

રાખવી અને ન શીકર હોયતો વીહુબાની ભકતી કરસી ને એના નામની શીકર કરવી કે હે વીહુબા મને દરશન આપે. અને આ સંસાર સાગરમાંથી અમને તારો એવી આપના મનમાં કલ્પના કરવી.

કાન્તીલાલ--તુ કહેછે તે ખરી વાત એ અમને શીકર ન હોય ને એમના નામનું રટણ તો હર હમેશ યાદ કરે છું કે જ્યેથી કરીને આપણો દીવશ સારો જાય ને વેપારમાં ફાયદો થાય ને આપણાં આયુર્યમાં વધારો થાય એવી હર હમેશ પ્રાર્થનાકરછું અને ભાઈ તમારો જવાનો રસ્તો આવ્યો અને હું મારા ઘર તરફના રસ્તે જાઉં છું માટે હવે રજા લઉં છું ને તમે પણ જાવ.

ચંદનગવરી-- જાહેન કાંઈ કાંઈ દીવશે મલવા આવજો ને આપણી પ્રીતીમાં વધારો કરજો એમ કહી બધા પોતપોતા ને રસ્તે જાયછે ને છેલા જયશ્રીકૃણુ બોલેછે.

સહદાસ-- પ્યારી આપણુ ઘર આવ્યુ ને જો પીતાજી બહારથી જુવેછે.

ચંદનગવરી-- હા પ્રાણનય તમારી ખરી વાતછે.



બાદશાહ—મનમાં મહારા બહુ ઊમંગો થાત મહાડને
મલવાને

રાજ પાટ એ બહુ જાણ નથી ખીતો હું મરવાને
ભવસાગર તરવાનો રસ્તો મેતો સીધો મોટો
કાયા એતો બન્યો આપણો પાણીનો જેમ પરપોટો

મનમાં

રાજ છોડી તે હું જાવુ મહાડને જેમ ખુશી થાવું
એવી મહારી મનની કલ્પના તને દામાજી બતાવું
મનમાં

દામાજી—ચાલો જંગલની માથ અનદાતા ચાલો

જંગલની માથ

વીકુઆ દર્શન દેશે ત્યાંય વીકુઆ થશે આપણને શાય
બાદશાહ—દુઃખ સુખનો એ ભાગ લેનારો ભાગી જશે
એ ક્યાંય

દર્શન કરશુ જોઈને ઠરશુ લાગશુ એમને પાય ચાલો

જેયત—શાય બાદશાહને થાવો તમેરે જલદી

એવી મુર્ખાનીદે વરદીરે

શાય

લીધા ફકીનીના એણે ભગવા

જીવ કેમ ચાલે રાજપાટ તજવા

નીશાન ચડાવા મહાડને મલવારે

શાય

સગાવહાલા ને છોડી કેમ જાયે

તમ રાજના કોણ માલીક થાયે

કેતાજી જીલ હમારી કપાયેરે શાય

કેર વર્તાવ્યો શહેરની માંહી

લાગે અંધ કાર વાદળુ આંહી

કેમ માનતા કોઇનુ નાહીરે શાય

દામાજી તમે મહાડને દેખાડો

સદ માર્ગના વાજ વગાડો

રાજપાટને સંગે લગાડોરે શાય

ખાશાહ—મમ મમ તમ આશા છોડી દો સર્વ પ્રાણી

મહાડ વીના મને લાગે છે ધુળધાણી

ધનપાળશા—ખાદશાહ શાહેજ હું તમારૂં આવુ સાંભળી
એકદમ આવી પોહોંવ્યોછું કારણ કે ગામમાં તો લોકો હાહા
કાર કરી રહ્યાછે ને સૌનુ મન ઉદાસ થઇ રહ્યું તેથી કરીને
હું હમારી રૈયતને લઇને આવ્યોછું માટે હમારૂં કહેવું માની
જવ એવી મારી સર્વે જનોની અરજીને ને દામાજી તમે પણ
એને સમજાવો જેથી હમને બધાને સાથે લાગે માટે તમે એવી
રીતે કહો કે પાછા રાજ મહેલમાં આવે તો ઘણું સારું

દામાજી—એ આવનાર નથી મને એમ લાગેછે ને
મહાડ કરીને પોકાર કરેછે માટે હવે શું ઊપાય લેવો ને મારે

જંગલમાં રખડવું પડશે એકદમ કાંઈ મહાડ આવી દર્શન આપ
વાનો નથી એતો કોણ જાણે ક્યારે મલશે માટે એને શું શમ
જવુ મને કાંઈ દેશ દશા સુજતી નથી ને હવે શું કર ને
મ્હારે હવે નોકરી પર જવુ નથી ને મારે રાજપાટ નથી કરવુ
નીકલ એતો કહેછેકે રાજપાટનુ કામ ચલાવવા પણ માર મન
નથી એમ લાગેછે કે આ સર્વે ખોટુછે જો હવે હું ઝાઝુ
શમજીવીશ તો પ્રાણ કાઢવા તતપર થશે માટે તમે બધી
વાત એની છોડી દો ને મહમદશા રાજપાટનું કામ ચલાવશે
ને ન્યાય પણ એ સારો આવશે એવુ મને લાગેછે ને નમને
સર્વે કોઈ પણ બાબતમાં દુઃખ નહી દેય માટે સર્વે શહેરની
અંદર જાવ ને હવે હમે જંગલમાં જઈશુ ને વીઠુઆ મહાડનુ
નામ જાજીશુ બીજી હમને કાંઈ બાબતની કલ્પના નથી રહી માટે
તમે સર્વેને એવી હમારી વીનંતીછે ।

ખાદશાહ—મહાડ વીનારે માહર જીવવું છે ધીકાર

દામાજી દેખાડ ને તું લગાડ નહી વાર

જીવ મ્હારો મુંઝાયછે ને નથી સુજતુ કાંઈ

વારે ધડીએ શું કહું લાવો તમે એને ભાઈ

વૃક્ષ વાડને પુછી કરીને બતાવો મુજને મહાડ

દામાજી દામાજી તુતો જલદી મહાડને દેખાડ



દામાળ—ઝટપટ જલદી કેમ મલેરે મહાડ મને આવાર
સર્વે વસ્તુને પુછતાં કાંઈ મળશે આપણને સાર
લજીએ તે તજશે નહીં તે સાંભળો અમ સરદાર
જિતાવળે મલતુ નથી કાંઈ મલનાર મલનાર

બાદશાહ—આપણે એનો લક્ષ લીધોછે તો તે કેમ ન
મળે તે મલ્યા વગર રહે નહીં એ મને ખરી ખાતરીછે કે
જેને વાસ્તે આપણે રાજપાટ તજીને સગાવહાલા તજીને આપ
ણે એની ભક્તી કરવા આવ્યાછે તે શા વાસ્તે ન મળે માટે
આપણે આપણી બનતી કોશીશ કરી એ આપણા ધર્મછે ને
વીઠુબા આપણને સાલ્વતા કરશે એમ મને આશાછે ને આશા
અમરછે ને તમારા મનમાં નહીં જાણો માટે વીઠુબાનું સ્મરણ
કરતા કરતાં જઈએ તો એને કાંઈ ફીકર થશે ને દર્શન આપ
શે તને કેવી સાલ્વતા કરી તે મેં નજરે નજર જોઈ તો
આપણને એ શા માટે નહીં મળે.

દામાળ—ધીરજના રૂળ મીઠાછે ને એ વીઠુબાને શીક
રછે ને દર્શન આપશે કારણ કે આપણા પુર્વના સંસ્કાર પ્રમા
ણે મલશે એકદમ જિતાવળે નહીં મળે માટે અગાડી ચાલો
આપણે વૃક્ષ ઝાડને તથા પહાડને પુછીને ગમે તેમ કરીને
એની ખબર કાઢશું

બાદશાહ—ભાઈ જેવી ત્હારી મરજી મને તો હવે કાંઈ
મમ મડની નથી પગમાં કાંટા વાજેછે ને તડકે તો આપણ

શરીર કાળુ ભમર પડી ગયું ને શરીર ઉપરતો જરી કે તુર પણ નથી હવેતો મહાડ મળે તો સાડ કારણકે આપણે શાક્ષાત ખુદાના દર્શન કર્યા એવું આપણને લાગશે માટે લાઇચાલો તુ જ્યાં જશે ત્યાં હું ચાલીને મારી મનની મુરાદ પાર પાડીશ એવી મારી તારી આગળ પાર્યનાછે.

દામાજી—હજી સુધી આપણે બહુ રખડ્યા પરંતુ વીકુ બા મહાડની ખખર પડતી નથી માટે મને કાંઈ સુજતું નથી હે વીકુબા દીનદયાળ શાને આટલી બધી મહેનત કરાવેછે તારો આશરો લઈ આ જગલમાં બહુ ભટક્યા તથા વૃક્ષો ને ને પહાડોને પુછીપુછીને યાકી ગયા માટે હવે દર્શન દો તમારી લીલાનો કાંઈ પાર નથી એવી રીતે હમે સમજીએ છીએ કે સેજે મળો નહી પરંતુ આ શેવકની અર્જ સાંભળી દર્શન દો તો ઠીક

બાદશાહ—ભાઈ દામાજી હવે આપણે શુંકરવું મને કાંઈ ખખર પડતી નથી ને મારું શરીર હવે ચાલવાને કહ્યું કરતું નથી એમ બોલેછે કે તરત વીકુબા મહાડનો વેશ લઈ બાદશાહને અને દામાજીને દર્શન આપેછે

સંકટ કાપી દર્શન આપી મુક્ત કર્યા હમને આજ મનની આશા પુરી કરીને સુધાર્યું અમારું કાજ.

બાદશાહ—ભક્તીનો મહીમાં,

દામાજી—અપરંમ પાર,

બાદશાહ—ખોટા જાણો મનમાં,

દામાણ—આ સંસાર.

મહાડવીકુખા—મહા પ્રેમી ભકતો તમારો પ્રેમ જોઈ
તેથી કરીને તમારે જે માગવું હોય તે માગો.

દામાણ—આપતો દીનદયાળો ને સર્વનું રક્ષણ કરનાર
છો તેથી કરીને હમને વીઠણનું સ્વરૂપ જેવું દર્શન આપો એવી
હમારી વીનંતી છે એટલું કહે છે કે તુરત વીકુખા વીઠણનાથજી
નાજેવા ચતુર્બુજ દરશન આપે છે ને કહે છે કે તમે સદા ભક્તી
માહર હમેશ પ્રેમરાખેછો તેવો રાખજો જેથી કરીને તમારી
મોક્ષગતિ થશે એમ કરી અંતર ધ્યાન થાય છે.

બાદશાહ—આપણેતો હવે અહીંજ ભક્તી કરવી

દામાણ—ખરી વાત છે એમ કરી વીકુખાનું ધ્યાન ધરવા
એથી જાય છે ને આખરે છેડે મોક્ષગતિ પામે છે માટે ભક્તીનો
મહીમા એવો છે.

શાન્તિ!

શાન્તિ!!

શાન્તિ!!!



ભર્યના બાણીતા !!

વૈદ વીઠલદાશ નાહાનાભાઈની બનાવેલી
અકશીર દવાઓ.

બહોળો ફેલાવો પામેલી.

તાવની ચમત્કારી અકશીર ગોળીઓ.

આ ગોળીઓથી કાષ્ઠ પણુ જાતનો તાવ એટલે રોજી દો
એકઆંતરો, દોઢીઓ, ચોથીઓ, ટાઢીઓ, ઉનો, અને હાલના
નવા જમાનાના ઉડતા જેરી તાવ વીગરેને જડ મુલમાંથી ઉમે
ડી નાંખી શક્તિમાં ઘણોજ વધારો કરેછે.

ગોળી ૨૦ની ડબ્બી ૧ રૂ. ૦-૬-૦

દ્રાક્ષારસ.

આ એક અતી ઉત્તમ દવા છે આ દવા સર્વ પ્રહસ્થો
ને ધરમા રાખવા લાયક આ દવાછે જેમ જુની થાયછે તેમ
વધારે શાયદો આપેછે આ દવા પીવડીથી જીરુ, જર, ખાંશી,
દમ, કફ, ક્ષય, શરદી, જાત્રીમાંથી લોહીનું પડવું, અરૂચી, કબ
જીયત, બગડેલું લોહી સુધારવામા, સુકાષ્ઠ હાડપીંજર જેવા
થઈ ગએલા માણસને માંસ અને લોહીની વૃદ્ધિ કરી તાકાદ
આપેછે તથા પેઞટીક છે એક વખત વાપરવાથી ખાત્રી થશે.

શીશો ૧ ના રૂ. ૧-૮-૦

શક્તિ જીવન યાને ધાતુપુષ્ટી.

આ દવા તદ્દન વનશપતિમાંથી બનાવવામાં આવીછે વીર્ય
(ધાતુ) જે પ્રાણી માત્રનું આયુષ્ય છે તે કાષ્ઠ પણુ કારણથી

પાલકુ અથવા ક્ષીણ થાય ત્યારે અનેક રોગો પેદા થાય છે જે વાકે વાતાનુ શટ્વુ, કમરનુ દુખવું, યાદ દાસ્તનુ કમી થવું, પાચન શક્તિનુ કમી થવું, હાથ પગમાં કલતર થવી, વીગેરે અનેક રોગો ઉત્પન્ન થાય છે. માટે અમારી શક્તિ જીવનની ડબ્બી વાપરવા અમારી ખાશ લજામણુ છે આ દવા ધાતુવિકારના તમામ રોગોને મટાડી પાચન શક્તિને વધારી દસ્તને સાચા લાવવામાં મગજને તર કરી સમરણુ શક્તિને ખીળવવામાં શરીરની શક્તિ વધારવામાં વીગેરે ગમે તે કારણથી ખરાબ થઈ ગએલ ધાતુને ઘટ કરી ખરૂ પુરવાતન બક્ષે છે.

ડબ્બી ૧ ની કીમત રૂ. ૧-૪-૦

એ શીવાય ખાંશી, ત્રીદોશ, પ્રમેહ, મરડો, જુલાપ, વીગેરે દરેક રોગની દવા મંજશે.

સુચના.

- ૧ દરેક દવા વાપરવાની સુચના ડબ્બી અગર બાટણી સાથે આપવામાં આવશે.
- ૨ નોટપેટ કાગલ લેવામાં આવશે નહીં જવાબ માટે ટીકીટ બીડવી
- ૩ બહાર ગામ માટે કમીશન એજન્ટો જોઈએ છીએ,

મળવાના ઠેકાણા.

સુરત- દીવાન એન્ડ કંપની ભાગાનજાવ.

વડોદરા- ઇશ્વરભાઈ લલુભાઈ ગાંધી પાણીના દરવાજે.

અમદાવાદ- રસ્તમજી એન્ડ મરચન્ટ ત્રણ દરવાજા આગળ

ધારણદર- ગાંધી રામજી ધનજી હોરી ચકલા

વૈધ વીઠ્ઠલદાશ નાહાનાભાઈ

ઔશધાલય દવાખાનુ વડાપાડા-ભરૂચ.

મોડી મુદતમાં અપાઈ બહાર પડનાર પુસ્તક

શ્રી કૃષ્ણનો પરમ ભક્ત

એકનાથ નોવેલ

આ એકનાથ પુસ્તકનું મુલ્યે આઠ આનાનું આ નાનું પુસ્તક
વેળાવેને બોધ અને ભક્તી આપનાર છે અને દરેક પુરુષો અને
યાનુઓએ વાંચવા મારી ભલામણ છે અને એકનાથના કૃષ્ણ
પરમાત્માએ કેવા કેવા કામ કરેલા છે તે વાંચવાથી માલમ
પડશે તેથી કરીને આવા સદગ્રંથો વાંચવા લાભ સુકવો નહીં
તેથી કરીને પોતાનું મન હરહમેશ આવા પુસ્તક વાંચવાથી પ્રભુ પર
આસ્થા રહે માટે પુસ્તક ખરીદવા સુકશે નહીં

લી. સેવક.

માસ્તર પ્રભુલાલ મણીશંકર વ્યાસ

વેજલપોર.

મહાલક્ષ્મી માતા આગળ.

અમુલ્ય સોનેરી તક

વાહંત્રેના શાખીનોને માટે

શ્રી. ઘરોડા હારમોનીયમ સોપ કંપની.

હમારે ત્યાં દરેક જાતના હારમોનીયમ ફેનશી સારા કી
ફાયલ બાવે મલશે.

મલવાનું ઠેકાણું.

કમીશન એજન્ટ પટેલ આતમરામ નાયક.

ડે. સ્વામીનારાયણના મંદીર પાસે

વડોદરા.

